Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

VI. évfolyam 1. szám

CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR | BARANYAI KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

Játék és könyvtár – KSZR szakmai nap a Csorba Győző Könyvtárban

Könyvtárunk a szabadulószoba bűvöletében

A geresdlaki szolgáltatóhely

Virág-világ

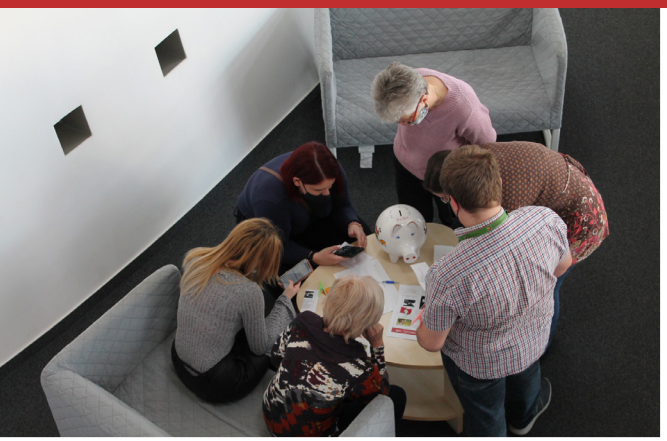
Könyvtári programok 2022-ben

ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2022. tavasz

KÉPVÁLOGATÁS A KSZR SZAKMAI NAPRÓL

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A tavalyi év nyilván mindenkit érintő nehézségei után, idén új lendülettel, bizakodva kezdtük az évet. Februárban végre megtarthattuk KSZR szakmai napunkat, ahol a játék és a könyvtár kapcsolódásait jártuk körül, illetve második alkalommal adtuk át az Év BKSZR könyvtárosa díjat, valamint az ellátási térségek egy-egy munkatársát is elismertük, ezzel megköszönve a munkájukat és kitartásukat. Elsőként erről olvashattok egy összefoglalót. A szakmai naphoz kapcsolódva Molnár Ferenc kollégánk cikkében a szabadulószoba rejtelmeit mutatja be, és két saját fejlesztésű példát is hoz, amelyeket könyvtári programként ti is kérhettek. Helyi érték rovatunkban megismerhetitek Baranyát a reformkor hajnalán. Bemutatkozik Geresdlak település könyvtári szolgáltatóhelye, mely egy sikeres NKA pályázatnak köszönhetően megújult és átadásra került február végén. ÖtletBörze rovatunkban egy virágos foglalkozást ismerhettek meg, amely a tavasz jeles napjaira is felfűzhető. A Hasznos tudnivalókban a BKSZR rendezvénykérés változásait taglaljuk, illetve kollégáink programjait ajánljuk számotokra.

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár

7622 Pécs, Universitas u. 2/A.

Tel.: +36 72/501-690

http://www.csgyk.hu

Felelős kiadó:

Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea

mizerak.andrea@csgyk.hu

+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szlávna, Németh Luca, Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.

Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió

Felelős vezető: Pilláry Gábor

Megjelenik negyedévente, 300 példányban.

ISSN 2559-8767

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS

4 Játék és könyvtár – KSZR szakmai nap a Csorba Győző Könyvtárban

6 Könyvtárunk a szabadulószoba bűvöletében

HELYI ÉRTÉK

9 Baranya a reformkor hajnalán

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

10 A geresdlaki szolgáltatóhely

11 KisSzínes

ÖTLETBÖRZE

13 Virág-világ

HASZNOS TUDNIVALÓK

14 Könyvtári programok 2022-ben

DIAFILM-AJÁNLÓ

15 Fedezd fel újra a diafilmezést!

Játék és könyvtár – KSZR szakmai nap a Csorba Győző Könyvtárban

Játék és könyvtár címmel rendeztünk KSZR szakmai napot február 23-án a megyei szolgáltatóhelyek könyvtárosainak. A szakmai nap programját minden évben úgy alakítjuk ki, hogy az elhangzó témák segítsék kollégáink munkáját, illetve az előadásokon hallott ötletekkel lehetőségük legyen akár a helyi szolgáltatás bővítésére is. Az idei szakmai napunk a *játék és a könyvtár* kapcsolódásait, kettőségét járta körül, ezzel összefüggésben hallhattak előadásokat a résztvevők. Az előadások után az Év BKSZR munkatársa díjak kerültek átadásra, illetve délután játékos workshopokon vehettek részt a jelenlévők.

A szakmai napot intézményünk igazgatóhelyettese, Szöllősi Gréta nyitotta meg, és köszöntötte a résztvevőket. Ezt követően pedig összegezte a kistelepülési könyvtári ellátás elmúlt évét, és beszélt az aktualitásokról. A tavalyi év egyik nagy nehézsége volt, hogy a könyvtárak az év elején a pandémia miatt zárva tartottak. Sajnos ez a statisztikai adatokon is meglátszott, jelenlegi munkánkra is hatással van. Elmondta, hogy 2021-ben az állománygondozási feladatokkal jól haladt az intézmény, 71 szolgáltatóhelyen volt állományellenőrzés, a munkatársak 117.637 db dokumentumot ellenőriztek, valamint folytatódott az önkormányzatok tulajdonában lévő dokumentumok feldolgozása, összesen 26 településen, 34.616 db dokumentumot rögzítettek a rendszerben az intézmény és a városi könyvtárak munkatársai. Az elmúlt év során fennakadást okozott az intézményben a forráshiány is, emiatt a folyóiratok előfizetése a második félévben nem történt meg, és az új dokumentumok beszerzése is csúszott. A dokumentum-kiszállítások ennek ellenére folyamatosak voltak, összesen 25.935 db dokumentumot vittek ki a referensek a könyvtárakba. Az év végén szerencsére a forrás megérkezett, ezért az új könyveket beszereztük, a folyóiratokat 2022-re elő tudtuk fizetni. A kialakult helyzetre tekintettel (forráshiány, pandémia) online programokkal készültünk, ily módon igyekeztük megtartani az olvasóközönségünket. Két videosorozatot indítottunk, *Megyénk tájai* és a *Mesék tájai* címmel. Ezek 10-10 részből álló sorozatok voltak, minden héten egy-egy videó került publikálásra a felnőtt, illetve gyermek olvasók számára. 2021 nyarán harmadik alkalommal hirdettük meg a *Legyél te is könyvfaló* elnevezésű olvasás-kihívás játékot, amelynek célja az volt, hogy a könyvtár látogatására és az olvasásra ösztönözze a játékosokat. A Körbirodalom Gyermekkönyvtár versmondó versenyt hirdetett a magyar költészet napja alkalmából, amelyre a megyéből 13 település nevezett. 2022-ben a könyvtári programok újra elindultak, az ehhez elkészült lista megtalálható a bkszr.csgyk.hu/programok oldalon. A CSGYK ezekkel a változatos, kifejezetten könyvtári térben megvalósítható programokkal járult hozzá a szolgáltatóhelyek kulturális életéhez.

Arany Nagy Zsuzsanna előadás közben

A könyvtárbuszos szolgáltatások folyamatosan fejlődtek, hiszen decemberben Mikulásbusz, és több alkalommal szabadulószoba várta az olvasókat. A fejlesztéshez tartozott az is, hogy elkészült egy menetrend-elégedettségi kérdőív, amelynek válaszait figyelembe véve, a települések igényeihez igazodva változtattunk a szolgáltatási napokon és időpontokon.

2021-ben sikeres NKA pályázataink is voltak, a Csorba Győző Könyvtár egy új arculati pályázatot nyert, amellyel meg tudtuk újítani a logónkat, a nyitvatartási táblákat kicseréltük és új plakátmintákat készítettünk. Az NKA bútor- és eszközfejlesztési pályázatán három baranyai település nyert: Babarc, Geresdlak és Villány. Nyáron több településre sikerült új számítógépeket kihelyezni, illetve az elhasznált infrastruktúrát lecserélni. A tervek szerint 2022-ben folytatódik a kistelepülések könyvtárosainak számítógép-cseréje. Ennek érdekében az Informatikai Csoport munkatársai sorra felkeresik a települések könyvtárait, és felmérik a számítógépek állapotát. A Csorba Győző Könyvtár már 48 könyvtári szolgáltatóhelyen vezette be a Corvina Integrált Könyvtári Rendszer (Corvina IKR) kölcsönzési modulját, és idén

további települések csatlakoznak. Ehhez minden hónapban Corvina oktatásokat szervezünk kezdő és haladó szinten. Az előadás végén intézményünk igazgatóhelyettese megköszönte mindenki munkáját és kitartását ebben a nehéz időszakban.

Ezután Arany Nagy Zsuzsanna, a Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium könyvtárosa, a Könyvtárostanárok Egyesületének elnökségi tagja *A játék és ami mögötte van: a motiváció rejtett arzenálja* címmel tartotta meg előadását. Ismertette a játékosítás (gamifikáció) fogalmát, aminek lényege, hogy játékos elemeket ültetünk valós élethelyzetekbe, hogy ezáltal könnyebben befogadható módon adjunk át információt és sajátíttassunk el ismereteket vagy fejlesszünk készségeket. A gamifikáció segítségével növelhető az olvasói aktivitás, érdeklődés az adott téma vagy a könyvtár iránt. Elmondta, hogy a játékosításnak vannak alapvető pillérei, amelyek nélkül nem létezik a módszer, és ezek közül az egyik legfontosabb, hogy a motivációt megtaláljuk. A megfelelő motiváció megtalálásához ismernünk kell a játékosok típusait (társasági, gyilkos, teljesítő, felfedező), mert a különböző típusú játékosokat máshogy lehet motiválni. A motiválásban nagyon fontos, hogy milyen jutalmazást, visszajelzést adunk: beváltható pontok, „Easter egg" (rejtett utalások), zsákbamacska, jelvények, ranglisták, haladásjelző vagy visszaszámláló („FOMO" – Fear of Missing Out). Ezeket a módszereket tudjuk használni a könyvtárakban is. Zsuzsanna elmondta, hogy fontos, hogy a cél világosan, érthetően legyen megfogalmazva, szükséges egy keretrendszer a játéknak, amit ismernek a használók, folyamatosan adjunk visszajelzéseket, próbáljuk megtalálni az optimális terhelést és az ideális jutalmat. Semmiképp sem érdemes a játékosítást nagy dolgokkal kezdeni. Elsőként elköteleződést növelő játékokat kell bevezetni, pl. feladatok végrehajtásával pontok/matricák gyűjtése, játékos programok szervezése. A programok/játékok szervezésénél figyelembe kell vennünk az olvasók és a célközönség sajátosságait.

Hogyan kapcsolódhatunk még be a könyvtárunkkal? A közösségi média igénybevételével, akár kalandjátékot is hirdethetünk, vagy csoportos küldetésre invitálhatjuk az olvasóinkat, de több online eszköz is rendelkezésre áll, amik a könyvtárunkra szabhatók. Az előadás végén példákat is hozott ezekre: Habitica (https://habitica.com/static/home), Forest (https://www.forestapp.cc/), Todoist (https://todoist.com/), Duolingo (https://hu.duolingo.com/), Kahoot! (https://kahoot.it/), és egy saját fejlesztésű játékot is bemutatott. Ezt követően Győriné Kövesdi Zsuzsanna, a Körbirodalom Gyermekkönyvtár vezetője *Társasjáték-kölcsönzés a könyvtárban – lehetőségek és buktatók* címmel tartott előadást. Bemutatta a társasjáték-kölcsönzést, és beszélt azokról a lehetőségekről, amiket a szolgáltatás bevezetése nyújtott számukra, illetve azokról a nehezítő tényezőkről, amikkel szembe kellett nézni. Jelenleg a gyermekkönyvtárban 62 kölcsönözhető és 8 helyben használható társasjáték közül választhatnak a beiratkozott olvasók. A társasjátékok kölcsönzési ideje egy hét, és kétszer lehet hosszabbítani. Egy olvasójegyre egyszerre 1 db társasjáték kölcsönözhető. A társasjátékok kölcsönzése és visszavétele kizárólag a gyermekkönyvtárban és az ott dolgozók közreműködésével történik nyitvatartási időben. Kölcsönzéskor és visszavételkor a társasjáték darabjait, figuráit közösen ellenőrizik. Molnár Ferenc kollégánk *Szabadulás a könyvtárból – könyvtári szabadulószobák* című előadásában beszélt a jelenlévőknek a szabadulószobák történetéről, elméletéről. Kifejtette, hogy ezzel a játékkal hogyan lehet a könyvtárat népszerűsíteni és olvasókat bevonzani. Bemutatott két szabadulószobát, amelyet már kipróbálhattak a Csorba Győző Könyvtár olvasói: a *Nagy Testvér figyel! – Merülj el a disztópiák világában* és a *Retró könnyűzenei szabadulószoba – Szállj fel a '60-as, '70-es, '80-as évek zenevonatára*!

Végül *Játékosítás a társadalmi ügyek szolgálatában* címmel hallottunk előadást Arató Viljától, az Emberség Erejével Alapítvány programkoordinátorától, amely az előadások sorát zárta. Részletesen bemutatta az alapítvány által fejlesztett játékokat, amelyek az emberi jogok témáját közelebb viszik a fiatalokhoz, illetve a célcsoportokhoz. Ezek oktatási céllal készülnek, minden játék végéhez tartozik egy foglalkozás, mely az adott témát, pl. rasszizmus, diszkrimináció, szegénység dolgozza fel. Bemutatott pár játékot, melyek egy részét a workshopon ki is lehetett próbálni. Ilyen játék például a **Demo közélet szimulátor**, amely szórakoztató módon, mégis komolyan foglalkozik olyan témákkal, mint a demokrácia, az aktív állampolgárság, a társadalmi felelősségvállalás, és a szolidaritás. A játékosoknak közösségként kell működni, összedolgozni a társakkal és erőforrásokkal gazdálkodni. A játék során különféle problémák merülnek fel, a megoldásukhoz az állampolgári aktivitás változatos eszközeit lehet használni. A játék fejleszti a fiatalok szociális és állampolgári kompetenciáit. A **Napról napra** című online játék a láthatatlan rasszizmusról szól, melyben két fiatal szerelmét, konfliktusokkal és kihívásokkal teli történetét lehet megismerni. A játék mellé intézmények számára olyan feldolgozó foglalkozást kínálnak, mely kiegészíti a sztereotípiák és a diszkriminatív viselkedés témájának tanórai feldolgozását. A **Schlauch terv** a pécsi Város Mindenkié csoport tagjaival közösen készült, a lakhatási szegénység témáját dolgozza fel. Egyetemista korosztálytól ajánlják a játékot. A pécsi lakásszegénységgel kapcsolatos ügyön és annak érdekérvényesítési lépésein vezet minket keresztül a játék. A végén pedig a hajléktalanság témáját feldolgozó foglalkozás kapcsolódik hozzá. A **Közwc közügy** egy kisebb játék, ami szintén a Város Mindenkié csoporttal közösen készült el, mely a pécsi közvécék helyzetének problémáját dolgozza fel. A **2104 missionx** című online játékot a 2022-es választással kapcsolatban kezdték el fejleszteni, mert a tapasztalat azt mutatta, hogy az első választó korosztály nehezen találja a fogást a politikán, inkább elzárkóznak tőle, hárítják a témát. Sokan el sem mennek szavazni, mivel nem kapnak megfelelő tájékoztatást a társadalmi ügyekkel kapcsolatban. Az online játék célja, hogy közelebb hozza a társadalmi részvétel jelentőségének témáját. A **Tiszta szavazás** egy kvízjáték, amely a választási csalás témáját dolgozza fel és befejezésül a **Résnyire** című hibrid szabadulószobát mutatta be, mely az előbújásról (coming out) szól. A játék ezzel kapcsolatos dilemmák és félelmek körébe nyújt betekintést. Az előadások után Intézményünk második alkalommal adta át Az Év BKSZR munkatársa díjat, amelyet a Pécsi Ellátási Térséghez tartozó Bicsérd település könyvtárosa, Sziliné Kasza Zita kapott meg, valamint a referensek javaslatai alapján az ellátási térségek egy-egy munkatársát is elismertük kiemelkedő munkájuk alapján.

- A Könyvtárbusz 1. szolgáltatási helyei közül, Nyugotszenterzsébetről Katona Ágnes és Egerágról Homokszentgyörgyi Veronika
- A Könyvtárbusz 2. szolgáltatási helyei közül, Ellendről Boros Anikó, Kökényből Hegedűs Dóra
- A Mohácsi Ellátási Térségből, Bárból Balatoni Schmidt Renáta
- A Pécsváradi Ellátási Térségből, Kátolyból Kósa-Kis Andrea
- A Sellyei Ellátási Térségből, Magyarmecskéből Balogh Klára
- A Siklósi Ellátási Térségből, Nagytótfaluból Lakatos Tivadarné
- A Szentlőrinci Ellátási Térségből, Bánfáról Kutiné Weigert Bianka
- A Szigetvári Ellátási Térségből, Szentegátról Szabadi Istvánné
- A Villányi Ellátási Térségből, Hásságyból Szabó Krisztina

A szakmai nap workshopokkal zárult, az egyikben a szabadulószobákat lehetett kipróbálni, a *Nagy Testvér Figyel!* címűt Molnár Ferenc, míg *A Retró könnyűzenei szabadulószobát* Papp Veronika vezetésével. A másik workshopban *Társasjáték-kavalkád* címmel az Emberség Erejével Alapítvány társasjátékait ismerkedhettek meg a jelenlévők.

Mizerák Andrea
Csorba Győző Könyvtár

Könyvtárunk a szabadulószoba bűvöletében

Napjainkban nagyon jó szórakozási lehetőséget kínálnak az egyre népszerűbb szabadulós játékok. Egyre több közgyűjteményi intézmény készít ilyen (típusú) játékokat, amivel nem csak szórakozási lehetőséget nyújtanak a kikapcsolódni vágyóknak, hanem egyben a gyűjteményüket is népszerűsítik.

A könyvtárak funkciója az elmúlt években megváltozott. Egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az író-olvasó találkozók, interaktív játékok, hiszen ezekkel könnyebb az olvasókat megszólítani. A könyvtárat a könyvtárosok teszik és tehetik hangulatossá, ahova szívesen tér be egy társaság beszélgetni, időt eltölteni. Az aktuális trendek figyelembevételével leszünk képesek a potenciális olvasókat bevonzani a könyvtárba. A könyvtárhasználati szabadulószoba készítése több szempontból is kifizetődik. Egy szabadulószobás játék képes az érdeklődők számát növelni, hiszen olyan embereket is becsalogat a térbe, akik korábban nem voltak könyvtárhasználók. Ha ez sikerült, akkor a könyvtárról, könyvtárosról alkotott sztereotípiákat talán meg tudjuk változtatni. A könyvtárban nem csak a „jól ismert" kötelező olvasmányok találhatóak, hanem kortárs írók művei, magazinok, szaklapok, hangzó és képi-vetített dokumentumok, tele kulturális és tudományos értékekkel, a digitális archívumokról nem is beszélve. Egy szabadulószoba esetében csak rajtunk múlik, hogy milyen témát választunk, és mely dokumentumokra szeretnénk felhívni a figyelmet. Nagyban fejleszti a játékosok könyvtárhasználati tudását, hiszen egyedül kell boldogulniuk a könyvtárban, felfedezve azt a varázslatos rendszert, amiben a dokumentumok elhelyezkednek.

Az információs írástudás korunk egyik legfontosabb műveltsége. A könyvtár, a könyvtárosok feladatainak fontos szelete, hogy ezt a műveltséget az olvasók minél szélesebb körben elsajátíthassák. Mi is az információs írástudás? – Az Amerikai Iskolai Könyvtárosok Egyesülete (AASL) szerint az információ megtalálásának és felhasználásának képessége. Az internet világában rengeteg információ található, ezek közül sok olyan, ami számunkra nem releváns. Az információs műveltség abban nyújt segítséget, hogy képesek legyünk különbséget tenni a számunkra releváns vagy irreleváns találat között. Azt is lehetne mondani, hogy egy olyan műveltség, ami az internet használatához nélkülözhetetlen. A szabadulószobával nemcsak az előbb említett készséget fejleszthetjük, hanem a digitális műveltséget is. Napjainkban az információs- és digitális műveltség kéz a kézben jár, hiszen a megfelelő eszközhasználati tudás nélkül nem lehet az internet világában boldogulni. Bár azt hinnénk, hogy csak az idősebb generációkat kell oktatni a megfelelő számítástechnikai eszköz használatára, de ez nem igaz. A mai tizenévesek előszeretettel használják a különböző közösségi oldalakat, de nem minden esetben ismerik az eszközeik számos lehetséges felhasználási módját. A szabadulószobának ún. gamifikációs, azaz játékosító hatása van, amivel könnyebben fejleszthetjük mind a könyvtárhasználatot, mind az információs írástudást és a digitális műveltségi szintet az egyéneknél.

A Nagy Testvér figyel! Szabadulj ki a könyvtárból!

2019-ben a Társadalmi Befogadás Szakkollégium[1] és a Csorba Győző Könyvtár közös projektjeként mutattuk be Kóczián Zoltán Gergely hallgatótársammal az Országos Könyvtár Napok keretében az utópisztikus-disztópikus témakörre épülő szabadulószobát. Elsősorban középiskolás korosztálynak szántuk a játékot, azzal a céllal, hogy játékos módon fejlesszük a könyvtárhasználatot, az információs műveltséget. A játékra családok, baráti társaságok is jelentkeztek, sőt előfordult, hogy születésnapi meglepetésként szolgált a játék. Több irodalmi művet felhasználtunk, mint például George Orwell 1984 és az Állatfarm, Ray Bradbury Fahrenheit 451, de kortárs írótól is választottunk műveket. Nem a művek tartalmi ismeretére helyeztük a hangsúlyt, hanem az információkeresésre, így azok számára is izgalmas lett a játék, akik nem olvasták a játékban megjelenő műveket. A feladatokba igyekeztünk humort csempészni, hogy oldjuk a kissé nyomasztó irodalmi művek hangulatát. A játék a Tudásközpont teljes 1. emeletén játszódott, ahol a játékosok megismerkedhettek az épülettel és a sokszínű könyvtári állománnyal. 2019-ben 15 csapatot, összesen 75 főt vonzott be a könyvtárba a legkülönfélébb korcsoportokból.

Retró könnyűzenei szabadulószoba

A 2021-es Országos Könyvtári Napok keretében mutattuk be Papp Veronika zenei könyvtárossal együtt készített RETRÓ KÖNNYŰZENEI SZABADULÓSZOBÁT. „Szállj fel a ‚60-as, ‚70-es, ‚80-as évek zenevonatára!" elnevezésű játékunkat a Tudásközpont 4. emeletén, a Zeneműtárban próbálhatták ki az érdeklődők. A játék célja a Zeneműtár népszerűsítése, a zene iránt érdeklődő potenciális olvasók megszólítása volt. A játékosok megismerkedhettek a '60-as, '70-es, '80-as évek hazai könnyűzenei életével. Előkerültek ismerős dallamok, arcok. Ennél a játéknál az információs műveltség mellett a zenei tudást is igyekeztünk fejleszteni. A nagy érdeklődés számunkra is meglepetés volt, hiszen a tizenéves korosztálytól egészen az ötvenéves korosztályig jöttek érdeklődők. Igyekeztünk a rendelkezésünkre álló teret korhűen berendezni, ezért összeállítottunk egy, a korszakot megidéző plakátkiállítást, melyet a Helyismereti Gyűjtemény anyagából válogattunk össze.

1 Társadalmi Befogadás Szakkollégium: https://tbsz.pte.hu/hu/tartalom/elkepzelt_vilagok

Retró könnyűzenei szabadulószoba - Pogány

A nem várt sikeren felbuzdulva egy Pécs melletti kistelepülésen is szerettük volna bemutatni a könnyűzenei szabadulószobát. A nehézséget az állományok közti eltérések jelentették, de némi változtatással sikerült a játékot helyszíntől függetlenné tenni. Az első vidéki program Pogányban került megrendezésre, Fejes Andrea helyi könyvtáros közreműködésével. A játékra nagyobb érdeklődés volt, mint amire először számítottunk, ezért két alkalmat is meg kellett hirdetnünk. Családok, baráti társaságok próbálták ki a játékot, ahol a szórakozás és születésnap megünneplése állt a középpontban. Az említett szabadulószobát bármelyik kistelepülési könyvtárra adaptálható, így az ott élőknek is tartalmas szórakozási lehetőséget tudunk biztosítani.

Szabadulószoba a Könyvtárbuszon

A könyvtárbuszos kollégáknak köszönhetően már a könyvtárbuszainkban is szabadulhattak a szabadulni vágyók. A helyi iskolák igényeinek figyelembevételével állítottuk össze a feladatokat. Így történt az, hogy a könyvtárhasználati tudás fejlesztése mellett egyéb tantárgyak tudásanyagai is előkerültek, mint az irodalom, a természetismeret és a matematika. A berkesdi Fekete István Általános Iskola és a bogádi Dr. Berze Nagy János Általános Iskola tanulói tanórák keretében játszottak velünk. A buszban egyszerre 4-5 játékos tartózkodott, a feladatok megoldására 45 perc állt rendelkezésre. A könyvtárbusz ajtaja csak akkor nyílt ki, ha megoldották a feladatokat, így a játékosok maximálisan egymásra voltak utalva, de természetesen nekik is biztosítottunk segítségkérési lehetőséget. Elmondásuk szerint nagyon jól szórakoztak, és szívesen fogadnának új szabadulószobás játékot is, ezért tervezzük, hogy a közeljövőben új témákat is feldolgozunk majd.

Egy könyvtári térben helye van a szabadulószobáknak, hiszen egyszerre képes meglévő és a potenciális olvasót is becsalogatni a könyvtárba, amire napjainkban nagy szükségünk lenne. A játék során pozitív kép alakul ki a könyvtárról, és ezzel a könyvtárosi szakma presztízsét is képesek vagyunk emelni. Egy könyvtári térben a szabadulószobát csak ingyenes és bárki számára elérhető programként érdemes meghirdetni. Egy könyvtári szabadulószoba témáját tekintve a lehetőségek száma végtelen, hiszen kreatív, pozitív hozzáállású könyvtárosokra van szükség, illetve jó könyvtári állományra. A Csorba Győző Könyvtár szolgáltatóhelyein ezek a feltételek adottak.

Molnár Ferenc – Csorba Győző Könyvtár

Baranya a reformkor hajnalán

Baranyáról a 16. század óta értesülhetünk humanisták, világjárók, a vidéket útba ejtő követek – így például Oláh Miklós, Verancsics Antal, az angol Edward Brown és a török Evlia Cselebi – feljegyzéseiből. Szintén szórványos megfigyeléseket hagyott hátra az utókornak 18-19. század fordulójáról három éles szemű természettudós, Kitaibel Pál, a német Johann Centurius Hoffmannsegg gróf és Richard Bright angol orvos.

Nagyobb lélegzetű és módszeres leírások először a 18. század elején készültek. Bél Mátyás (1687-1749) a német államismereti iskola követőjeként szervezte a magyarországi megyék, köztük Baranya széleskörű adatgyűjtésen alapuló bemutatását. Széchényi Ferenc (1754-1820) pedig 1785 nyarán a pécsi kerület királyi biztosaként állította össze az igazgatása alatt álló öt vármegye leírását.

Az 1820-as években aztán szinte egyazon időben írt a vármegyéről három szerző: Bayer Márton († 1845 k.) pécsi városi tanácsos, Strázsay János (1784-1852), a Batthyány család bólyi jószágigazgatója, uradalmi ügyvédje, és végül Jeremiás Sámuel († 1851 k.) vajszlói, majd drávaszabolcsi református lelkész. A három szerző alapvetően más közegben élt és alkotott, írásaikat mégis összeköti, hogy a korszak egyik legjelentősebb folyóirata, a Tudományos Gyűjtemény számára készültek.

Bayer és Strázsay 1822-ben és 1823-ban megjelent írásai szorosan kapcsolódnak egymáshoz: bár más összefüggésben, de mindketten a megye természet-, gazdaság- és társadalomföldrajzi jellemzőit mutatták be, és ennek kapcsán tértek ki helyenként egy-egy momentum erejéig Baranya történetére.

Bayer gondolatmenetét szinte unalmasan sok statisztikai adattal támasztotta alá, viszont meglepően hosszan és lelkesen írt a baranyai borokról. Nem csak a pécsvidéki fehér- és Villány környéki vörösborok kiválóságát említette, hanem a borászat római korig visszanyúló hagyományairól is írt. A borászat jelentőségét azáltal is kiemelte, hogy innen származtatta a megye nevét: több más vármegyétől eltérően nem a székhelyről nevezték Pécs-megyének, „hanem inkább borának kitetsző sokaságára és jelességére nézve: Bor-annya Vármegyének el nevezték." A szőlő- és borkultúra tehát korántsem pusztán gazdasági, hanem ezen túl identitásformáló tényezőként jelent meg itt.

Az írás adatgazdagsága azt a benyomást kelti, hogy Bayer a jó gazdatiszt szenvtelenségével írta le Baranya természeti kincseit és gazdasági teljesítményét, mégis jócskán idealizált képet kapunk a vidékről. A gondolatmenetet nem kisebb horderejű gondolattal zárta, mint hogy a sajátos természeti és társadalmi viszonyok kimagasló civilizációs szintre emelték Baranyát. „A' hol egy Fő oskola, Püspökség, sok Papság, és azonkívül sok Szerzetesek voltak (…); a' hol sok volt a' Nemesség, és szerfölött számos a' lakós; ott a' népnek faragottabbnak, idomosabbnak, a' munkásságnak pedig szaporábbnak, egyszóval a' Tartománynak jelesebbnek köllött lennie, mint egyébütt…"

Strázsay alig fél évvel később megjelent írásában több helyen kiegészítette Bayer adatait: megemlítette többek között a történelmi és építészeti emlékeket, és nagy teret szentelt Baranya etnikai és vallási sokszínűségének. A korban közkézen forgó nemzetkarakterológiák alapján jellemezte az egyes nemzetiségeket, és tipikusnak tekintett vonásaik alapján magyarázta életmódjuk egy-egy jellegzetességét. A gondolatmenetet mégsem a népcsoportok közötti különbségre, hanem békés együttélésükre futtatta ki: „Noha ugyan a' Baranyai nép öt különös Nemzethez és ugyan annyi különös Valláshoz tartozik, közötte mindazáltal semmi szembetűnő nemzeti a'vagy vallásbéli üldözés sem uralkodik…"

Strázsay sok esetben kimértebben fogalmazott, mint Bayer: kitért például azokra a területekre, ahol Baranya középszerűen teljesített, és – Zsigmond király siklósi fogsága kapcsán – felvállalta a történelmi örökség ellentmondásosságát is. Ez azonban mit sem csökkentette a lelkesültségét: „Baranya Vármegye édes Hazánknak nevezetesebb és legszebb Tartományai közé méltán számláltathatik…"

Másfajta érdeklődés vezette Jeremiás Sámuelt, aki vizsgálódásait az Ormánság népi kultúrájára szűkítette. 1827-28 folyamán a köznép házasodási szokásairól írt nagy dolgozatot, amit a lap végül (nem tudni, miért) nem közölt. Sorain a hagyományaira büszke baranyai ember öntudatossága érződik. Néhány szokás – például a leánynézés és a jegyadás szokása – más tájak lakói számára furának, nevetségesnek tűnhetett, Jeremiás azonban védelmébe vette ezeket, régi költőket idézve vagy a józan észre hivatkozva. 1828-ban megjelent dolgozatában az ormánsági nyelvi sajátosságok és tájszavak jegyzékét alkotta meg. Felvetette, hogy a szomszédos vidékektől markánsan eltérő dialektust az itteni népesség származása magyarázhatja, ezt azonban történeti források híján nem tudta kidolgozni és alátámasztani.

Bayer Márton, Strázsay János és Jeremiás Sámuel munkáinak egyedülálló értékét nem csak az adja, hogy megkerülhetetlen forrásanyagot szolgáltattak a későbbi szerzők számára. Ennél is fontosabb, hogy sokban meghatározták a Baranyáról kialakuló képet és a baranyai emberek önképét, a baranyai identitás elemeit. A természeti gazdagság, a nagy múltú borászat, a nemzeti és felekezeti sokszínűség, a népi hagyományok és a kiemelkedő kulturális teljesítmény az ő munkáikban bukkant fel először a baranyaiság alappilléreként.

Erdős Zoltán – Csorba Győző Könyvtár

A geresdlaki szolgáltatóhely

A község Baranya megye keleti részében helyezkedik el, része a Baranyai-dombságnak, ezen belül annak a területnek, amit összefoglaló néven Geresdi-tönknek nevezünk. Népesség szempontjából szervesen hozzátartozik azokhoz a településekhez, amelyek Mohács és Pécsvárad között fekszenek, amelyekbe a 18. században német nyelvű lakosság érkezett, akik nyelvüket, nemzetiségi hagyományaikat a mai napig megőrizték, és ápolják is azokat. Geresdlak három településből alakult ki, mégpedig Geresdből, Püspöklakból és Kisgeresdből.

A település oktatási, kulturális és egészségügyi szempontból körzeti feladatokat lát el. A Német Klub őrzi a német népi hagyományok mellett a népcsoport régi tárgyait is. Geresdlak legnagyobb turisztikai vonzerejét mára már a minden évben megrendezésre kerülő geresdlaki Gőzgombóc Fesztivál jelenti, ahol rendszeresen több ezer látogató teszi tiszteletét. A település első könyvtárosa Wieder Mátyás volt, akitől Kett János 1957-ben vette át a könyvtárat. A könyvtáros ekkor még Fazekasboda, Maráza, Geresd és Püspöklak könyvtárainak munkáját közösen látta el. Az új iskola átadásakor a régi épület új funkciót kapott, oda került a könyvtár, a konditerem és két tanteremből lett a tornaterem. Kett János pedagógusként fogadta az óvodásokat és iskolásokat, és tartott számukra könyvtárismertető foglalkozásokat, de sokszor a tanóráknak is helyet adott, illetve a helyi kórusnak próbatermeként is funkcionált a könyvtár. Kett János szerette, ha élettel voltak megtöltve a könyvtár falai, mert vallotta, hogy könyvek között lenni igen hasznos, bármilyen felmerülő kérdésnél azonnal könyvhöz nyúlt. Mivel a könyvtárral szemközt lakott, csak be kellett csengetni hozzá, és máris nyitotta azt, nehogy valaki olvasnivaló nélkül maradjon. Jelenlegi könyvtárosa a településnek Barna-Mendly Erzsébet, aki irodalomszerető, versmondó, fantasztikus szervezőképességével és könyvtáros hitvallással folytatja elődje munkáját.

2021-ben a könyvtár fejlesztése során a meglévő könyvtárat összenyitották a régi konditeremmel, így a könyvtár alapterülete a duplájára nőtt. Az elnyert energetikai pályázatnak köszönhetően az épület szigetelése, fűtése, világítása korszerűvé vált. Kialakítottak mozgáskorlátozott, valamint női és férfi mosdót, ez ugyanis eddig nem volt az épületben. Megoldódott az akadálymentesség is. Gazdag könyvtári állománya a sikeres NKA bútor- és eszközfejlesztési pályázatnak köszönhetően új, az ajánlásnak megfelelő polcokra került. Geresdlak kitartó olvasóközönsége a mai kor elvárásainak megfelelő kívül-belül megújult könyvtárban tanulhat, szórakozhat, kapcsolódhat ki. Tiszta, világos és kényelmes bútorzattal a helyben használat is biztosított. A megvásárolt asztaloknál a gyerekek olvashatnak, társasozhatnak, színezhetnek. Évszakokhoz, ünnepekhez kötötten családi napokat és kézműves foglalkozásokat terveznek. A gyereksarokkal szeretnék megalapozni a gyermekek könyvtárba járásának szokását, mely a mai világban kiemelten fontos. A könyvtár a Csorba Győző Könyvtárral kötött együttműködés alapján működik, így rendszeresen bővül az állomány, megvalósulnak könyvtárközi kérések, előfizetnek folyóiratra, rendeznek könyvtári programokat, fejlődik az infrastruktúra. A szolgáltatóhely számítógépeket, nyomtatót és gyermekbútort kapott. A könyvtár minden korosztály számára elérhető. Az iskolásokat a kötelező irodalom biztosításán túl különböző versenyekre való felkészülésben is támogatja.

Az óvodások szívesen látogatnak el a könyvtárba, és válogatnak a mesekönyvekben, a Dörmögő Dömötört rendsze-

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

resen kölcsönzik. Az óvónők ilyenkor válogatnak a magyar és német nyelvű könyvekből, hiszen munkájuk szerves része, hogy a gyermekeket a könyvekkel megismertessék. Az időseknek házhoz is szállítják a folyóiratokat, könyveket kívánságuk szerint, és nemcsak a járvány időszakában. A könyvtárban kialakítottak egy egyedülálló finn könyvgyűjteményt, mivel több finn család költözött a településre. Nagy gondot fordítanak a helyi értékek megőrzésére. Geresdlakon 2015 augusztusa óta minden hónapban megjelenik a Geresdlaki Hírmondó című újság, melyet minden háztartásba ingyenesen eljuttatnak. Ennek 1-1 példányát a könyvtárban is meg lehet találni, azok mellett a kiadványok mellett, melyek Geresdlak Község Önkormányzata vagy a Német Önkormányzat gondozásában láttak napvilágot.

Schmidt-Kovács Diána
Mohácsi Jenő Városi Könyvtár, Mohács

KisSzínes

Az olvasás mindenkié!

A fiatalok körében való olvasásnépszerűsítésért és a támogatásra szoruló gyermekek segítéséért lépett együttműködésre a Csorba Győző Könyvtár és az Olvasás a Gyerekekért Alapítvány.

Könyvtárunk Baranya megye egyik fontos tudás- és közösségi központjaként mindig is feladatának tekintette, hogy olvasókat neveljen a gyermekekből, valamint, hogy növelje a hátrányos helyzetűek esélyeit a kulturális javakhoz való hozzáférésben. Célja és missziója, hogy egész Baranya megyében meghatározó szerepet töltsön be az olvasás népszerűsítésében, a megye kulturális örökségének megőrzésében, s ezt a célt folyamatos programszervezéssel, innovatív ötletek megvalósításával igyekszik elérni.

Tevékenysége ezen a ponton találkozik az Olvasás a Gyerekekért Alapítvány munkásságával. Az Alexandra Kiadócsoport vezetője, Matyi Alexandra és Szántó Dániel író 2021-ben hozták létre az alapítványt azzal a céllal, hogy az a gyermekek és a felnőttek körében egyaránt felhívják a figyelmet az olvasás fontosságára és jótékony hatásaira, valamint iskolákkal, könyvtárakkal és más intézményekkel együttműködve segítsék azokat a fiatalokat, akiknek a könyvek közelsége, elérhetősége nem természetes.

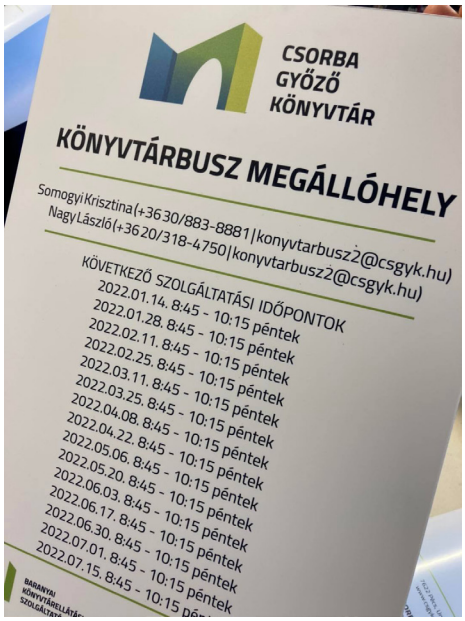
Mivel az alapítvány – akárcsak az Alexandra Kiadócsoport – baranyai (pécsi) székhelyű, nem is volt kérdés, melyik országrégióban kezdi meg olvasásnépszerűsítő tevékenységét.

A közös programszervezésen és adománygyűjtésen túl a könyvtár jóvoltából az Olvasás a Gyerekekért Alapítvány összeköttetésbe került a Baranya megyei kistelepülési könyvtárakkal és közösségi terekkel is, így első kézből gyűjtheti be azokat a tárgyi és egyéb igényeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezek az intézmények hatékonyan tudjanak az olvasás népszerűsítésében közreműködni, valamint valódi segítséget nyújthassanak azon kistelepülési gyermekek és fiatalok számára, akik nehezebb körülmények között élnek.

A Baranya megyében található támogatható intézmények listája, valamint azok tárgyi igényei elérhetőek az Olvasás a Gyerekekért Alapítvány honlapján (https://olvasasagyerekekert.hu/), így akár magánszemélyekről, akár intézményekről, cégekről legyen szó, mindenkinek lehetősége lesz akár önállóan gyűjtést szervezni a gyermekek számára. Az Olvasás a Gyerekekért Alapítvány és a Csorba Győző Könyvtár vállalja az adományok eljuttatását a támogatható intézményekbe.

2022. március 16. és április 16. között egy kiemelt gyűjtési programot is hirdetünk, lehetőség lesz a Tudásközpontban és a fiókkönyvtárakban leadni a jó állapotú tárgyi adományokat, pl. gyermekbútorokat (pl. kisasztal, kisszék, babzsákfotel), papír-írószereket, kézműves, kreatív eszközöket (pl. gyurma, gyöngyök, vízfesték), társasjátékokat, építőjátékokat illetve sportszereket.

Szöllősi Gréta – Csorba Győző Könyvtár

Új arculattal indult a 2022-es év

Több mint 10 év után megújította arculatát a Csorba Győző Könyvtár a Nemzeti Kulturális Alaphoz benyújtott nyertes pályázatának köszönhetően. Az intézmény új logóját és arculati kézikönyvét Sándor Zsolt pécsi grafikus tervezte meg. Intézményünk Pécsett hat fiókkönyvtárral szolgáltat, az elmúlt években pedig három könyvtárponttal bővült. Könyvtárunk így a központi szerepet betöltő Tudásközponttal együtt már tíz helyen van jelen Pécsett. Az új logóval és a hozzá kapcsolódó elemekkel intézményünk egységes arculattal tud megjelenni a megyeszékhely különböző pontjain.

Az új arculat nem csupán Pécsett mutatja a könyvtár intézményeinek egységét, hanem természetesen azokon a baranyai településeken is, amelyeken a Csorba Győző Könyvtár biztosítja a könyvtári ellátást. A 286 településen az arculat a következő időszakban fokozatosan kerül bevezetésre, a könyvtárakat és a könyvtárbuszok megállóit jelző információs táblák cseréje folyamatosan zajlik. Az új logónk könnyen azonosítható, egyszerű, letisztult, ugyanakkor modern és jól értelmezhető. Kifejezi könyvtárunk szellemiségét és a megújulni képes könyvtár képét. Az arculat megújulásához kapcsolódóan fiókkönyvtáraink kültéri tábláinak fokozatos cseréje mellett olyan igényes, informatív szóróanyagokat is készítettünk, amelyek segítik az olvasók tájékozódását fiókkönyvtáraink és szolgáltatásaink között.

Videósorozattal mutatjuk be települési könyvtárainkat

Az elmúlt év őszén a Pécsváradi Ellátási Térségben forgattuk le először azokat a rövid videókat, amelyek betekintést adnak a könyvtáraink életébe. Célunk, hogy ilyen formában is bemutassuk a baranyai könyvtárellátásunkat, a településen működő szolgáltatóhelyeket, könyvtáros kollégáinkat. Mindemellett igyekszünk hangsúlyt helyezni a könyvtárak környezetére, megmutatva a falvak helyi értékeit, esetleg meglévő hagyományait.

Az indulás óta jártunk a Pécsváradi ET-ben (Hidas, Feked, Nagypall), Mohács környékén (Bár, Sátorhely, Liptód), a Siklósi ET-ben (Vokány, Nagytótfalu [képünkön], Kisharsány), illetve Szigetvár mellett (Hobol, Szentegát, Magyarlukafa). A következő utunk majd Villány környékére vezet. A felvételek folyamatosan jelennek meg a Csorba Győző Könyvtár Facebook oldalán és a YouTube (baralibmediatar) csatornánkon.

Szeifer Csaba – Csorba Győző Könyvtár

Elindult a Baranya megyei hálózatépítő szakmai továbbképzés

A korábbi évekhez hasonlóan idén ismét megyei hálózatépítő szakmai továbbképzést szerveztünk a települési könyvtárosaink számára, ez most már a harmadik hasonló eseményünk. A Nemzeti Kulturális Alap pályázatából megvalósuló eseménysorozat február 9-én indult. Kollégáink az öt modulos könyvtári képzés alatt közösségépítés, könyvtári partnerkapcsolatok, könyvtári alapismeretek, számítógépes alapismeretek, Corvina IKR kölcsönző modul használata, rendezvényszervezés, gyermekkönyvtári programok, könyvtári minőségbiztosítás és marketing témakörökben fejleszthetik tudásukat.

Virág-világ

A tavasz az újjászületés évszaka. A természet körülöttünk életre kel, a kopár, szürke világot felváltja a színek és illatok kavalkádja. Egy virágos foglalkozás számos tavaszi jeles napra felfűzhető, de önálló könyvtári programként is megállja a helyét.

Csemeték a könyvtárban

Ráhangolódásként beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy milyen változást tapasztalunk a környezetünkben tavasszal. Számba vehetjük a tavaszi ünnepeket, illetve a növényekkel kapcsolatos tavaszi népszokásokat (zöldághordás, villőzés, májusfaállítás). Gyűjtsünk érdekességeket a virágokról. (Pl. a gyermekláncfű a népi gyógyászatban elterjedt; a réti pipitér palindrom stb.)

Bimbózó ismeretek

Mutassuk meg, hogy hol találhatók az ismeretterjesztő, növényekkel kapcsolatos könyvek a könyvtárban. A gyerekek választhatnak az előkészített tavaszi témájú kötetek közül egyet. Hagyjunk időt arra, hogy megnézegessék őket. Ezután kereshetnek ezekben a könyvekben rózsát, hóvirágot. A nagyobbak információkat is gyűjthetnek a könyvtárban egy-egy virágról.

Virágraszóló versek, dalok

A foglalkozást folytathatjuk ismert virágos népdalokkal: *Tavaszi szél vizet áraszt*; *Csipkefa bimbója*; *Két szál pünkösdrózsa*; *Bújj, bújj zöld ág*. A közös éneklés csökkenti a szorongást, a zenehallgatás megnyugtat. A nagyobbakkal hallgassuk meg Vivaldi: *A négy évszak* című hegedűversenyéből a Tavaszt, amely az évszakot zeneileg gyönyörűen kifejezi. Mire emlékeztet ez a dallam? Mi történik most a természetben? A gyermekek fantáziája nem ismer határokat. A verselés, ahogy az éneklés is, fejleszti a ritmusérzéket és javítja a kognitív funkciókat. A magyar versvilág a virágos költemények hatalmas és csodálatos tárházát tartalmazza. Érdemes korosztályok szerint válogatni bennük.

Palántanevelés

A kicsiknek szóló növényes mondókákat kísérjük mozgásos játékkal! Eljátszhatjuk, hogy apró mozdulatlan magok vagyunk (guggoljunk le, csukjuk be a szemünket), majd esik az eső és mi „kikelünk", egyre növekszünk (magasra nyújtózunk). Aztán jöhet a mondóka: *Fújja a szél a fákat* (két kezünkkel himbálózunk), letöri az ágat, reccs (hirtelen leejtjük a kezünket). Mutogatós mondókák: *Én kis kertet kerteltem*, *Hüvelykujjam almafa*. A nagyobbakat invitáljuk játékra: találják ki a versszak utolsó szavát. Mi lehet a rímpár? A virágos versek sorait, szavait összekeverhetjük és a gyerekeknek helyes sorrendbe kell állítani. Beszélgessünk a versekről. A költők gyakran átvitt értelemben használják a virágneveket. Ezt a „virágnyelvet" a nagyobbak már értik, lehet róla beszélgetni: a „rózsa", vagy a „virágom" a költő szíve választottját jelentheti.

Virágirodalom

Keressünk tavaszi meséket, amelyek a természetről szólnak, vagy amelyek központi eleme a virág. Olvassuk fel a mesét, majd beszélgessünk róla. Népmesekincstárunk igen gazdag szimbólumokban. A növények világa színesíti a gyerekek képzeletét, fejleszti a kreativitást. A virágok varázslatos irodalma a nagyobb gyerekekkel való kapcsolatteremtéshez is jó terep.

Tavaszi vers- és mesekoszorú

Versek: Fésűs Éva: *Tulipán* – Csukás István: *Virágmondóka* – Zelk Zoltán: *Hóvirág* – Szép Ernő: *Virágok* – Szabó Lőrinc: *Tavasz* – Kányádi Sándor: *Március* – Johann Wolfgang Goethe: *Talált kincs*

Mesék: *A kóró és a kismadár* – Molnár Andrea: *Virágverseny* – Hans Christian Andersen: *A százszorszép* – *Hogyan házasodott össze Borsóvirág úrnő Kukorica uraséggal* (Bajzáth Mária) – Donászy Magda: *Napraforgó* – Benedek Elek: *Aranytulipán* – Mester Györgyi: *A pipacsok hercegnője* – Lázár Ervin: *Virágszemű* – Bartócz Ilona: *A pitypang meséje* – Berg Judit: *Tavasz a Nádtengeren*

Játékszirmok

Játszani mindenki szeret. Ha színesíteni szeretnénk a foglalkozást, csempésszünk minél több kreativitást fejlesztő és feszültségoldó játékot a könyvtári foglalkozásokba, hiszen a nyitott elme több tudást fogad magába.

- *Memóriajáték*: meg kell találni a virágok párját.
- *Kirakó*: egy virágot ábrázoló kártyát darabokra vágunk, a gyerekeknek össze kell illeszteni.
- *Virágkeresés*: virágot ábrázoló kártyákat rejtünk el a könyvtárban.
- *Címkézős játék*: egy virágnév szókártyát (pl. napraforgó, rózsa) helyezünk az egyik gyermek homlokára. A többiek állításai alapján kell kitalálnia, hogy mi is ő.
- *Virágkosár*: mindenki választ egy virágnevet. Körbe ülnek a gyerekek, egyikük középre áll: „Cseréljen helyet...!" – mond két virágnevet, akiknek helyet kell cserélni, miközben a középső játékos is igyekszik helyet foglalni. Aki hoppon marad, az áll középre. Ha „Kiborult a virágkosár" hangzik el, mindenkinek egy másik helyre kell ülnie.
- *Activity*: lapokra írjunk fel tavaszhoz kapcsolódó szavakat, amelyeket a gyerekek elmutogatnak, körülírnak, lerajzolnak. A többieknek ki kell találni, hogy mi lehet a feladvány.
- *Kvíz*: Összeállíthatunk kvízt a virágokról *Nyomozójáték*: a gyerekeknek meg kell találniuk egy virágot rejtő könyvet (pl. *Sárga rózsa*). Feladványokkal nehezíthetjük a keresést.

Még izgalmasabbá tehetjük a játékot, ha egy képrejtvényekkel, anagrammákkal és egyéb fejtörőkkel gazdagított kalandtúrát szervezünk, ahol a feladatok végrehajtása után a gyermekek jutalomban részesülnek.

(R)ügyes kezek

Zárjuk a foglalkozást kreatív tevékenységgel! Virágokat készíthetünk bármiből, ami éppen kéznél van: papírból hajtogathatunk tulipánt, papírzsebkendőből készíthetünk szegfűt, szalvétából rózsát, krepp-papírból margarétát, fonalból pitypangot. Hasznosítsuk újra az anyagokat: a parafadugóból pipitért, filctollból százszorszépet, pezsgőtabletta-tartóból margarétát, sajttartó dobozból és kupakokból mezei virágokat készíthetünk. A képen kreatív virág-ötletek láthatók eredeti párjukkal együtt.

Virágos jókedvet és sok türelmet kívánok a foglalkozásokhoz, hiszen a türelem rózsát terem.

Kissné Heinrich Szilvia
Csorba Győző Könyvtár

Könyvtári programok 2022-ben

A Csorba Győző Könyvtáron keresztül a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez tartozó települési könyvtáraknak lehetőségük van könyvtári program igénylésére. A járvány utáni újraindulás jegyében kifejezetten a könyvtári térben zajló, kisebb létszámú foglalkozásokat részesítjük előnyben, a kínálatban az elmúlt években is ismert témák mellett sok új, színes érdekességgel is készülünk!

Hogyan lehet programot kérni?

A Csorba Győző Könyvtár évi 2 programot támogat.

A programlista az alábbi internetes oldalon érhető el:
https://bkszr.csgyk.hu/programok

Az elmúlt évekhez képest eltérés, hogy Mohács, Siklós és Szigetvár a saját ellátási térségének önállóan szervez programokat. A választott előadást, foglalkozást a tervezett időpont előtt legalább egy hónappal kell kérni az alábbi elérhetőségeken:

- ha a kérést leadó település a Pécsi, Pécsváradi, Sásdi, Selylyei, Szentlőrinci, Villányi ET-ben található, vagy könyvtárbuszos: *bkszr@csgyk.hu*
- ha a település a Mohácsi ET-ben található: *fiestadiana@gmail.com*
- ha a település a Siklósi ET-ben található: *levelek@konyvtar-siklos.hu*
- ha a település a Szigetvári ET-ben található: *szigetvarikonyvtar@gmail.com*

Melyik ET-hez tartozik a településem? A teljes lista elérhető itt: *https://bkszr.csgyk.hu/szolgaltato-helyek*

Határidők:

- szeptember 15-ig várjuk a programkéréseket egész évre, tehát a decemberi igényeket is eddig kell leadni;
- december 11-ig lehet megvalósítani a programokat.

A programlista folyamatosan frissül, egész évben kerülhetnek fel új programok a kínálatba. Egyes előadások, foglalkozások nem érhetők el a teljes megyében, mert az előadó csak bizonyos térségben vállalja az előadás megtartását. A honlapon narancssárga színnel jelölt programok (pl. Mohácsi ET, Szigetvári ET, Siklósi ET) azt jelölik, hogy az előadó abban az Ellátási Térségben vállalkozik a program megtartására. Az a program, ahol nem található ilyen jelölés, bármely ET-ben választható.

Saját kollégáink is ellátogatnak Hozzátok kérés esetén: Schmidt-Kovács Diána ünnepekhez kötődő előadásokkal, illetve mesés foglalkozásokkal; a szigetvári könyvtár kollégái előadásokkal, számítógépes foglalkozásokkal, kézműveskedéssel; Milánkovics-Steiner Kitti gyerekeknek szóló érzelmi intelligencia-fejlesztő foglalkozásokkal; Csobán László és Nagy László informatika órával; Molnár Ferenc kétféle szabadulószobával, Bali Máté kvízjátékkal; Wéber Adrienn és Erdős Zoltán előadásokkal.

Ezeken felül a települési szolgáltatóhely csatlakozhat a Csorba Győző Könyvtár által szervezett rendezvénysorozatokhoz, országos könyvtár- és olvasásnépszerűsítő játékokhoz (Országos Könyvtári Napok, totó, kvíz, egyéb pályázati felhívások stb.).

DIAFILM-AJÁNLÓ

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Bali Máté	bali.mate@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Molnár Ferenc	molnar.ferenc@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Szerecz Gábor	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
	Urvald Péter	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Fődi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28012
Beszerzés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról
Mesél a kő
Mondák a magyar történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto
Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

VI. évfolyam 2. szám

CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR | BARANYAI KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

Két nap Szlovéniában – muraszombati könyvtárbusz-találkozó

A múlttól napjainkig: A kistelepülések könyvtári ellátásának fejlődése

Mesék a varázsdobozból

Könyvmolyok online

ISSN 2559-8767

2022. nyár

JELENETEK A KISTELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRAK MÚLTJÁBÓL

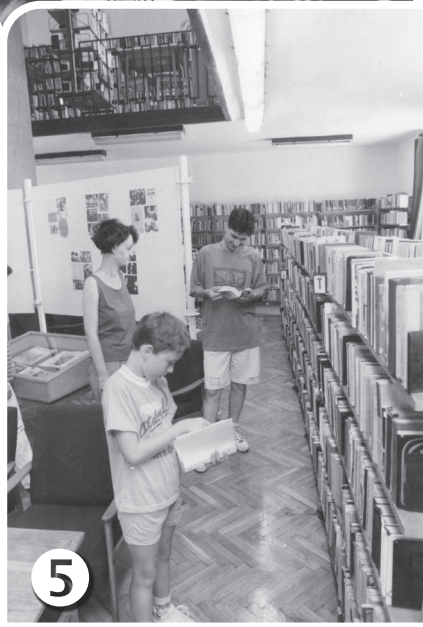

1

2

3

4

5

6

7

8

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A nyári számunkban elsőként egy összefoglalót olvashattok a Muraszombaton megrendezett nemzetközi könyvtárbusz-találkozóról, amelyen egyik könyvtárbuszunkkal könyvtárunk is részt vett. A továbbiakban visszatekintünk a múltba, átnézzük röviden a kistelepülési könyvtárak megyei ellátásnak történetét, annak apropóján, hogy a megyei könyvtárak idén ünneplik fennállásuk 70. évfordulóját.

Bemutatkozik Hobol könyvtári szolgáltató helye, mely 2020-ban megújult egy sikeres NKA pályázatnak köszönhetően. ÖtletBörze rovatunkban a papírszínház módszertanát ismerhetitek meg mélyebben, és ötleteket is kaphattok egy sikeres előadás megvalósításához. A Hasznos tudnivalókban a Moly.hu közösségi oldal használatához kaptok tanácsokat, ahol egy-egy könyvvel kapcsolatban számtalan információt és véleményt is olvashattok. Végül pedig meséket ajánlunk a papírszínház-foglalkozásokhoz.

A szerkesztők

Kiadó:
Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
http://www.csgyk.hu

Felelős kiadó:
Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:
Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:
Csobán László, Kárpáti Szlávna, Németh Luca,
Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:
Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor

Megjelenik negyedévente, 300 példányban.

ISSN 2559-8767

Képválogatás forrása:
1. kép: A Drávaszabolcsi könyvtár – Dunántúli Napló (DN), 1994.10.13.; 2. kép: Vajszlói könyvtár- DN, 1978.05.20.; 3. kép: A máriakéméndi könyvtár - DN, 1995.04.13.; 4. kép: A bólyi könyvtár - DN, 1998.05.06.; 5. kép: Szigetvári Városi Könyvtár - DN, 1995.07.10.; 6. kép: A szőkédi könyvtár - DN, 1993.01.27.; 7. kép: A sásdi könyvtár - DN, 1997.02.27. ; 8. kép: Az újpetrei könyvtár - DN, 1994.10.18.

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS

4 Két nap Szlovéniában – muraszombati könyvtárbusz-találkozó

HELYI ÉRTÉK

5 A múlttól napjainkig: A kistelepülések könyvtári ellátásának fejlődése

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

8 A Hobol könyvtári szolgáltatóhely

9 KisSzínes

ÖTLETBÖRZE

11 Mesék a varázsdobozból

HASZNOS TUDNIVALÓK

13 Könyvmolyok online

15 Papírszínház-ajánló

Címlapon: - Irodalmi-zenei foglalkozás a Kossuth Lajos utcai gyermekkönyvtárban Vajszlón (Dunántúli Napló 1978.05.20., p. 2.) – Csorba Győző Könyvtár – Csipkefa Gyermekkönyvtár: Papírszínház-foglalkozás

Két nap Szlovéniában – muraszombati könyvtárbusz-találkozó

A világjárvány okozta lezárások és korlátozások feloldása után végre ismét megnyílt a lehetősége a konferenciák szervezésének, lebonyolításának. A szlovén könyvtáros egyesület 2022. május 13-14-én tartotta meg szokásos találkozóját, ezúttal Muraszombaton.

A Csorba Győző Könyvtár munkatársain túl, a Pécstől 220 km-re lévő településre horvát könyvtárosok is érkeztek, akik – szlovén kollégáikhoz hasonlóan – az elmúlt időszakban megvalósult vagy épp a most zajló programjaikról adtak elő a muraszombati könyvtárban. Az összeszokott társasághoz egy-egy előadás erejéig online becsatlakoztak finn és szerb kollégák is. Az első nap találkozási pontja a Muraszombat mellett található Expano Turisztikai Központ volt. Itt gyűltek össze a könyvtárbuszok, s személyzetük. Meglepő és egyben kedves gesztus volt a szervezők részéről, hogy gondoskodtak egy magyar nyelvet jól beszélő segítőről, aki végigkísért bennünket a nap folyamán, segítve ezzel az esetlegesen felmerülő nyelvi korlátok leküzdését. A muraszombati könyvtárban dolgozó Lucija feladata a magyarlakta települések látogatása könyvtárbusszal, ő válogatja, és gondozza is a magyar nyelvű állományt a könyvtárban és a bibliobuszon egyaránt. Utóbbin a szlovén nyelvű könyvek mellett megtalálhatóak a kortárs magyar szerzők friss kötetei ugyanúgy, ahogy a szórakoztató irodalom jeles képviselői is. A találkozón összesen 16 mobilkönyvtár vett részt, beleértve a kisbuszokat is. A turisztikai központtól rendőri felvezetéssel, konvojban indultak útra a járművek Muraszombat belvárosába. Az odavezető úton szinte mindenhol integető kisiskolások és óvodások köszöntötték a buszokat, amit a menet – s köztük mi is – örömmel viszonzott dudálással, kürtjelzéssel. A hivatalos program Muraszombat főterén kezdődött, ahol a parkolási sorrend felállítása után az érdeklődők megtekinthették a könyvtárbuszokat. Színes kulturális programok fogadták a résztvevőket a helyi fiatalok bevonásával, majd 13 órától kezdődött a szakmai konferencia. Fő témája a „Közös munka a csoportokkal" volt. Ennek megfelelően rengeteg példa érkezett óvodásokkal, iskolásokkal foglalkozó programokról, de olyan speciális szolgáltatásról is, aminek a célcsoportjai autisták, siketek és nagyothallók, értelmi fogyatékosok, bántalmazott nők és férfiak. A ljubljanai könyvtárbuszos kollégák rendszeresen járnak nagykorú női elítéltek börtönéhez is.

Az előadásokból kiderült, hogy a szlovén és horvát könyvtárbuszos könyvtárosok rendkívül elhivatottak, s bár sok helyen eltérő munkarendben (délelőtti, délutáni műszak), beosztásban, szolgáltatási idővel (min. fél óra – 2,5 óra) dolgoznak, mégis a könyvtárhasználók kiszolgálása jelenti az első számú prioritást. Szeretettel beszéltek azokról a fogyatékossággal élő olvasókról, akik rendszeresen igénybe veszik a szolgáltatást. A buszon dolgozók elsajátították a jelnyelv alapjait is, hogy gördülékenyebbé tegyék a kommunikációt, de kiemeltek egy-egy nehézséget is, pl. a kialakult kapcsolódások miatt nagyon nehéz egy kollégát lecserélni, vagy egy újat bemutatni, megismertetni a törzsolvasókkal. A szlovén könyvtárosok erős szakmai kapcsolatokat ápolnak bölcsődékkel, óvodákkal, iskolákkal, de a legtöbb előadáson elhangzott az is, hogy ott tudnak igazán eredményeket elérni, ahol a közreműködő partner (pedagógus, önkéntes) legalább olyan lelkes, mint a könyvtáros. Ezek a kialakult partneri kapcsolatok sokszor visszavezetnek a 90-es évek elejére vagy még korábbra. Ptujban (Szlovénia) például rendszeresen, minden évben felkeresi a könyvtárbusz az első osztályos iskolásokat, hogy minél előbb kialakuljon a gyerekekben a kötődés a könyvtárral és a könyvekkel. Rendkívül népszerűek a felolvasások szinte minden buszon. Egy ilyen esemény a legváltozatosabb formában kerül megvalósításra, a szimpla meseolvasástól a dramatizált verzióig, s általában ezeket kézműves foglalkozások is kísérik. Egy ilyen interaktív játékba bevonták a konferencián résztvevőket is, melynek végén mindenki apró ajándékban részesült.

Spanyolországban szerzett szakmai élményeiről számolt be egy kaproncai (Horvátország) könyvtáros, aki egy Erasmus+ program útján juthatott el Barcelonába, ahol végigkövethette (ún. job shadowing) a helyi könyvtárbuszos szolgáltatás minden egyes munkafázisát. Természetesen szó esett a mindenkit érintő pandémia okozta financiális és szociális válságról, és arra

vonatkozó ötletek-tapasztalatok is elhangzottak, hogy miképpen élték túl mégis a könyvtárak a válsághelyzeteket. A szlovén könyvtárak tulajdonában lévő könyvtárbuszok jelentős része 10-15 évnél idősebb, így a korábbi találkozókon és most is központi téma volt az új járművek beszerzésének és finanszírozási modelljeinek lehetőségei is. Saját előadásunkban bemutattuk az utóbbi időszakban kipróbált könyvtárbuszos szabadulószobás tapasztalatokat a tervezéstől, igényfelméréstől egészen a kivitelezésig. A bibliobuszok esetében a szabadulószobához szükséges tér adott, a többi pedig a rendelkezésre álló költségvetésen és a könyvtárosok kreativitásán múlik. Számos hasznos tanáccsal, ötlettel biztattuk a megjelent munkatársakat a kezdeményezés átvételére, hiszen Baranya megyében is több helyen bizonyított már a program.

Az első nap végén visszatértünk az Expano Turisztikai Központhoz, ahol egy izgalmas interaktív vetítés kapcsán kaphattunk képet a környék múltjáról az ősrobbanásig visszamenőleg. Ugyanitt VR szemüvegek segítségével egy léghajón bebarangoltuk a környéket, érintve a legnagyobb nevezetességeket is. A nap záróakkordja egy remek vacsora volt zenei előadással kiegészülve. Külön kiemelendő a tehetséges énekesnő és a cimbalmon játszó zenész, akik pazar estét biztosítottak mindannyiunk számára. Az elég kitartó résztvevők az este végén saját magukat is kipróbálhatták a hangszer mögött, ahogy azt mi is megtettük, több-kevesebb sikerrel. A második nap programja a reggeli utáni gyülekezővel indult. A könyvtárbuszok ismét konvojban vonultak át Beltincibe, ahol a Zichy-várkastélyban fogadtak minket. Egy népzenei és néptáncos bemutató megtekintése, valamint a köszöntők után egy rövid körbevezetésben volt részünk. A kastélyban található régi gyógyszertárban nézhettünk körül, amely ma már múzeumként várja a nagyérdeműt. Ezt követően tovább mentünk a találkozó utolsó állomására, Ižakovci településre, a Mura folyó mellett található szerelem szigetére (Island of Love). Itt egy klasszikus ebéddel – gulyáslevessel – vártak minket, illetve egy révész segítségével átkelhettünk az erős sodrású folyó másik oldalára is. A könyvtárbusz-találkozó a végéhez közeledett, így elbúcsúztunk egymástól. Rengeteg szép élménnyel, számos új szakmai és személyes kapcsolattal, illetve nagy mosollyal az arcunkon közeledtünk újra Magyarország felé!

Csobán László, Nagy László – Csorba Győző Könyvtár

A múlttól napjainkig – A kistelepülések könyvtári ellátásának fejlődése

Idén 70 évesek a megyei könyvtárak Magyarországon. A Baranya Megyei Könyvtár 1952. augusztus 20-án nyitotta meg kapuit. A megyeszékhelyek kistelepülési könyvtárellátása az elmúlt évtizedekben sokat változott. Mostani írásunkban meglehetősen szűk keretek között igyekszünk bemutatni azt, hogy a múltban miként szerveződött a települések könyvtári ellátása hazánkban, illetve azt ahogyan a 2000-es években végül eljutottunk a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez, a KSZR-hez.

Ha a történetiséget nézzük, a magyar közművelődési könyvtári hálózat 1945-től fokozatosan épült ki, a háborút követően az országot közigazgatásilag és az ellátórendszerekben is újra kellett szervezni. A könyvtárak tekintetében a megyei-járási hálózatok szervezésének előkészítése 1951 közepén kezdődhetett, 1952-ben már valamennyi megyei könyvtár működött, a járási könyvtárak száma azonban csak hosszú évek múltán lett teljes.

Egy 1952-es miniszertanácsi határozat szerint *az „év végéig minden megyében a megyei tanács intézményeként megyei, és*

1952-től 1954 végéig minden járásban a járási tanács intézményeként járási könyvtárat kell szervezni. A megyei és járási könyvtárak feladata a közvetlen könyvtári tevékenység mellett a városi és községi könyvtárak rendszeres szakmai, módszertani irányítása és támogatása. A megyei és járási könyvtárak létesítése során a körzeti könyvtárakat a megye, illetőleg a járás székhelyén lévő városi könyvtárakkal egyesíteni kell."

A települések könyvtári ellátását a kezdetekben úgy tervezték, hogy minden faluban lesz egy helyi tulajdont képező törzsanyag és egy ideiglenes letét, de az elképzelés nem igazán vált be, mert helyben nem alakultak ki gyűjtemények. A dilemma folyamatos volt az 1960-as években is: melyik a jó működési és fenntartási formája a kistelepülési ellátásnak. Legyen önálló községi könyvtár, tartsa fenn a helyi tanács, vagy megoldható-e egy főállású könyvtáros foglalkoztatása? Az elképzelés az volt, hogy önálló községi könyvtár bizonyos paraméterek mellett működhet, ilyenek: 3000-5000 lakos, 36 órás nyitvatartás, főállású könyvtáros. Az ennél kisebb településeken a megoldás egy mozgókönyvtári állomány fenntartása, fejlesztése lehet, amelyben a *művelődési autó* segíthet, utóbbi szerepe Baranyában is fontos volt. A jármű ezekben az években nem csupán könyveket vitt a településekre, hanem feladat volt még a filmvetítések és ismeretterjesztő előadások szervezése is helyben.

Könyvtárat avattak Rózsafán

1969-ben a közigazgatási szervezet változása lesz hatással a könyvtárakra, a kiemelt helyen működő könyvtárak feladata lesz, hogy körzetükben ellássák a könyvtári szolgáltatást, de a változásokat nem követi a könyvtárügy fejlesztése, ebben az időben például csökkennek az állománygyarapításra szánt források. Az 1970-es évek közepén a fejlesztési program legfontosabb eleme a központosítás, a központi könyvtár és fiókkönyvtárak modelljének létrehozása volt. A szakirodalmi források szerint a kistelepülések könyvtári ellátásának megoldása továbbra is képlékeny volt, a rendszerszerű működés kialakítása nem volt teljességében megoldott. A rendszerváltással a tanácsi könyvtári hálózat szétesett, a könyvtárak működésében és fenntartásában sok volt a bizonytalanság.

Ha a rendszerváltozás környékén áttérünk Baranyába, akkor azt látjuk, hogy 1989-re a megyei könyvtár és alközpontjai (a mohácsi, a pécsi, a siklósi és a szigetvári városi könyvtár, valamint a sásdi nagyközségi könyvtár) irányításával 297 könyvtári egység alkotja a hálózatot. A megye 85%-ában van valamilyen formában könyvtár, további településeken a Siklósi Városi Könyvtár mikrobusza ad lehetőséget könyvkölcsönzésre.

A megalakuló önkormányzatoknak egyre nagyobb gondot jelentett a könyvtárak fenntartása. Számos helyen szüneteltette, szüntette meg a fenntartó a könyvtári szolgáltatást, vagy a meglévő könyvtárak gyarapításáról nem gondoskodott. Indokolatlanul választottak szét, vagy vontak össze iskolai és községi könyvtárakat, szakmai segítséget, szakvéleményt nem kérve a hálózati központtól. Ez annak ellenére történt, hogy az önkormányzatokra vonatkozó jogszabályok egyértelműen leszögezték: a könyvtári ellátást valamilyen módon minden településen biztosítani kell. 1992-re a könyvtárak 40%-a zárva tartott, és a megye közel negyvenéves, korábban működő tanácsi könyvtárhálózata teljesen szétesett. Az események rávilágítottak arra, hogy új szervezeti formát kell keresni, át kell alakítani az ellátást. Egy 1992-es kormányrendelet a fenntartókra bízta a könyvtári kapcsolatok szervezési módjának megválasztását. A korábbi rendszert megyénként eltérő megoldások váltották fel, és egyre inkább az együttműködési és szolgáltatás-jellegű szerveződések kerültek előtérbe. A megyei könyvtár, mint módszertani központ segítette azokat a városi és községi könyvtárakat, amelyekkel együttműködési megállapodást kötöttek. 1997-ben megjelenik a CXL. törvény (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és közművelődésről), amely a települési és a megyei könyvtári ellátást a helyi önkormányzatok kötelező feladatává teszi. Ebben az időszakban azok a települések voltak képesek könyvtári ellátásukat jobb színvonalon megszervezni, amelyek kapcsolatot tartottak a megyei könyvtárral vagy a térségi feladatot magára vállaló városi könyvtárral. A 2003-2007-es könyvtárfejlesztési stratégiába bekerült a kistelepülések könyvtári ellátásának fejlesztése, az információhoz és a dokumentumokhoz való hozzáférés biztosítása. A Könyvtári Főosztály egy komplex programot dolgozott ki, melynek megnevezése: Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, azaz KSZR. A rendszer egy olyan megoldási javaslatot nyújt a települési önkormányzatoknak a kötelező feladatuk ellátásához, amely lehetővé teszi, hogy helyi igényeknek megfelelően oldják meg a könyvtárellátási feladatukat. Ha önálló intézményt tart fenn az önkormányzat, akkor kiegészítő szolgáltatás lehet a KSZR, vagy szolgáltató hely esetében, szerződés által rendeli meg a KSZR szolgálta-

tást. 2004-ben a Csorba Győző Megyei Könyvtár az NKA állománybővítést célzó pályázatán nyert, amellyel 10 községi könyvtár dokumentumellátását tudta biztosítani.

Egy 2004-es kormányrendelet kimondta, hogy a többcélú kistérségi társulások támogatásban részesülhetnek *„nyilvános könyvtári feladatok magasabb színvonalú ellátásának közös szervezéséhez, illetve létrehozásához, azon településeken, ahol nincs könyvtári szolgáltatás."* A rendelet támogatta a KSZR fenntartásával összefüggő kiadásokat is. Elsősorban a többcélú kistérségi társulásoknak kellett megalakulni, másodsorban pedig el kellett dönteniük, hogy vállalják-e a mozgókönyvtári feladatellátás működtetését. 2005-ben a kormány arról határozott, hogy normatív támogatás jár a többcélú kistérségi társulások számára a mozgókönyvtári feladatok ellátásához és fejlesztéséhez is. A KSZR szolgáltatásait a többcélú kistérségi társulások az ellátó könyvtártól rendelték meg a települések részére.

Ekkor a mozgókönyvtári ellátás Baranyában is a kistérségi társulásokon keresztül valósult meg. A megyei könyvtáron kívül hat városi könyvtár (Mágocs, Pécsvárad, Sásd, Sellye, Siklós, Szigetvár) biztosította különböző módszerek segítségével a könyvtári ellátást a saját térségében. A szolgáltatás a negyedévenkénti dokumentumellátástól kezdve, a szakmai segítségnyújtáson át az információs igények kielégítését, statisztikai adatgyűjtést, dokumentum-kiszállítást foglalta magában. Továbbá a megyei könyvtár gondoskodott az állomány feldolgozásáról, selejtezéséről, kivonásáról, illetve figyelemmel kísérte a könyvtár működési feltételeit (tárgyi, személyi). A településeken a könyvtárak rendszeres nyitvatartással rendelkeztek, az új dokumentumok beszerzése a helyi igényeknek megfelelően történt. 2004 és 2012 között a megyében a települések egyre inkább a mozgókönyvtári szolgáltatást választották a biztos forrás reményében. 2012-re a nyilvános jegyzéken szereplő könyvtárak száma 14 lett, míg önállóan 19 működött, 15 településen nem volt ellátás, további 253 település pedig a mozgókönyvtári ellátásban részesült. A rendszernek az előnyök mellett azonban számos könyvtárszakmai hátránya is volt. A megyében a szolgáltatás nem volt egységes, a könyvtárak eltérő megállapodásokat kötöttek a kistérségi társulásokkal, különböző könyvtári integrált rendszerekben dolgozták fel a dokumentumokat és eltérő módszerekkel látták el a településeket. A dokumentum-beszerzés nem volt összehangolt, párhuzamosság jellemezte. A feladatellátás kimerült a dokumentumok beszerzésében és szállításában. Baranyában már 2010 előtt felmerült a könyvtárbusz-szolgáltatás igénye, amely a halmozottan hátrányos helyzetű települések ellátását biztosítaná az aprófalvas térségekben, ennek megoldását a megyei könyvtár célul tűzte ki.

A 2012-es jogszabályi változás és a 2013-as új minisztériumi rendelet változást hozott a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működésében. 2005-ben a kistérségi társulások keretei között elindult könyvtári szolgáltatást kötelező feladatként átvették a megyei könyvtárak. Az 5000 főnél kisebb lélekszámú kistelepülések önkormányzatai önként dönthettek arról, hogy önállóan működtetnek-e könyvtárat, vagy csatlakoznak a megyei könyvtár szolgáltató rendszeréhez.

A Baranya Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer – a BKSZR – 2013-ban jött létre. A megyei könyvtár 9 ellátási térségben, benne a négy városi könyvtárral (Mohács, Sásd, Siklós, Szigetvár) szerződésben látja el a megye településeit. Minden térségnek kijelölt referense van, aki kapcsolatot tart a területéhez tartozó könyvtáros kollégával és az önkormányzattal. Baranyában a könyvtárellátási szolgáltatás mindkét típusa – a telepített könyvtári, információs és közösségi helyek ellátása és a könyvtárbuszos szolgáltatás – jelen van. Az önkormányzatok választhattak, mely ellátási formát szeretnék a településük számára. Európai uniós pályázatoknak köszönhetően a megye első könyvtárbusza 2010-ben, míg a második 2014-ben indult útjára. Jelenleg Baranya megyében 219 telepített szolgáltató hely található, és a két könyvtárbusz 67 településen biztosítja a korszerű könyvtári és információs szolgáltatásokat.

Összeállította:
Mizerák Andrea, Szeifer Csaba – Csorba Győző Könyvtár

Források:

- Csekő Ildikó: A kistelepülési könyvtári ellátás Magyarországon: https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/63655/szakdolgozat.pdf;jsessionid=A213084D1594C7D4BAA0D8AE8BF94C31?sequence=1 (letöltve: 2022. június 22.)
- Surján Miklós: A hálózati együttműködés kérdései Baranyában http://ki2.oszk.hu/kf/1994/10/a-halozati-egyuttmukodes-kerdesei-baranyaban/ (letöltve: 2022. június 20.)
- A Baranya Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer. - szerk. Márkus István, Szabolcsiné Orosz Hajnalka. - Pécs: Csorba Győző Könyvtár, 2015
- Fehér Miklós: Kistérségi ellátás http://ki2.oszk.hu/3k/2012/09/kistersegi-ellatas/ (letöltve: 2022. 06. 22.)
- Katona Anikó: Mozgókönyvtári ellátás Baranyában == Baranyai Könyvtári Infó. – 2005, VII. évf. 1-8. sz. – p. 1-4.
- Fehér Miklós: Kistelepülések könyvtári ellátása. Helyzetkép és szakirodalmi szemle http://ki2.oszk.hu/kf/2002/12/kistelepulesek-konyvtari-ellatasa-helyzetkep-es-szakirodalmi-szemle/ (letöltve: 2022. június 23.)
- Tóth Gyula: A megyei-járási könyvtári hálózatok kialakítása 1. http://ki2.oszk.hu/kf/2012/06/a-megyei-jarasi-konyvtari-halozatok-kialakitasa-1-resz/ (letöltve: 2022. június 23.)

Kép forrása: Dunántúli Napló, 1976,01.28., p. 2.

Hobol könyvtári szolgáltatóhely

Hobol község Baranya megye délnyugati részében, a szigetvári járásban helyezkedik el, a települést kb. 1000 fő lakja. A faluban óvoda és általános iskola is működik, egy elnyert pályázatból egy mini bölcsőde kialakítása is folyamatban van.

A könyvtár korábban az általános iskola emeletén kapott helyet, ami sajnos nem akadálymentesített, így a mozgáskorlátozottak és az idősek számára is nehezen megközelíthető volt. A pandémia ideje alatt a könyvtári szolgáltatások csak korlátozottan voltak elérhetőek, mivel az iskola külön bejárat hiányában csak a tanulóit és dolgozóit fogadhatta, „külsős" könyvtárhasználókat nem. Ezért a házhozszállítás volt az egyetlen megoldás, hogy a község lakossága ne maradjon olvasnivaló nélkül. Ezen időszak alatt is nagy érdeklődés mutatkozott a könyvtár iránt, az iskolások rendszeresen látogatták, olvasás, internetezés, beszélgetés és játék céljából. A Coviddal terhelt időszak, a szolgáltatások kényszerű korlátozása és az akadálymentesség hiánya együttesen rávilágított arra, hogy a szolgáltató helyet érdemes lenne egy könyvtári célokra alkalmasabb helyre költöztetni. Így került képbe a funkció nélküli művelődési ház, amelynek egyik helyisége némi átalakítással tökéletesen alkalmassá vált arra, hogy könyvtári célokat szolgáljon. Az NKA települési könyvtárak szakmai eszközfejlesztési, korszerűsítési pályázatának és az önkormányzatának köszönhetően 2022 januárjától nyitotta meg kapuit az új könyvtár a művelődési házban. A szolgáltató hely nagyobb, modernebb környezetben, szép új bútorokkal felszerelve, akadálymentesített megközelítéssel várja a látogatóit. Az új könyvtár képes az egész lakosság számára megfelelő szolgáltatásokat biztosítani, ahol többek között kialakításra került egy gyermeksarok és egy számítógépes park is. A művelődési házba foglalkozásokra járó apróságok és az erre sétáló szülők rendszeresen látogatják pici gyerekeikkel a szolgáltató helyet, ahol a csöppségek és testvéreik olvasgathatnak, játszhatnak, és persze könyvet is kölcsönözhetnek. Büszkén jelenthetem ki, hogy a könyvtár ezen része is nagy sikernek örvend a gyerekek és a szülők körében is. A meglévő számítástechnikai eszközök kényelmes asztalokat kaptak, és megfelelő internet-hozzáférés áll rendelkezésre a használók számára, hogy böngésszenek, tanuljanak, kutassanak. A könyvtárhasználók számára továbbá diavetítő, színes nyomtató, spirálozó, laminálógép és scanner is elérhető.

Új asztalok és székek biztosítják a helyben olvasás kényelmét. Könyvek széles választéka mellett folyóiratok is rendelkezésre állnak az olvasóknak, amelyeket szintén lehet kölcsönözni, és természetesen helyben olvasásra, tanulásra és csoportok fogadására is alkalmas a hely. A lakosság több témában talál olvasnivalót a könyvtárban, és ha olyan könyvet szeretne az olvasó, ami nincs meg, de igény van rá, rövid időn belül a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszeren keresztül, a szigetvári referensek közreműködésével megkapjuk. A könyvtár helyisége alkalmas kisebb csoportos foglalkozások lebonyolítására, kézműveskedésre, mesefoglalkozásra,

de nagyobb létszámú rendezvényekre is van lehetőség a művelődési ház más termeiben, amit a polgármester kérésemre szívesen rendelkezésre bocsát. Terveim között szerepel, hogy különböző szakköröket, felzárkóztató és kézműves foglalkozásokat, olvasóklubot és filmvetítést is szervezzek. Nagy öröm volna számomra, ha a nyugdíjasok is állandó látogatói lennének a könyvtárnak. Szeretném a szolgáltató helyet is a helyi lakosok, iskolás és óvodás gyerekek rajzaival, munkáival hangulatossá tenni, és ezekből kiállításokat tartani, hogy ezáltal is erősítsem a könyvtár szerepét a településen. Elképzelésem még, hogy a helyi lakosság segítségével a falu régmúltjáról összegyűjtsek, majd bemutassak tárgyi emlékeket, fényképeket, különböző írott dokumentumokat, hogy az itt élők is többet megtudjanak a falu történetéről. Az összegyűjtött emlékekből akár egy állandó kiállítást is meg lehetne valósítani. Az új helynek és a folyamatosan megújuló könyvállománynak köszönhetően szerencsére egyre több olvasót vonz a könyvtár. Célom, hogy a megújult térben a lakosság egésze számára helyben biztosítsam a mai modern, 21. századi könyvtári szolgáltatásokat.

Nyers Istvánné
Hobol Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

Kérdőív

A Csorba Győző Könyvtár szeretné megismerni az olvasók véleményét a szolgáltatóhelyek és a könyvtárbuszok szolgáltatásairól és gyűjteményéről. Kérjük, hogy az alábbi linken, illetve a képen látható QR-kód beolvasásával található kérdőív kitöltésével segítsetek nekünk abban, hogy a megye könyvtárai minél jobban megfelelhessenek az olvasói igényeknek.

KSZR szolgáltató hely: https://cutt.ly/jKGTtPo
Könyvtárbuszok: https://cutt.ly/HKGTalY

„Az én könyvtáram" – a mi könyvtárunk, Bóly

Könyvtárunk otthona a város legöregebb épülete, az 1752-ben épült egykori Batthyány uradalmi magtár. Itt kapott helyet a felnőtt- és gyermekkönyvtár valamennyi részlege. Ebben a térben kerülnek megrendezésre az irodalmi rendezvények, kulturális programok, könyvtári órák, mesefoglalkozások, kiállítások, kézműves délutánok, kisebb koncertek. Fontosnak tartjuk, hogy olyan programjaink, rendezvényeink legyenek, melyek a kikapcsolódáson, szórakoztatáson túl élménnyé tegyék az ismeretszerzést, inspiráljanak, motiváljanak. Örömmel vállaltuk, hogy „Az én könyvtáram" programban kidolgozott, tanulást támogató könyvtári szolgáltatások módszertanának hivatalos alkalmazója legyünk. A 90 kidolgozott mintaprogram közül 3 év alatt 6 programot kell megvalósítanunk. A feltételek a pandémia miatt kicsit változtak, de eddig többé-kevésbé tudtuk magunkat a tervezethez tartani. A mintaprogramokból célcsoport és fejlesztési célok szerint tudtunk és tudunk válogatni. A kidolgozottság, a használhatóság és az ötletek zseniálisak. Mi már utaztunk a „hétmérföldes csizmában" csaknem 100 gyermekkel, az ősszel megrendeztük az „Éjszakai Könyvbaglyok Találkozóját", és már több mint 50 gyerkőc azt is megtudhatta, hogy „Hogyan lesz a könyvkupacból könyvtár". Jelenleg az „Iskolára hangoló" mintaprogram megvalósítása zajlik. Ezt a foglalkozást nagycsoportos óvodásoknak és első osztályos kisiskolásoknak tartjuk, mely több modulból áll. Ugyan a gyerekek csak játszani, mesét hallgatni és barkácsolni jönnek hozzánk, észre sem veszik, hogy közben bővülnek ismereteik, gyakorolják a tájékozódást a könyvtári könyvek között, fejlődik a figyelemkoncentrációjuk, a problémamegoldó képességük, a szem-kéz koordinációjuk. A foglalkozás hozzájárul ahhoz, hogy az iskolába lépő gyermek könnyebben tudjon beilleszkedni. Az is a céljaink közé tartozik, hogy felkeltsük érdeklődésüket a könyvtári könyvek iránt. A másik programsorozat, amelyről szívesen beszámolok, a „Magtár olvasóklub", amelyet októberben hívott életre egyik kolléganőm. A csoport 10 fővel indult, és jelenleg már 22 tagja van. A csapat havonta egy alkalommal találkozik, a beszélgetés egy előre megbeszélt és elolvasott könyv kapcsán folyik. Az olvasmánylista nagyon változatos. Krimi, romantikus irodalom, régi klasszikus és kortárs irodalom, valamint egy-egy nehezebb, komolyabb témát feldolgozó könyv is került már a kézbe. A két kiragadott programsorozat mellett egész évben igyekszünk olyan rendezvényeket, programokat szervezni, hogy mindenki megtalálja a számára érdekeset, kedveset.

Reitzné Mladonyiczki Anett
Erzsébet Vigadó, Városi Könyvtár és Közétkeztetési Intézmény, Bóly

XIX. Kele-nap Berkesden

2022. május 7-én került megrendezésre a Berkesdi Fekete István Általános Iskolában a *Kele-nap* névre hallgató iskolások találkozója. A rendezvényt 20 éve indította útjára az ajkai Fekete István Irodalmi Társaság. Különlegessége, hogy mindig más helyszínen gyűlnek össze a neves íróról elnevezett iskolák tanulói, hogy versenyre keljenek egymással. A diákok több területen mérhették össze tudásukat a rajzolástól egészen a hangos olvasásig, utóbbi zsűrizésén lehettem jelen, ahol mindkét korcsoport a Bogáncsból olvasott fel részleteket. A terepversenyen résztvevőket különböző feladatok várták az egyes állomásokon: távcső segítségével kellett beazonosítaniuk állatokat, a további helyszíneken felismerni vadászkürt jeleket, állathangokat, vadászkutyafajtákat, lábnyomokat. A szervezés kiváló volt, a diákok élvezettel vágtak neki a feladatoknak, és a berkesdi versenyzők is szép számmal értek el helyezéseket!

Csobán László– Csorba Győző Könyvtár

Programok a harkányi könyvtárban

A harkányi Kiss József Könyvtárban májusig minden hónap első péntekén Harry Potter kvíz-estet tartottunk. Az esemény során átlagosan 45 feladat hangzott el, melyben kifejtős, feleletválasztós kérdések és képfeladványok is szerepeltek. A kvízesten felnőttek és gyerekek egyaránt részt vettek. A Harry Potter kvízt júniustól minden második pénteken tartjuk, a többi hónapban Műveltségi kvízórákat tervezünk. Minden hónapban szervezünk egyhetes számítógépes és internetképzést, melynek keretében a résztvevők ismereteihez igazodva mutatjuk be a számítógép felépítését, kezelését és kalauzoljuk el őket az internet világában, segítünk a keresési technikák fejlesztésében. Ki is bővítettük a képzésünket, már az okostelefonok használatában is szívesen nyújtunk segítséget. Minden hónap utolsó péntekén társasjáték-napot tartunk, ahol kicsik és nagyok is megtalálják az őket érdeklő társasokat. Márciusban megtartottuk az Internet Fiestát, melyen a biztonságos internethasználatról tartottunk képzést. Szintén márciusban a helyi általános iskola diákjainak szerveztünk programot a Siklósi Hagyományőrző Egyesület meghívásával, *Huszárelőadás* címmel. Áprilisban Költészet napi versmondó versenyt tartottunk, melyre közel 50 nevezés érkezett. Ebben a hónapban szerveztük meg író-olvasó találkozónkat is, ahol Fábián Janka írónőt láttuk vendégül. Ugyanebben a hónapban „Hazánk madarai" címmel írtunk ki rajzpályázatot, melyre közel 60 rajz érkezett, ezekből kiállítást is rendeztünk. *Józsa Melinda – Kiss József Könyvtár, Művelődési Ház és Sportcsarnok*

Programok a szentlőrinci könyvtárban

A Szentlőrinc Városi Könyvtár csaknem 26.000 dokumentummal látja el a városból és a kistérségből érkező könyvtárlátogatókat. A sokrétű állomány mellett igyekszünk helyben szervezett programokkal színesíteni a repertoárt. Olvasást népszerűsítő eseményeink: Valentin-nap alkalmából „Könyves vakrandi" című játékkal készültünk, márciusban csatlakoztunk a „Veszíts el egy könyvet!" mozgalomhoz, anyák napja előtt pedig ajándékötletként ingyenes beiratkozási lehetőséget biztosítottunk. A könyvtár népszerűsítéséhez a vírushelyzet alatt bevezetett „Szabadkönyv(tár)" ingyenes könyvajándékozási program is hozzájárult, hiszen ennek hatására több könyvbarát is csatlakozott már az olvasótáborunkhoz. Az anyanyelv világnapja alkalmából műveltségi vetélkedőt szerveztünk a kiskamaszoknak „Ékes anyanyelvünk" címmel, amin öt csapat versenghetett a fődíjért. Nemrég pedig a felelősségteljes kutyatartásról rendeztünk előadást, ahol - a szórakozáson túl - a felnőttek és a gyermekek is értékes információkkal gazdagodhattak. Az online térben is aktívak vagyunk: közösségi oldalunkon heti rendszerességgel jelentkezünk minden korosztály számára összeállított könyvajánlókkal. A farsangi időszak alatt ötnapos online kihívásjátékkal jelentkeztünk, amin a legtöbb pontot elért megfejtőt tárgynyereménnyel jutalmaztuk. Egész évben fut az „EZ+AZ a nagyvilágból" című műveltségi kvízsorozatunk, amire személyesen és online is lehet nevezni. A havi megjelenésű tesztlapokat kitöltők közül a legügyesebb év végén értékes ajándékutalványt kap.

Szilovics Szilvia
Művelődési Központ Könyvtár és Konyha Szentlőrinc

Mesék a varázsdobozból

A papírszínház módszertana – ötletek a sikeres megvalósításhoz

Ma már az országban egyre több helyen ismerik és használják a japán eredetű mesélési technikát, a papírszínházat. Népszerűsége abban rejlik, hogy ötvözi az élőszavas mesélést a képi mesélés hagyományával. A mesemondó verbális és nonverbális elemeket használva képes a nézőket bevonni a történetbe, felolvasás helyett közös mesélés jön létre.

Mi az a papírszínház?

A kamishibai japán eredetű szó, jelentése papírszínház („színházi játék papírból"), egy, a japán buddhista templomokban elterjedt, tehát eredetét tekintve japán mesemondó módszer volt a XII. században. Lényege abban ragadható meg, hogy egy szóban előadott történetet az előadó papírlapokra festett képek segítségével tett szemléletesebbé. Kétségtelen, hogy a képi megjelenítéssel könnyebb volt a hallgatóság figyelmét lekötni és fenntartani. Így vált az egyik legnépszerűbb mesemondó módszerré, eszközzé a későbbi századokban is.

A papírszínház használata, előkészületek

Az elhelyezés függ a csoport létszámától. Ha kevesebb gyereknek mesélünk, akkor a közönséghez egész közel, alacsonyan állítjuk fel a keretet, ha viszonylag nagyobb csoport nézi az előadást, akkor magasabbra és kissé távolabbra kell tenni ahhoz, hogy mindenki megfelelően lássa az előadást. A papírszínház nem alkalmas arra, hogy több száz fős közönségnek meséljünk, mindenképpen jobb, ha kisebb térben történik az előadás, de nagyobb tér esetén se üljön túl távol a hallgatóság. Ha szabadtéren adunk elő, ügyeljünk arra, hogy a keretet ne helyezzük nappal szembe, és természetesen a nézőket se. A háttér legyen rendezett, ne vonja el a nézők figyelmét.

A látvány fokozására helyi megvilágítást is alkalmazhatunk, ehhez legmegfelelőbb egy kis csiptetős lámpa. Az előadás kezdetén az ajtók csukva vannak, majd szép fokozatosan tárul fel a „színpad", mint amikor az igazi színházban felmegy a függöny. Eljátszhatjuk azt is, hogy varázsszóra nyílik ki, ilyenkor a gyerekekkel közösen találunk ki egy varázsszót, ami még izgalmasabbá teszi a kezdést.

Az első lapon a cím látható, majd sorban következnek a történethez kapcsolódó képek. A hallgatóság számára megjelenő színes ábrákat a mesélő a képek hátoldalán látja kicsiben és fekete-fehérben, valamint a szöveget is. A már elolvasott képet kihúzzuk, és hátulra csúsztatjuk, vagy magunk elé fektetjük, ahogy a mesélőnek kényelmesebb. Abból a szempontból praktikusabb, ha hátulra helyezzük, mert akkor nem kell folyton lenézni, könnyebb fenntartani a szemkontaktust a gyerekekkel. A lapokat a történetnek megfelelően húzhatjuk lassabban, vagy hirtelen, vagy akár szakaszosan is. Erre

vonatkozólag is talál ajánlásokat, illetve jelöléseket a mesélő a hátoldalon, de természetesen mindenki saját habitusához, egyéni előadásmódjához igazodva alakíthatja ki ezeket.

Az illusztráció

- *az illusztráció feladata*
- *felismerés, ráismerés*
- *fejleszti a fantáziát*
- *gondolkodásra késztet*
- *fejleszti az esztétikai érzéket*

Nem minden gyermek alkalmas arra, hogyha képek (vizuális élmény) nélkül felolvasunk neki 1-2 vagy akár 40 oldalt, azt türelmesen végighallgassa. A vizuális bevezetés feloldja, leköti, megnyitja a mélytudat kapuit.

A papírszínház-illusztráció

Eltérően a szokásos, könyvből történő felolvasástól, itt valamennyi gyermek közösen és párhuzamosan élvezi a meséhez kapcsolódó illusztrációkat. A stilizált színpad fakerete egyúttal kapu is, amely a megélt pillanattal párhuzamos másik valóságba nyit utat. Ahogy a festmények keretei is, a fakeret elválasztja a mesét a valóságtól.

Mitől más a papírszínház-illusztráció, mint a mesekönyv-illusztráció?

Attól, hogy nem kell alkalmazkodnia a könyvhöz, mint tárgyhoz, szövegtükörhöz, betűfolyamhoz, az oldalak törésvonalához. Az adott fakereten belül a rajzoló saját képi szabályai mentén építi fel saját világát. Könnyebbséget jelent ez a kisgyermek nézőnek, akit nem zavar meg a képvilág befogadásában a szövegnek nem, vagy nehezen értelmezhető jelrendszere. Bátran belefeledkezhet a színekből és formákból kibontakozó látványba, elidőzve számára megragadó részleteinél, kiegészítve azt fantáziája teremtményeivel. Itt aprólékos, leíró részletek helyett csak néhány szereplő jelzésszerű térben való mozgatása történik. Mindez a jelenetsorok gyógypedagógiai alkalmazását is elősegíti.

A papírszínház ugyanakkor nem pusztán álló jelenetképek egymást követő sora. Hiszen a mesélőnek lehetősége van arra, hogy a képeket egymás előtt úgy húzza el, hogy azokból újabb látványelemek rajzolódjanak ki. Mindez a rajzolók számára olyan lehetőséget biztosít, ami a hagyományos könyvillusztrációból hiányzik. Az egyes jelenetek eredeti összekapcsolásával drámai hatást és humort egyaránt gerjeszthet a rajzoló, elbűvölve a nézőt a képi metamorfózis varázslatával.

A papírszínház szövege

A papírszínház meséi viszonylag rövidek, legtöbbször az eredeti mesének egy átalakított változata. Kevés leíró részt tartalmaznak (ezt inkább a képekre hagyják), főleg a párbeszédekre helyezik a hangsúlyt, hogy élményszerűen, színházi előadáshoz hasonlóan lehessen mesélni, eljátszani. Itt természetesen a hallgatóságtól függően lehet rövidíteni, bővíteni vagy változtatni a szövegen. Előzetesen mindig tájékozódjunk, hogy milyen korosztálynak és hány gyereknek tervezzük a mesélést, és ennek megfelelően alakítsuk ki az előadás módját és szövegét. Minden esetben próbáljuk is el! Előfordulhat, hogy az előre megtervezett szöveget a hallgatóság reakcióitól függően előadás közben is módosítanunk kell. Legyünk rugalmasak! A szöveg befogadását arcjátékkal, gesztusokkal, a hangszín, hanglejtés módosításaival, váltogatásával segíthetjük.

Zene

A zene hallgatása növeli a kreativitást, az összpontosítást, csökkenti az agresszióra való hajlamot. Gyógyító ereje van. A zene az érzelmek kiváltásának legősibb eszköze.

A zenehallgatás és az éneklés mindenkiből érzelmeket vált ki, ezáltal a kisgyerekek megismerik, mit jelent az, ha valaki vidám, boldog vagy épp szomorú. De kialakul a zenei ízlésük is, meg tudják fogalmazni mi az, ami tetszik nekik és mi az, amit nem szeretnek. Jó, ha kisgyermekkorban minél többféle zenei stílussal megismerkednek a gyerekek számára íródott zeneirodalom mellett.

Ha papírszínházas mesélés mellé zenét, hangeffektusokat illesztünk, az segít fenntartani a figyelmet. Egyszerre több érzékszervre is hatást gyakorolunk, így ezzel növeljük az élményt. Mesélés közben lehet közösen dalolni, a mesélő el is játszhat egy rövid dalt hangszeren.

A papírszínház előnyei

Ebben a rohanó, mindig változó, rengeteg ingerrel teli világban miért jó a papírszínház?

- *a nézők életkorához, hangulatához, állapotához rugalmasan alkalmazkodhatunk*
- *azonnali visszajelzést kapunk a közönségtől, ehhez igazodva alakíthatjuk még az előadás ritmusát, szöveg hosszúságát*
- *a mesék a rajzok hátoldalára vannak írva, így míg a gyerekek a színes rajzokat nézik, mi, felnőttek folyamatosan olvashatjuk a mesét*
- *hosszú ideig leköti a gyerekek figyelmét*
- *saját szavait is beleszőheti az ember, ha úgy akarja*
- *a könyvekkel ellentétben több gyerek is nézheti a képeket*
- *mese után közös feldolgozás, a történet megbeszélése*
- *érzelmek felszínre hozása*
- *közösségi élmény*
- *hozzákapcsolhatunk tematikus feladatokat, kézműveskedhetünk a mese után*

Értékei, használatának lehetőségei

A papírszínház meséit a hagyományos felolvasáson kívül másképp is felhasználhatjuk. A kicsikkel beszélgethetünk a képekről, együtt felfedezhetjük a részleteket, mesélhetnek róla, vagy akár saját élményeikről, ami ahhoz kapcsolódóan eszükbe jut. Ezáltal szókincsük is gyarapodik. A képek segítségével a gyerekek is alkothatnak mesét, akár az eredeti szöveg ismerete nélkül is.

A nagyobb, ügyesebb gyerekeknél már a képek sorrendjének felcserélésével, vagy több mese képeinek összekeverésével is próbálkozhatunk. Természetesen itt is logikailag összefüggő kerek egész, értelmes történet közös megalkotása a cél, ami jól mozgatja a fantáziát, és egyben rávezi a gyerekeket arra is, hogy társukra is odafigyeljenek, mert csak úgy tudnak majd megfelelően kapcsolódni a történethez.

A papírszínháznak olvasásfejlesztő, beszédfejlesztő szerepe is lehet. A nagy betűs, kevés szöveget tartalmazó lapok kiváló-

an alkalmasak arra, hogy akár a betűkkel csak nemrég megismerkedett gyerekeket is sikerélményhez juttassa. A gyerekek egymásnak olvashatják fel a történetet, miközben szerepelhetnek, és előadói képességük, önbizalmuk is nő. A szereplők bőrébe bújva még inkább beleélhetik magukat a történetbe. A gátlásosabbaknak biztonságérzetet ad a keret, amely mögé elbújhatnak.

Néhány papírszínházi mese már több idegen nyelven is hozzáférhető, így a nyelvtanulást is segíti. Angol, német, francia nyelven is jelentek meg mesék.

Lehetőségek

A papírszínházi előadást színesíthetjük saját készítésű bábokkal, használhatunk ujjbábokat. Kiterjeszthetjük a teret, bevonhatjuk a játékba az asztalt, amin a keret van, kijöhetünk a keret elé, a gyerekekkel eljátszhatunk egy-egy részletet, állathangokat utánozhatunk velük. Mese közben apróbb feladatokat, küldetéseket adhatunk nekik, mellyel ők maguk is a mese részesei lesznek.

Használhatunk megvilágítást, ezzel játszhatunk a történet szerint. (fény – árnyék – sötét játék).

A keret alkalmas árnyjáték mesélésére is. Ekkor az első réteg egy pauszpapír, ez mögött mozgatjuk az általunk elkészített figurákat.

A papírszínházat ma már nagyon sok, gyermekekkel foglalkozó szakember használja. Nagyon könnyű vele komplex, dalos, mondókás, dramatikus gyakorlatokkal tűzdelt foglalkozásokat tervezni, végrehajtani, a meséket verbálisan és játékosan feldolgozni. Könyvtári foglalkozásokat színesíthetünk vele, az olvasóvá nevelést játékos formában valósíthatjuk meg.

Forrás: Csányi Dóra, Simon Krisztina, Tsík Sándor: Papírszínház - Módszertani kézikönyv – Csimota Könyvkiadó, 2016.

Balázs Ágnes, Jancsik Patricia
Csorba Győző Könyvtár

Könyvmolyok online

Manapság rengeteg új könyv jelenik meg a piacon, ezért nem egyszerű lépést tartani a friss könyvekkel akár egyetlen kiadó kínálatában vagy egyetlen zsáneren belül sem. Érdemes megismerkedni a moly.hu közösségi oldallal, ahol jelenleg 300.000-nél is több tag véleményét ismerhetjük meg könyvekkel kapcsolatban.

A Molynak mostanra rengeteg funkciója van, a legfontosabbak talán a következők:

- Írhatsz értékeléseket, és böngészheted mások értékeléseit is, így könnyen tudsz jó olvasmányt találni a könyvtárad és az olvasók számára.
- Írhatsz akár magánjellegű, akár ismeretterjesztő bejegyzéseket, és olvashatod másokét is.
- Feliratkozhatsz más tagok tevékenységére (figyelés), így a számodra érdekes emberek, írók, kiadók tartalmait könnyen nyomon tudod követni.
- A tagok által feltöltött, és önkéntes szerkesztők által is gondozott óriási adatbázis könnyen kereshető, és olyan információk is vannak benne, amik máshol csak elszórva (vagy egyáltalán nem) találhatóak meg.
- Feltölthetsz új könyveket is, például ha a településed kiadott egy településtörténeti munkát, a kiadási információk, a fülszöveg és a borítókép birtokában létrehozhatsz neki egy saját adatlapot.

Értékelések

Könyveket értékelni csillagokkal is lehet a moly.hu felületén (max. 5 csillag), emellett szöveges véleményt is lehet írni az olvasmányokról. A könyv címe mellett a csillagok alapján egy

százalékos értéket olvashatunk, például *A Pál utcai fiúk*at 1678 ember értékelte 5 csillagra, mások kevesebbre, ebből adódóan a könyv átlagos népszerűsége 88%, ami nagyon szép arány. A könyv adatlapján lefelé görgetve el lehet olvasni a tagok szöveges értékeléseit, sőt még a kedvenc idézeteiket is.

Példa: https://moly.hu/konyvek/molnar-ferenc-a-pal-utcai-fiuk

Címkék

Gyerekkönyv? Ifjúsági? Női vagy férfi főszereplő? Milyen korban játszódik? Romantikus? A könyv fülszövege alapján valamikor nem derül ki minden részlet, amire kíváncsiak lennénk a könyv olvasása előtt. Ebben segítenek a címkék, amiket szintén megtalálunk a könyvek adatlapjain, így segítve pontosabb képet alkotni a könyv tartalmáról. Sőt, ezekre rá is lehet kattintani, úgyhogy ha a kedvenc könyvünkhöz hasonló olvasmányokat keresünk, a címkék nagy segítségünkre lehetnek!

https://moly.hu/cimkek

Életkori ajánlás

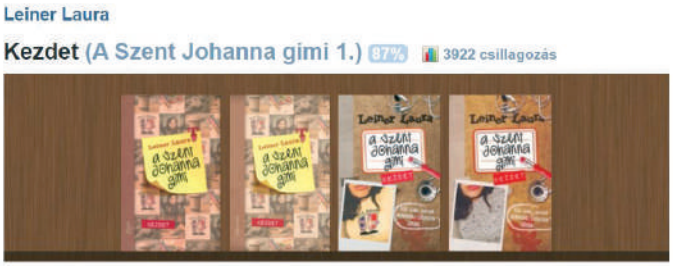
Az ifjúsági és gyerekkönyvek kapcsán örök dilemma, hogy hány éveseknek „való", mikor érdemes a gyerekek kezébe adni egy-egy történetet. A címkék mellett a Moly kiemelten segít nekünk a döntésben: a könyvek adatlapján a fülszöveg alatt megtalálhatjuk az életkor szerinti ajánlást, ami lehet a kiadó vagy pedig a tagok ajánlása.

Példa: a *Harry Potter és a Titkok Kamrája* a Moly tagjainak ajánlása szerint 11 éves kor felettieknek való, és a kapcsolódó olvasmányok ajánlása itt sem marad el, hiszen egy kattintás után megnézhetjük az összes könyvet, amit ennek a korosztálynak ajánlanak a tagok.

https://moly.hu/konyvek/j-k-rowling-harry-potter-es-a-titkok-kamraja

Sorozatok

Ha nehéz kiigazodni azon, hogy egy könyv sorozat része-e

egyáltalán, és ha igen, akkor annak hányadik része, a könyv adatlapját érdemes szemügyre vennünk. A könyv címe mellett zárójelben olvashatjuk a sorozat címét, amibe tartozik (ha van ilyen), valamint azt is, hogy a sorozat hányadik része a könyv.

Példa: https://moly.hu/sorozatok/a-szent-johanna-gimi

Friss megjelenések

Fel lehet iratkozni a kiadók, könyvesboltok hírleveleire is, azonban ezt kikerülve a Molyon is le tudjuk kérni a legfrissebb könyvek listáját. A friss megjelenéseket is egyből lehet szűrni ajánlott életkor vagy címkék szerint, ha például csak a 13-16 éveseknek szóló friss, magyar nyelvű könyvek érdekelnek minket.

https://moly.hu/konyvek/friss-megjelenesek

Alkotói és kiadói adatlapok

Nemcsak a könyveknek, hanem az íróknak is jár adatlap a moly.hu felületén. Itt megnézhetjük az összes megjelent művüket, akár azokat is, amik még nem jelentek meg magyarul. A kiadók is helyet kapnak az oldalon, úgyhogy a kedvenceink legújabb kiadványairól is tájékozódhatunk, de némelyik kiadó aktívan kommunikál a közönségével is a Moly felületén. Tőlük akár kérdezni is lehet a terveikkel kapcsolatban, vissza lehet jelezni nekik a borítókról, a legjobban várt sorozatokról.

Merítés

A Merítés a legjobb molyos tartalmakat gyűjti össze havonta. A megjelenő rovatok témáiban elmerülve többek közt ezeket találjuk: a hónap magyar és külföldi írója, mai világirodalmi szépprózа, válogatás a klasszikus világirodalomhoz kapcsolódó tartalmakból, MolyMazsolázó: mazsolázzunk a gyermek- és ifjúsági irodalomból!, az iskolai kötelező és ajánlott olvasmányokról ifjú és véndiákoknak, sportrovat, Fantasy, sci-fi, MolyComics: fókuszban a képregények, bűnügyi rovat, MolyRettegő: a horrorirodalom legjava, sikerkönyvek, tematikus válogatás a young adult vagy történelmi tárgyú irodalomból, ZÖLD-ség: környezetvédelem Moly módra.

Ha egy olvasó egy olyan könyvről érdeklődik, amit még nem olvastál, a molyos adatlap alapján nagy valószínűséggel megfelelő ajánlást tudsz adni. A cikkben bemutatott lehetőségeken kívül a Moly még számtalan funkcióval bír: események, olvasási kihívások, ajándékozások, enciklopédia, saját polcok összeállítása... Érdemes felfedezni a felületet és megtalálni a számodra leghasznosabb funkciókat. A moly.hu oldal akár regisztráció nélkül is használható, de ingyenes regisztrációt követően több lehetőség érhető el.

Könyvtárként regisztrálva megadhatjuk az elérhetőségeinket, karcok (bejegyzések) formájában hírt adhatunk a könyvtári szolgáltatásokról, programokról, az újdonságokról, kikérhetjük az olvasók véleményét, tematikus polcokon állíthatunk össze könyvajánlókat, ily módon egy kifejezetten könyves közegben szerezhetünk újabb ismeretségeket. Az induláshoz szívesen nyújtunk segítséget az érdeklődőknek a bkszr@csgyk.hu címen.

Németh Luca
Csorba Győző Könyvtár

PAPÍRSZÍNHÁZ-AJÁNLÓ

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@gmail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Bali Máté	bali.mate@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Molnár Ferenc	molnar.ferenc@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Szerecz Gábor	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
	Urvald Péter	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Fődi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerzés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról
Mesél a kő
Mondák a magyar történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto
Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

VI. évfolyam 3. szám

CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR | BARANYAI KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

Megjelent a *Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok a könyvtárbuszos szolgáltatásban* című kiadvány

Érzelmi intelligencia-fejlesztő foglalkozások a BKSZR településein

Olvasótáborok története a megyei könyvtár életében

„A Körbirodalom téged vár”

ISSN 2559-8767

2022. ősz

Pillanatképek az Idővonat és a Német nemzetiségi olvasótáborok történetéből

1

2

3

4

6

5

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

Az őszi számunkban elsőként egy összegzést olvashattok a harmadik hálózatépítő továbbképzésről, illetve egy recenziót a nemrég megjelent *Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok a könyvtárbuszos szolgáltatásban* című kiadványunkról. Ezt egy érzelmi intelligenciával foglalkozó írás követi. A továbbiakban az Idővonat Olvasótábor és a Német nemzetiségi olvasótábor történetét elevenítjük fel, a cikk a régi idők olvasótáborainak hagyományaiba és mindennapjaiba enged betekintést. Bemutatkozik Villány könyvtári szolgáltató helye is, amely egy sikeres NKA pályázatnak köszönhetően megújult, és 2022-ben átadásra került. A KönyvtárMozi rovatunkban három filmet ajánlunk vetítésre, melyhez segédanyagot is találtok a konyvtarmozi.hu oldalon, illetve FilmPakkot kölcsönözhettek a megyei könyvtártól. A Hasznos tudnivalókban a Körbirodalom Gyermekkönyvtár mutatkozik be, akik a honlapjukon Bibliotéma címen egy speciális, tematikus könyvajánló oldalt indítottak. Végül pedig: Figyusz, ezt olvasd! – itt a gyermekkönyvtár által ajánlott könyvekből szemezgethettek.

A szerkesztők

Kiadó:
Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
http://www.csgyk.hu

Felelős kiadó:
Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:
Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:
Csobán László, Kárpáti Szlávna, Németh Luca,
Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:
Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor

Megjelenik negyedévente, 300 példányban.

ISSN 2559-8767

Képválogatás forrása: Csorba Győző Könyvtár Helyismereti Gyűjtemény Dunántúli Napló Fotóarchívuma
1. kép: Olvasótábor a Dombay-tónál
2. kép: Délszláv olvasótábor nyílt Bárban
3 kép: Történelmi feladatokat játszottak el a tábor lakói
4. kép: Történelmi témájú foglalkozás Harkányban
5. kép: Ünnepélyesen megnyílt Bárban a 3. nemzetiségi olvasótábor
6. kép: Nemzetiségi olvasótábor Bárban

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS
4 Lezárult a harmadik hálózatépítő továbbképzés
5 Megjelent a *Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok a könyvtárbuszos szolgáltatásban* című kiadvány
6 Érzelmi intelligencia-fejlesztő foglalkozások a BKSZR településein

HELYI ÉRTÉK
7 Olvasótáborok története a megyei könyvtár életében

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK
10 Villány könyvtári szolgáltatóhely

11 KisSzínes

KÖNYVTÁRMOZI
13 Filmajánlók a KönyvtárMozi kínálatából

HASZNOS TUDNIVALÓK
14 „A Körbirodalom téged vár"

KÖNYVAJÁNLÓ
15 Figyusz, ezt olvasd! – bemutató a gyermekkönyvtár könyvajánlójából

Címlapon: - Olvasótábor a Dombay-tónál
- Baranya megyei hálózatépítő szakmai továbbképzés

Lezárult a harmadik hálózatépítő továbbképzés

A Csorba Győző Könyvtár a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően immár harmadik alkalommal indította el öt modulos könyvtári képzését a megyében dolgozó munkatársak részére.

2022. február 9. és június 15. között, 6 alkalommal, összesen 23 fő bevonásával zajlott a programsorozat, amelynek nem titkolt célja volt, hogy tovább erősítse a megye könyvtári hálózatát. A munkatársak az 5 modul során az alábbi témaköröket járták körbe: közösségépítés, könyvtári partnerkapcsolatok, könyvtári alapismeretek, rendezvényszervezés, könyvtári minőségbiztosítás és marketing, számítógépes alapismeretek, a Corvina IKR kölcsönző modul használata. Fontosnak érezzük, hogy a megye könyvtárosai munkavégzésüket ne elszigeteltként, hanem egy nagy egész részeként éljék meg. Baranya megye aprófalvas településszerkezetű, így bár a szolgáltatást 9 referens, valamint egy nyilvános könyvtári referens koordinálja, sokszor nehéz feladat a folyamatos személyes kapcsolattartás és a motiválás. A képzés kiváló lehetőséget nyújtott arra, hogy a résztvevő kollégák közelebbről is megismerkedjenek egymással és velünk, alkalom nyílt a felmerülő problémák részletes megbeszélésére és megoldási javaslatok kidolgozására. A résztvevők egymás munkájából és az elhangzott előadásokból inspirációt szerezhettek, amely új lendületet, ötleteket adhatott számukra a mindennapi feladatok elvégzéséhez. Június 22-én egy szakmai nappal összekötve megtartottuk a továbbképzés rövid zárását és értékelését is. Az előadások után Miszler Tamás igazgató úr átadta az elismerő oklevéleket. Reméljük, hogy a képzést teljesítő 22 kolléga a mindennapi munkában sikerrel tudja majd hasznosítani a tanultakat, és örülnénk, ha a megyéből minél többen részt vennének az újabb tanfolyamokon, hiszen ez remek lehetőség új kapcsolatok kialakítására, a BKSZR hálózat erősítésére, és arra, hogy mindenki érezze, hogy a könyvtára fontos szerepet tölt be a kultúraközvetítésében, a közösségépítésben, a település mindennapi életében.

Szöllősi Gréta – Csorba Győző Könyvtár

Megjelent a *Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok a könyvtárbuszos szolgáltatásban* című kiadvány

A Csorba Győző Könyvtár a könyvtárbuszos szolgáltatásának 2010-es indulása óta sok tapasztalattal gazdagodott, amelyet a könyvtár kollégái azóta számos hazai és nemzetközi konferencián megosztottak. A szolgáltatások változatossága, speciális módszertana nem csupán a könyvtáros kollégáknak tud új információval szolgálni, hanem akár az olvasók számára is.

A pécsi Mikulásbusz

Az elmúlt évek szakmai eseményein tapasztalt külföldi példák, illetve a hazai könyvtárbuszos szolgáltatást végző intézmények számának bővülése is arra ösztönzött bennünket, hogy egy kiadvánnyal gyűjtsük egybe a hazai és nemzetközi jó gyakorlatokat, olyanokat, amelyek akár átültethetők a partnerek szolgáltatásaiba. Ehhez biztosított jó hátteret a Nemzeti Kulturális Alap pályázata. A kiadvány pályázatának előkészítése 2021 közepén kezdődött, több partner is olyan projektet küldött, amelyet a pandémia alatt fejlesztettek ki, viszont ezeket a járvány csillapodásával, elmúltával is tovább kívánják vinni, adott esetben szélesíteni a szolgáltatást.

A pozitív pályázati döntés után újra felvettük a kapcsolatot partnereinkkel és elkezdtük bekérni tőlük az innovációk hosszabb, kifejtett változatait. Kaptunk projektleírást Horvátországból, Szlovéniából, Hollandiából, Szerbiából és természetesen az itthoni partnerektől.

A szövegekből jól látható, hogy az egyes elérendő célcsoportok megszólítására, elérésére mindenkinek egy kicsit más módszere van, a település, a térség lakosai igényeinek figyelembevételével. A könyvtárbuszos szolgáltatások során nagyon nagy szerepe van a könyvtárosnak, hiszen ő a kapocs a helyi közösség és a könyvtár között. De nagy jelentősége van sokszor a település vezetőjének; fontos a nyitvatartási idő, de akár az időjárás is lehet egy szempont szolgáltatáskor.

Néhány kedvenc projektünk:

- a Heves megyei mesebusz, amely iskolás csoportokat fogad, így ösztönzve könyvtárlátogatásra és beiratkozásra a résztvevőket,
- a nyíregyházi és a zeelandi könyvtár internethasználatot segítő órái,
- zsákbamacska projekt Ljubljanában, amely a meglepetés örömét csempészi a kölcsönzési folyamatba,
- és természetesen a szívünkhöz egyik legközelebb álló program a pécsi Mikulásbusz, a Mikulás szobája pedig más térben is megvalósítható egyszerű eszközökkel.

A kiadvány nyomtatott és online formában is elérhető: le lehet tölteni a https://bkszr.csgyk.hu/kiadvanyok oldalról.

Németh Luca – Csorba Győző Könyvtár

Ljubjana: zsákbamacska projekt

Érzelmi intelligencia-fejlesztő foglalkozások a BKSZR településein

Az utóbbi 30 évben a pszichológiának azon területe, ami az érzelmi intelligenciával mélyebben foglalkozik, igen nagy népszerűségre tett szert. 1995-ben a nemzetközi szakemberek körében az EQ-t az „életbeli sikeresség legjobb előrejelzéseként" definiálták.

Kutatások során megfigyelték, hogy az érzelmileg intelligensebb embereknek fejlettebb az empátiás készségük, több és jobb minőségű baráti kapcsolatokat ápolnak, ritkábban érzik magukat magányosnak, kevésbé szoronganak, magasabb az önértékelésük és önbizalmuk. Azok, akik nehezebben ismerik fel és kezelik érzelmeiket, könnyebben összeomlanak stresszhelyzetekben, ami gyakran agresszív viselkedéshez vezet, és az önkontroll hiányával társulhat. Az érzelmi intelligencia segít minket abban, hogy megküzdjünk a körülöttünk lévő világ követelményeivel, a társadalmi elvárásokkal. Ha ez a képességünk fejlettebb, képesek vagyunk saját és mások érzelmeit szabályozni, ami elengedhetetlen a problémamegoldásban és a konfliktuskezelésben is. Ahhoz, hogy a gyermekek lelkileg egészséges felnőttekké váljanak, kiegyensúlyozott emberi kapcsolatokkal rendelkezzenek, képesek legyenek együttműködni másokkal, s emellett önmaguk érvényesítése se okozzon gondot nekik, tárgyi tudásuk mellett szükségük van egyfajta „*érzelmi ügyességre*".

Az EQ fejlesztésének lehetősége könyvtári foglalkozások keretén belül

Különleges hangulatú játékokból összeállított, mesés elemekkel átszőtt csoportfoglalkozással bővült a BKSZR településein igénybe vehető szolgáltatások tárháza. Májusban, Zengővárkonyban nyílt először alkalom arra, hogy a gyerekek megismerkedhessenek a képzeletjátékokkal, és a fantáziájukon keresztül beléphessenek azok szeretettel teli légkörébe. A kis csoport a kettes könyvtárbuszon hallgathatott meg, és élhetett át egy-egy rövidke történetet előbb egy képzeletbeli tájon való utazás során, majd egy mézföldes barangoláson. Június elején Versendre vittük el a programot, ahol elsős és másodikos gyerekek óriási lelkesedéssel fogadták. Csillogó szemekkel mesélték el, hogyan érezték magukat a játékok közben, milyen kalandokat éltek át képzeletükben. Minden gyerek szívesen osztotta meg a gondolatait és élményeit, nagyon örültek a rájuk irányuló figyelemnek. Voltak, akik hihetetlenül választékosan megfogalmazva, fantáziadús történettel ajándékoztak meg. A foglalkozásnak rengeteg jótékony hatása van, s kifejezetten hasznos azon gyerekek számára, akiknek akár tanulási, akár magatartási nehézségeik vannak. A játékok során megtanulják, hogyan gyűjtsenek erőt önmaguk megnyugtatására, hogyan reagáljanak higgadtan a felmerülő problémákra. Megtapasztalják, hogyan lehet könnyedén ellazulni és felfrissülni, energiájukat összpontosítani és megújítani, kreativitásukat és találékonyságukat kiaknázni, másokkal való kapcsolatukat békésebbé alakítani. A gyerekek megismerik önmagukat és a körülöttük lévő világot, figyelmük koncentráltabbá válik. A mindennapok nehézségei miatt kialakult feszültségük, frusztrációjuk csökken. Megtanulják kifejezni pozitív és negatív érzéseiket. A fantáziajátékok rendszeressé tétele nagyban hozzájárulna az esélyegyenlőség növekedéséhez is, hiszen ezek a foglalkozások jelentősen bővítik a gyerekek szókincsét, fejlesztik verbális kifejezőkészségüket, s így hozzájárulnak az olvasóvá nevelés sikerességéhez is. Azok a gyerekek, akiknek lehetőségük nyílik arra, hogy bizonyos időközönként újra és újra részesei lehessenek ezeknek az élményekben gazdag foglalkozásoknak, együttműködőbbek, nyitottabbak és elfogadóbbak lesznek társaikkal. Nagyobb empátiával rendelkeznek, személyiségfejlődésük egészségesebbé válik. A játékok fejlesztik a kitartást, a kreatív gondolkodást, mozgósítják az emlékezetet, felélesztik az alkotóvágyat. Nő

a gyerekek téri tájékozódása, értelmi és érzelmi intelligenciájuk egyaránt, képessé válnak az összefüggések felismerésére és életükben való könnyebb eligazodásra. Jó lenne, ha minél több településre, minél több gyerekhez eljuthatna a foglalkozás, elősegítve ezzel olvasóvá válásukat, és esélyt adva arra, hogy tanulmányaikban könnyebben haladhassanak, s ezáltal felnőtt életüket boldogabb és sikeresebb alapokra helyezhessék.

Milánkovics-Steiner Kitti - Csorba Győző Könyvtár

Olvasótáborok története a megyei könyvtár életében

A Baranya Megyei Könyvtár alapításának 70. évfordulója kapcsán bemutattuk a kistelepülési könyvtárellátás történetét, most következő írásunkban pedig az Idővonat Olvasótábor és a Német nemzetiségi olvasótábor történetét elevenítjük fel, amely betekintést enged a régi idők olvasótáborainak hagyományaiba és mindennapjaiba.

Az Idővonat Olvasótábor indulása és működésének évtizedei

Az *Idővonat Olvasótábor* gyökerei a 70-es évek elejéig nyúlnak vissza, amikor a Baranya Megyei Könyvtár a főként írók és költők által indított olvasótábori mozgalomhoz csatlakozott. 1977-ben a Pécsvárad melletti Dombay-tónál tartottak olvasótábort a Baranya Megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztályának anyagi támogatásával, illetve a Megyei Könyvtár szakmai, módszertani segítségével, melyen a *Megyénk az irodalomban* című pályázat legjobban szereplő diákjai vettek részt. A tábor keretén belül filmvitát és folyóiratszerkesztést is szerveztek. *„Könyvtári foglalkozásainkon a kézikönyvek, lexikonok használatával rendezünk szellemi vetélkedőket. Nem a lexikális tudást jutalmazzuk, hanem a könyvtári kézikönyvek ügyes használatát.* […] *Két szempontból hasznos ez az akció: akik részt vettek a pályázaton, majd kitüntetésképpen eljöhettek ide, tanulótársaikat is ösztönözték a könyvtárba járás, az olvasás megkedvelésére. Másrészt itt egybefonódik a nyaralás meg a tanulás.* […] *A Dombay-tó festői környezete ideális körülményeket biztosít mindehhez.”*

Idővonat olvasótábor (A kép magántulajdon)

1988-ban indult útjára a *„IDŐVONAT”*, amiről a Dunántúli Napló így írt 1988. július 8-án: *„A tábor lakói évente egy-egy nagy történeti korszakba vonatozhatnak el a fantázia vasútján. Idén az őskorba és az ókorba látogatnak. Az egyes témaköröket naponta forgószínpad-szerűen 5 szempontból vizsgálják: földrajz, történelem, irodalom, művészetek, sport és a mindennapi élet. A program célja, hogy a gyerekek felismerhessék a történelem fejlődésmenetét, illetőleg azt, hogy az emberi kultúra egy-egy korszakban mindig szerves egységet alkot.”* A Harkányban megrendezett tábor főként a művelődésben hátrányos helyzetű, tehetséges gyerekek tanulásának segítését tűzte ki célként. E különleges élményben résztvevő diákok Róma, Karthágó és Trója antik tájait barangolták be a tíznapos bentlakásos tábor során.

A következő év is izgalmas témákat kínált a gyerekeknek Harkányban: az immár 14. alkalommal megtartott megyei olvasótábor alkalmával Árpád magyarjaiként özönlötték el a Kárpát-medencét; a hetedik osztályba lépő tanulók pedig Kolumbusz hajóján jutottak el az Újvilág partjaihoz. A Dunántúli Napló 1989. augusztus 10-ei cikkének szerzője ezekkel a sorokkal érzékelteti az olvasótábor hangulatát: *„Nevezetes történelmi személyiségek között foglaltam helyet: szemben velem Rákóczi Ferenc, mellettem a török szultán, s a többiek sem akárkik; királyok, nemes urak, hölgyek. Meghuzigáltam kicsit a török szultán szakállát, de nem haragszik meg érte, sőt elnézően mosolyog.”* Ebben az évben már ötvenhárom gyerek robogott az *Idővonattal* a középkor kalandos színterein. *„Tavaly is érdekes volt a tábor, de ez a mostani még izgalmasabb állítja két marcona vitéz, csak úgy zörög csomagolópapír páncéljuk, s csattogtatják apró fakardjukat.* […] *Az a legjobb, hogy különböző történeteket, jeleneteket eljátszunk, beöltözünk.* […] *Egyébként sokan nem szeretjük a történelmet, de így látjuk, mennyire érdekes, és jól megjegyezhető!* […] *Mi, akik tavaly is itt voltunk, színészképzőnek is elneveztük a tábort, mert annyit kell játszani – szól közbe egy papírkoronás fiú.”* A táborzáró karnevál a legkülönbözőbb középkori helyszíneken zajlott, mint a kolostori iskola, templom, vásár, piac.

1992-ben a helyszín megváltozott, s a Baranya Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány sikondai táborában zajlott az olvasótábor, s új elem is bekerült a tábor tíz napos programjába: zenetörténeti ismeretekkel színesítették a rendezvényt. *„Délelőttönként előadásokat hallgatnak a gyerekek, majd önálló gyűjtőmunkát végeznek, és játékos formában be is mutatják, mit tanultak. Lesz nemezelés, ókori tábori olimpia, törvénykönyv készítés. Reméljük, hogy a hatvan gyerek, akik Horvátországból, Erdélyből, Kárpátaljáról, Szlovákiából, Szlovéniából és Pécsről, Baranyából érkeztek, jól fogják érezni magukat."* – ezekkel a sorokkal zárja a táborról hírt adó cikket a Dunántúli Napló július 10-ei száma.

A következő évben ismét a középkori történelem kapott szerepet a tábor tematikájában, ahol kiemelten foglalkoztak a magyarság középkori kultúrájával, történelmével, hiszen a táborlakók között sok határon túl élő magyar gyermek is volt. A főiskolás csoportvezetők által irányított foglalkozások leginkább szituációs játékokra emlékeztettek. A tíznapos rendezvénynek volt táborkönyvtára, ami a határon túli magyar gyerekeknek különösen sokat jelentett, hiszen ők otthon nem juthattak magyar nyelvű könyvekhez. Augusztus 9-én pedig ünnepet és vigadalmat tartottak abban a középkori városban, amit az előtte való napokban építettek fel. *„Lesz vásári komédia, lesznek ceremóniamesterek, akik fogadják a vendégeket, vezénylik az egész ünnepet, működni fog a kolostoriskola, ahol különböző feladatok végrehajtásáért lehet szerezni plusz fabatkákat is. És lesz egy csapat, aki az aljanépet képviselik, ők fosztogatnak, és ők azok, akik majd a főtéren felállított vesztőhelyen végzik."*

Korábbi igazgatónk, könyvtáros kollégánk Dr. Szabolcsiné Orosz Hajnalka 1984-ben vett részt először a siklósi-harkányi „Nézz, Láss, Kérdezz…" elnevezésű olvasótábor programjának összeállításában. 1996-tól pedig alapítványi támogatással (*„IDŐVONAT" Olvasótábor Alapítvány)* és különböző pályázati forrásokkal, valamint szponzorokkal tudta megvalósítani az elkövetkező évek olvasótáborainak programjait.

Az *Idővonat olvasótábor* 1988-2007 között öt alkalommal, a történelmi korszakokat négyéves ciklusokban (őskor, ókor, középkor, újkor) tárgyaló bentlakásos nyári tábor volt. A legfontosabb célkitűzés az volt, hogy a gyerekek történelemszemlélete élményszerű keretek között valósuljon meg. A résztvevő diákok olyan társadalmi-gazdasági, természettudományos és művelődéstörténeti összefüggésekkel ismerkedhettek meg, amelyek felfedezésére a feszített ütemű iskolai tanulmányaik során nem volt lehetőségük. Az ismeretszerzésen túl a tíz napos „közös élet", az állandó együttlét közösségformáló erővel is bírt. 2008 és 2016 között évente más kulturális, történelmi tematikára épülő jellege volt, bentlakásos és napközi táboros formában egyaránt.

A Német nemzetiségi olvasótáborok története

Az országban elsőként Baranyában, Bár településen 1976-ban indította útjára a Baranya Megyei Tanács, a Mohácsi Járási Hivatal és a Szerb-Horvát Báziskönyvtár a négynapos olvasótábort, azzal a céllal, hogy elmélyítsék a német és a szerb-horvát ajkú gyerekek anyanyelvi kultúráját, a könyv és az olvasás szeretetét. Az olvasótábor elősegítette az önálló tanulás készségének kialakulását és a források megismerését is. Bács-Kiskun, Tolna és Baranya megye résztvevő diákjai megismerkedhettek a délszláv és a német szövetségek életével. „[…] *szekciókban folyik a foglalkozás. A német csoport vendége dr. Szende Béla, a Pécsi Tanárképző Főiskola docense, a magyarországi német nemzetiségi irodalmat mutatja be, majd a főiskolások vezetésével könyvtári óra következik. A délszláv csoportban a könyvtári órán kívül olvasmányelemzés lesz. Délután ellátogatnak a mohácsi járási, városi könyvtárba. Játékos irodalmi vetélkedőn, hajókiránduláson vesznek részt a gyerekek."*

„Baar ist Wunderbar" – hirdeti a 10. német nemzetiségi olvasótábor tiszteletére megjelent 1985-ös kiadvány címe. A Dunántúli Napló 1985-ös cikke is így kezdi tudósítását a Bárban megrendezett tíz napos táborról, melyen Baranyából és Komárom megyéből hatvan felső tagozatos tanuló vehetett részt, hogy nyelvtudásukat, beszédkészségüket fejleszthessék. A tábor ideje alatt irodalmi, honismereti, természetkutató, történész és színjátszó kiscsoportokban tanulhattak a gyerekek pedagógusok és főiskolai hallgatók irányítása mellett. *„Schreiner Erzsi elsős lesz a pécsi Leőwey Gimnázium nemzetiségi tagozatán. Nagyszüleivel csak németül beszél. Örül, hogy a nyelvjárás mellett ismeri az irodalmi németet is. Vendégek érkezésekor, turista utakon tudta eddig hasznosítani tudását."*

Az 1988-as év német nemzetiségi olvasótáboráról így tájékoztatott a Dunántúli Napló: *„A Baranya Megyei Könyvtár német báziskönyvtára augusztus 8. és 16. között Bárban rendezi meg német nemzetiségi olvasótáborát, amely a nemzetiségi tudat erősítését kívánja szolgálni programjával. A tábor lakói megismerkedhetnek a magyarországi német nemzetiség történetével, hagyományaival, néprajzával, költészetével, zenei és tánckultúrájával. A táborozás során a gyerekek szakemberek segítségével feldolgozzák Dunaszekcső és Bár kultúrtörténeti hagyományait. A következő években hasonló táborozás idején kerül sor Somberek, Nagynyárád, Bóly, Palotabozsok, Véménd és Babarc hagyományainak feldolgozására."*

A következő évben a táborhoz tíz vendéggyerek is csatlakozott az NDK-ból: a cserekapcsolat öt éve jött létre a Bad Vilsnack-i diákokkal és tanárokkal. Ebben az évben Somberek és Görcsönydoboka történetével, népszokásaival ismerkedtek a táborlakók. Idős emberekkel beszélgettek, előadásokat hallgattak, kirándultak és sportoltak, s igyekeztek minél többet kommunikálni német nyelven.

1991-től alapítványi keretek között, de továbbra is a Baranya Megyei Könyvtár szervezésében rendezték meg az olvasótábort Bauer Nóra könyvtáros vezetésével. A Dunántúli Napló 1991. augusztus 14-ei számában ez olvasható: *„Programokban bővelkedett a baranyai általános iskolások idei, háromhetes Német Nemzetiségi Olvasótábora.* […] *a hagyományoknak megfelelően az idén is kiadványt, az évek során a negyediket jelentették meg a diákok szerkesztésében Leselager Baar 1991 címmel."*

1993-tól a német nemzetiségi olvasótábort tovább fejlesztve, hároméves tematikus programot dolgoztak ki, melynek főbb törekvései mentén az első évet nyelvgyakorlásra

Irodalmi csoport tagjai Grimm meséket elemeznek a német nemzetiségi olvasótáborban (Kép forrása: Csorba Győző Könyvtár Helyismereti Gyűjtemény Dunántúli Napló Fotóarchívuma)

és ismerkedésre jelölték ki; a második évben a németség népszokásait emelték ki két témakörbe foglalva („Az év jeles napjai" és „Bölcsőtől a koporsóig"); a ciklus utolsó évében pedig a németség története és a jelenkori kisebbségi élete volt a téma. 1994-ben az Új Dunántúli Napló így ír a programról és a tervekről: *„A múlt évben főként mesékkel, versekkel foglalkoztak, idén a német népszokások felelevenítése a cél, jövőre a németség történetét mutatják be* […] *A tábor legfőbb célja a német nyelv kötetlen, tananyagtól független gyakorlása, melyben sokat segítenek az itt táborozó dél-tiroli és horvátországi diákok. Eddigi programjukban több kirándulás szerepelt. Így ellátogattak Somberekre, megnézték az aratást, a bólyi mezőgazdasági múzeumot, a serfőzdét, a pékséget Szajkon, és hajóztak a Dunán."*

1996-ban Bólyban tartották meg 21. alkalommal a német nemzetiségi tábort, ahol a németség hagyományainak fenntartása és továbbörökítése, a nyelv ápolása volt a legfőbb cél. *„A negyven baranyai, somogyi és erdélyi német nemzetiségű gyermek egy héten keresztül ismerkedik a német nemzetiségiek szokásaival, ünnepeivel, dalaival és kézműves mesterségeivel. Meglátogatják a környező településeken élő fazekast, kékfestőt, pacskerkötőt, mézeskalácsost, akiktől az egyszerűbb technikákat ellesve maguk is készítenek apróbb tárgyakat* […] *Minden évben megismerkednek egy-egy német népszokással a gyerekek, idén a búcsú szokásait elevenítik fel. Szombaton egy igazi búcsút rendeznek Bóly főutcáján, ahol előadják az egész héten tanult történeteket, mondókákat, énekeket. A fiatalok az általuk készített mézeskalácsból, fűzött gyöngyből, gipszformákból kirakodóvásárt rendeznek és a helyi hagyományoknak megfelelően búcsúfát is állítanak."*

1999-től fontos változás állt be a tábor finanszírozásának terén, s ennek eredményeképpen a Baranya Megyei Könyvtár létrehozta a ma is létező *Könyvvel Anyanyelvünkért Alapítványt*, mely pályázatok elnyerésével és támogatások megszervezésével igyekezett megteremteni a szükséges anyagi forrásokat.

Jelenleg nem rendszeres formában, hanem elnyert pályázati támogatások esetén alkalmanként vannak napközis jellegű, tematikus nyári táborok a Csorba Győző Könyvtárban.

A bejegyzésünkben említett két olvasótábor évtizedeken átívelő népszerűsége nem csupán a Baranya Megyei Könyvtár ismertségét növelte, hanem több generáció gyermekének, kisdiákjainak színesítette meg életét azokban a tábori napokban, s felejthetetlen élményekkel és emlékekkel ajándékozta meg őket.

Milánkovics-Steiner Kitti
Csorba Győző Könyvtár

Felhasznált irodalom:

Elmélyíteni az anyanyelvi kultúrát : Megnyílt a nemzetiségi olvasótábor Bárban In: DN 1976. 06. 03. p. 1.
Olvasótábor a Dombay-tónál In: DN 1977. 06. 15. p. 3.
Baar ist Wunderbar! : Német nemzetiségi olvasótábor Bárban In: DN 1985. 08. 06. p. 5.
Baar ist wunderbar : 10 jahre des Deutschen Nationalitäten Leselager zu Baar, Pécs, Baranya Megyei Kvt., 1985.
Utazások távoli történeti korokba : Olvasótáborok általános iskolásoknak, In: DN 1988. 07. 08. p. 3.
A megyei olvasótábor összesepregetett hét krajcára : Az idővonat második állomása In: DN 1989. 06. 24. p. 11.
Robog az Idővonat : Olvasótábor Siklóson In: DN 1989. 08. 10. p. 5.
Tizennegyedik alkalommal : Olvasótábor Bárban In: 1989. 08. 02. p. 13.
Leselager Baar 1991 In: Új DN 1991. 08. 14. p. 4.
Őskor! Kiszállás! : Újra elindult az „Idővonat" Sikondán In: DN 1992. 07. 10. p. 13.
Idővonat olvasótábor Sikondán : Középkori városépítés és a fabatka In: DN 1993. 08. 06. p. 5.
Sallai Éva: Nemzetiségi olvasótábor Bárban In: Új DN 1994. 07. 09. p. 1.
Nemzetiségi olvasótábor Bólyban In: Új DN 1996. 08. 05. p. 3.
Bauer Nóra: Német olvasótábor – huszonötödször In: BKI 1999. november p. 10-11.

Villány könyvtári szolgáltatóhely

Villány a róla elnevezett Villányi-hegység keleti lábainál található, már ősidők óta lakott település volt, amit bronzkori leletek is bizonyítják. Először a kelták, majd a rómaiak és a rácok lakták. Klímájában mediterrán hatás érezhető, évi 2000 óra felett van a napsütéses órák száma. A szőlőművelés eredete feltételezhetően a keltákig, bizonyíthatóan a rómaiakig nyúlik vissza.

Villány a „Szőlő és Bor városa" címet 1987-ben kapta meg egy nemzetközi zsűritől. Az ország legdélibb borvidékén, gyönyörű földrajzi környezetben található kisváros lakói átörökítették az itt élt, főként német nemzetiségű lakosok többévszázados tudását, tapasztalatait. A németek mellett sok szerb is költözött a településre, ami volt járási székhely, nagyközség, s 2000 júliusában elnyerte a városi címet.

Villányban 1953 óta működik folyamatosan könyvtár. 1988-ig a Művelődési Házban egy kb. 25 m^2-es helyiségben kapott helyet. Miután az ÁFÉSZ iroda megszűnt, az akkori Nagyközségi Tanács vette át az épületet, és egy pályázat segítségével alkalmassá tette, hogy könyvtárként működjön tovább 150 m2-en. 1989-ben a könyvtár funkciója bővült azáltal, hogy az általános iskola átadta akkori könyvállományát, s a neve ezért Iskolai-Községi Könyvtár, majd 2000-től Iskolai-Városi Könyvtár lett. A könyvtár 1991-től gyűjti a helytörténeti dokumentumokat Villányról, a legrégebbi 1821-ből való. A Csorba Győző Könyvtár segítségével sikerült összegyűjteni újságcikkeket a városról 1905-től napjainkig. 1988-ban Eislingen település, Villány testvérvárosa 1300 kötetet, majd a következő évben a Bécs melletti ifjúsági egyesület egy villányi látogatás után színes tévét és videólejátszót ajándékozott a könyvtárnak. 1999-ben a „Könyvtárpártoló Önkormányzat" pályázat segítségével megtörtént a könyvtár külső és belső felújítása. A könyvtár 2001-ben az „Olvasás Éve" rendezvénysorozat keretében számítógépre és könyvtári programra kapott támogatást, a „Felzárkóztató" pályázaton pedig pénzt nyert, melyből bővítette a könyvtár állományát. A „Korszerű könyvtári környezet" pályázat során bútorokra pályázott, és nyert, így sikerült egy pár új bútorral szépíteni a könyvtár környezetét. 2002-től jó pár éven keresztül szűkös költségvetésből gazdálkodott az Önkormányzat, amely elsősorban a könyvtárat érintette. Előfordult olyan év is, hogy egyáltalán nem bővült új könyvekkel az állomány. Ebben az időszakban az olvasói kérések könyvtárközi kölcsönzéssel teljesültek, s a könyvtár több felajánlott könyvet befogadott, ezáltal 804 kötettel bővült az állomány. A szűkös évek ellenére az volt a fontos, hogy az Önkormányzat gondoskodott magáról az épület működéséről. A nehéz időszak egészen 2006-ig eltartott. A könyvtár próbált minél többet pályázni, így többek között 2005-ben, a „Nagy Könyv" évében elnyert forrásból gyerekműsorokat sikerült megvalósítani.

2008-ban – forráshiány miatt – a könyvtárat integrálták a művelődési házzal, ahol egy 120 m^2-es nagy teremben látta el a könyvtári funkciókat. Ennek ellenére mindig sikerült sokszínű foglalkozásokat kínálni gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt, pl. eMagyarország Pontként 100 főnek tartott internethasználói tanfolyamot. Ezt a gyakorlatot folytatta, miután az „Első lépések a digitális világban" IKER1.-2. elnevezésű TIOP pályázatból 2010-ben egy informatikai labort, benne 6 munkaállomással sikerült kialakítani.

A könyvtár 2009-ben és 2017-ben fogadta be a Baranya Megyei Könyvtárosok Szakmai Találkozóját. 2018-ban Baranya, Somogy és Tolna megye könyvtárosait látta vendégül Villány a Csorba Győző Könyvtár által szervezett szakmai programon, melynek témája többek között a KönyvtárMozi szolgáltatás volt.

A könyvtár 2018-ban csatlakozott a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez és ettől az időszaktól kezdve megindult a fejlődés. A könyvtárban 2018 februárjában indult el a KönyvtárMozi szolgáltatás, és ma már túl van a harmincadik vetítésen is, ahol kialakult egy állandó nézőkből álló törzsközönség. A Csorba Győző Könyvtár folyamatosan ellátja új dokumentumokkal, illetve támogatja informatikai és technikai eszközökkel és programokkal. A villányi könyvtár két éven keresztül arra készül, hogy egy korszerű könyvtárat alakítsanak ki.

2021-ben elindult a „Zöld Város" projekt megvalósítása, amelynek keretében a könyvtárhelyiség kívül-belül teljesen megújult. Az NKA bútor- és eszközfejlesztési pályázatának, a megyei hatókörű városi könyvtárnak és az önkormányzatnak köszönhetően az összes bútort sikerült lecserélni. Ezáltal ki tudott alakítani egy gyereksarkot, átláthatóbbá tette a felnőtt szép- és szakirodalmat. Elkészült a saját állomány teljes feldolgozása a Corvina adatbázisban és 2022 júniusától a teljes állomány kölcsönzése már a Corvina Integrált Könyvtári Rendszeren keresztül történik. Villányban közös összefogással sikerült európai színvonalú könyvtárat megvalósítani.

Kvassay Gabriella
Villány Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

MKE Vándorgyűlés 2022

Július 14-16. között rendezte meg a Magyar Könyvtárosok Egyesülete az 53. vándorgyűlését, ezúttal Kaposváron. A program hívószavai a fenntarthatóság, felelősség és a szemléletformálás voltak, így az előadások témái is ezekhez igazodtak.

Ahogy a program elnöki köszöntőjében is megfogalmazta Barátné Prof. Dr. Hajdu Ágnes, a *„könyvtárak óriási előnye, hogy minden korosztály és társadalmi csoport, réteg irányában nyitottak, szolgáltatásaik, információs hálózatuk révén gyakorlatilag mindenkit elérnek."* Azzal, hogy a könyvtárak és a könyvtárosok elindulnak a zöld irányba, egyben szemléletet is formálnak, ezt pedig egyre tudatosabban teszik. Ez látszott az előadásokból is, hiszen több könyvtár is bemutatta a környezet megóvását szolgáló jó gyakorlatát. Az alábbiakban a József Attila Megyei és Városi Könyvtár (Tatabánya), a Balatoni Regionális Történeti Kutatóintézet, Könyvtár és Kálmán Imre Emlékház (Siófok), illetve a Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtár (Szekszárd) gyakorlatából villantunk fel pár ötletet. Az alapnak számító szelektív hulladékgyűjtés és -hasznosításon kívül is sokat tehetünk, például a szemléletformálás terén: ökosarkot, ökopolcot hozhatunk létre, ökohírlevelet indíthatunk, ökojátékokat készíthetünk újrahasznosított anyagokból, kialakíthatunk egy zöld teraszt vagy átformálhatjuk a jelenlegit, de akár magkönyvtár indítását is kezdeményezhetjük. Jó irány lehet pályázatot, vetélkedőt hirdetni a témában, vagy környezetvédelmi társasjátékot játszani a használókkal (pl. FSZEK mintaprogramok között is van ilyen). Sokat tehetünk azzal, ha rendszeresen ökotippeket jelentetünk meg az online felületeinken, a kapcsolódó világnapokat kiemeljük. Tájékoztató kiadványokat helyezhetünk ki, lehet zöld küldetésnyilatkozatunk, vagy akár a Tudatos vásárló 12 pontját is kifüggeszthetjük. A programok terén is „zöldülhetünk", a KönyvtárMozi kínálatából például a témához kapcsolódó filmeket is választhatunk, vagy akár ökotábort is szervezhetünk. Vannak olyan könyvtárak, akik kifejezetten zöld munkacsoportot alakítottak a fenti célok megvalósítására, és kapcsolatot is tartanak a témában jártas szervezetekkel. A társadalmi felelősségvállalás egyik iránya lehet a csendes óra bevezetése, ami az autizmussal élőknek nagy segítség. Az autizmus világnapján pedig egy kék blúzzal hívhatjuk fel a figyelmet embertársainkra. Jótékonysági előadás vagy könyvvásár szervezésével támogathatjuk a környékünkön lévő segítő szervezeteket, de akár kihelyezhetünk könyveket idősotthonokba is. A témák és az előadók listája megtekinthető itt: https://mkevandorgyules.hu/

Több más könyvtárhoz hasonlóan a CSGYK is a következő évek stratégiai céljai közé emelte, és kiemelten foglalkozik a társadalmi felelősségvállalással és a fenntartható fejlődéssel, főként az „ember" és a „környezet" tekintetében. A vándorgyűlés során sok új ötlettel gazdagodtunk, és igyekszünk a megszerzett tudást átadni a KSZR szolgáltató helyek számára is. A lényeg, hogy merjünk a zöld irányba elindulni!

Szöllősi Gréta
Csorba Győző Könyvtár

Kultúra vízitúra társas

Két év közös munka után, a pécsi zárókonferenciával fejezte be az Emberség Erejével Alapítvány a Nansen Dijalog Centarral közös TEACH projektet. A projektzáró alkalmon mutatták be a „Kultúra vízitúra" nevű, saját fejlesztésű társasjátékukat, amiben a játékosok különböző vízi alkalmatosságokon (tutajon, gumikrokodilon...) hajózhatnak le a Dráván Felsőszentmártontól Erdutig, az út során pedig megismerhetik a vidéken élő 4 legnagyobb nemzetiség jellegzetességeit, a magyar, a cigány, a német és a horvát ételeket, kultúrát, zenét. Többféle játékmód lehetséges: meg lehet ismerni például egy nemzetiség különböző oldalait, vagy egy kedvenc téma mentén az összes nemzetiséget. A társasjátékot szeptemberben több iskolába is elviszik, hogy a diákok a játék által is megtapasztalhassák Baranya sokszínűségét.

A kép forrása: az Emberség Erejével Alapítvány Facebook-oldala

Könyvkuckó Sásdon

Sásdon a 2021-es év az ötletek éve volt. A járvány után a közösségeket újra kellett indítani, szervezni, illetve újakat létrehozni. Kis költségvetésből, közösségi összefogásból kellett megteremteni látványos dolgokat, melyek közelebb hozzák egymáshoz embereket és a közösségeket. Ilyen a kupakgyűjtő szív, ami jól működik a településen; soha nem üres, mindig tele van színes kis kupakokkal, melyek a sásdi emberek segíteni akarását, jóakaratát szimbolizálják. Egy ilyen kis közösségi projekt eredménye a kisvárosi könyvkuckó is. Az ötlet megszületését a közösség lelkesen fogadta, amely hamar meg is valósult közösségi összefogásból, sok minden máshoz hasonlóan. A projektre az önkormányzat Civil Alapja 130 000 forintot biztosított. Pécs-Vasasról sikerült egy leselejtezett telefonfülkét beszerezni, amelyet együtt újítottak fel a sásdi civilek, az önkormányzat munkatársai és egy helyi vállalkozás dolgozói. A dekorálásban a helyi óvodások, általános iskolai és középiskolai tanulók vettek részt, két helyi felnőtt önkéntessel együtt. A kuckó 2022 augusztusában elkészült, a polcain könyvek sorakoznak, a közösség nagy örömmel fogadta. A látványa sokakra ösztönzőleg hat. Máris új ötletek születnek sokak fejében, új terveket szőnek, mit teremtsünk még, amitől szebb és jobb hely lesz városunk.

Kíváncsian várjuk, mivel ajándékozzák meg a közösségünket legközelebb ezek a „rendkívüli hétköznapi emberek”.

Meggyesi Mónika
Sásdi ÁMK Városi Könyvtár és Művelődési Központ

Helyismereti olvasótábor a Körbirodalomban

A Tudásközpont zárva tartása alatt egy igazán izgalmas és kalandos táborba invitáltuk az érdeklődőket. Most nem a kicsiket, hanem a 12-16 év közötti korosztályt vártuk nagy izgalommal és örömünkre minden hely elkelt. Igyekeztünk a tematikát valóban izgalmassá és érdekessé tenni, így kicsit az időutazásra építve rejtvényes könyvkeresésekkel és kisebb nyomozásokkal színesítettük a programot. A fiatalok az öt nap során neves pécsi helyszínekkel, személyekkel és természeti képződményekkel ismerkedtek meg, sokszor oly módon, ahogy még nem találkoztak velük: pl. QR-kódos játék segítségével a híres Hamerli családdal, a Zsolnay család mindennapjain keresztül a Zsolnay negyeddel, vagy kincskereséssel a Püspöki Kincstár tárgyaival. Búcsúzóul egy időkapszulába gyűjtöttük össze a közös élményeket, illetve üzeneteiket saját maguknak, amit reményeink szerint, egyszer együtt fogunk kinyitni. A hét nagyon jól sikerült, ami nem csak a jó programoknak volt köszönhető, hanem annak is, hogy egy igazán érdeklődő és befogadó csapat jött össze, akik az első napon remekül összekovácsolódtak és barátokra találtak. Ennél többet nem is szerettünk volna!

Kárpáti Szlávna
Csorba Győző Könyvtár

Filmajánlók a KönyvtárMozi kínálatából

A KönyvtárMozi szolgáltatás 2015 óta működik országszerte, melyhez Baranya megyében eddig 56 KSZR település csatlakozott. A Csorba Győző Könyvtár 2017-ben egy sikeres NKA pályázatnak köszönhetően új szolgáltatási csomaggal (FilmPakk) egészítette ki a KönyvtárMozi programot a megyében. A FilmPakkokhoz készült Könyvtármozi füzetek külön is kölcsönözhető a megyei könyvtártól. A szolgáltatásról a **https://filmpakk.csgyk.hu** oldalon tájékozódhattok. 2022-ben a Dunaversitas Egyesület, az Informatikai és Könyvtári Szövetség és könyvtárosok együttműködésében 30 filmhez készült filmismertető segédanyag, amelyek megtalálhatók a **https://konyvtarmozi.hu/filmek** oldalon. A KönyvtárMozi oldalán található filmek közül most hármat ajánlunk vetítésre.

Szaffi

A *Szaffi* 1985-ben bemutatott, Dargay Attila által rendezett, minden korosztályt megszólító, máig népszerű rajzfilm. A történetének az alapja Jókai Mór 1885-ben megjelent *A cigánybáró* című műve. A film kísérőzenéjét Daróci Bárdos Tamás *A cigánybáró* című, 1885-ös romantikus Strauss-operett alapján írta, amelyet szintén Jókai Mór kisregénye ihletett. A film cselekménye a 18. század elején, a török hódoltság végén játszódik. Ahmed pasa feladja Temesvárt az osztrák császári seregek elleni ostrom során, kincseit magyar barátja és szövetségese, báró Botsinkay Gáspár birtokán rejti el. Ezután a két férfi gyermekeikkel a megáradt folyón a Fekete-tenger felé menekül az országból. A pasa újszülött lányát, Szófiát elsodorja az ár, őt a jóságos cigányasszony, Cafrinka találja meg, akinek a Szaffi nevet adja. Botsinkay Gáspár halála után kisfiát, Jónást vándorcigányok veszik pártfogásba. Legénynyé cseperedve visszatér szülőföldjére, hogy megszerezze a török basa elrejtett kincsét, ám a lepusztított kastélyon kívül mást nemigen talál ősei földjén – leszámítva a szomszéd kunyhóban éldegélő öreganyót, Cafrinkát és szépséges nevelt leányát, Szaffit. A kincset azonban nemcsak Jónás szeretné megtalálni, hanem az ingyenélő haszonlesők is. A film vetítéséhez segédanyag található a KönyvtárMozi oldalán: **https://konyvtarmozi.hu/files/820aj.pdf**

Szerelem

Az ötvenes években Luca, a fiatal tanárnő hűségesen várja haza politikai okokból bebörtönzött férjét, Jánost. A régi barátok félnek, elzárkóznak a segítségre szoruló asszony elől. Luca feladatai között szerepel az is, hogy ellássa anyósát és elhitesse vele, hogy fia filmet forgat Amerikában, ezért van távol tőlük. A két nő különös kapcsolatának alapja, hogy ugyanazon férfi áll életük középpontjában. A Mama már nem tudja megvárni fia hazatértét. Egy nap azonban váratlanul kiszabadul János, s a házaspár újrakezdi az életet. A költői szépségű film Tóth János, Makk Károly és Déry Tibor egyszeri és megismételhetetlen alkotása. Az élet legfontosabb kérdéseit érinti: szerelemről, halálról, túlélésről szól. Az '56-os korszak abszurditását úgy fokozza, hogy a századforduló biedermeier emlékeit felvillantva egy vállalhatatlan és egy visszahozhatatlan világot, kétféle lehetetlent szembesít egymással. Tóth János szuverén képi világa költői szépségű, ugyanakkor súlyos atmoszférát teremt. Halálos és gyönyörű játék az, ami a két asszony között zajlik. Szabálya nincs, csak törvénye, amit a normák felett álló, legmagasabb rendű emberség szab. A *Szerelem* minden idők egyik legszebb magyar alkotása, mely méltó helyet foglal el a világ egyetemes filmművészetében. A film vetítéséhez segítségként a megyei könyvtárból kölcsönözhető FilmPakk, illetve KönyvtárMozi füzet.

Vad Magyarország – A vizek birodalma

A *Vad Magyarország – A vizek birodalma* Török Zoltán 2011-ben bemutatott természetfilmje. A film négy évszakon keresztül mutatja be Magyarország és a Kárpát-medence vadvilágát, Kulka János narrációjával. A magyar-német koprodukcióban készült, több mint húsz hazai helyszínen, másfél éven keresztül forgatott természetfilm lenyűgöző képi világával és sodró történetével méltón jeleníti meg Magyarország tájait, állatvilágát és természethez kötődő hagyományait. Egy fiatal vidra és egy rétisas-család történetén keresztül lehet megismerni a Kárpát-medence vizes élőhelyein előforduló állatokat, és azok ritkán látott viselkedéseit. A filmben feltűnnek többek között szarvasok, szürkemarhák, balinok, harcsák, gyurgyalagok, dolmányos varjak, és olyan helyszínek, mint a Tisza holtágai, a Duna és mellékfolyói, a Hortobágy, a Balaton, vagy a Gemenci-erdő. Ezen ártéri erdőkhöz kötődő állatok egy évét mutatja be a film, téltől télig. Az állatok mellett a természethez közel élő emberek – halászok, vitorlások és gulyáslegények – élete is nyomon követhető a filmben. A film vetítéséhez segédanyag található a KönyvtárMozi oldalán: **https://konyvtarmozi.hu/files/65aj.pdf**

összeállította: *Mizerák Andrea– Csorba Győző Könyvtár*

„A Körbirodalom téged vár”

A Tudásközpont 4. emeletén található gyermekkönyvtár nevét onnan kapta, hogy az épületen belül gyakran visszatérő építészeti elem a kör, ami egy állandó körforgást idéz elő, s ez a 250 négyzetméteren elterülő tér, a benne található közel 30 ezer dokumentumból álló gazdag állománnyal valóban a gyerekek birodalma. Házigazdája Körbi, a könyvtár kabalafigurája, aki boldogan vállalja a könyvtár népszerűsítésével járó feladatokat.

A gyermekkönyvtár elsődleges feladatának a gyerekek és fiatalok olvasóvá nevelését tekinti, és ebben igyekszik segíteni a szülőknek és a pedagógusoknak is. 0-18 éves korig várjuk az olvasókat, az állomány felosztása is alkalmazkodik a különböző életkori sajátosságokhoz és igényekhez.

A könnyebb kereshetőség érdekében egymástól szétválasztva találják a legkisebbeknek szóló képeskönyveket, lapozókat, a hosszabb terjedelmű meséket, a gyerekregényeket és az ifjúsági regényeket. Ezen kívül kiemelt helyen találhatók a versek - klasszikus és kortárs -, kezdő olvasók számára az olvasást segítő könyvek, az idegen nyelvű irodalom, népszerű sorozatok, mint pl. a *Mi micsoda?*, valamint gazdag az ismeretterjesztő könyvállományunk is. Különös figyelmet fordítunk a gyereknevelléssel kapcsolatos olyan szakirodalom beszerzésére, ami a szülők és pedagógusok számára egyaránt segítséget nyújthat, úgy mint a tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekekkel kapcsolatos fejlesztő, segítő könyvek. Fontos, hogy mindenki megtalálja a neki szóló olvasmányt, illetve a neki való témát, ezért honlapunkon elindítottunk egy tematikus gyűjtést *Bibliotéma* címmel. Itt a leggyakrabban keresett témákhoz szedtük össze a címeket, mint pl. iskola/óvodakezdés, böngészők, interaktív könyvek.

Feladatunk és célunk a kamasz olvasók megszólítása is, ezért figyelemmel kísérjük és folyamatosan gyarapítjuk a nekik szóló irodalmat és kiemelt figyelmet szentelünk az őket megcélzó könyvajánlókra. Mivel tudjuk, milyen fontosak számukra a kortárs kapcsolatok, ezért a könyvtár is attól lehet vonzóbb hely, ha hasonló korú és érdeklődésű fiatalokkal találkoznak. 2022 tavaszán elindítottunk egy ifjúsági könyvklubot *Könyvtámasz* elnevezéssel, ahová a 13 és 16 év közötti fiatalokat várjuk havi egy alkalommal, hogy egy-egy kiválasztott könyvről, illetve a könyv kapcsán az őket érintő és foglalkoztató eseményekről beszélgessünk kötetlenül.

Az iskolások rendszerint az úgynevezett *könyvtártúra* alkalmával sajátítják el a könyvtárhasználati ismereteket, melynek során az épület hét szintjét végigjárva mutatjuk be a legfontosabb helyszíneket, állomásokat, sőt olyan helyeket is, ahová az átlagolvasó nem juthat be, pl. a tömör raktár vagy Csorba Győző emlékszobája. Igény szerint tematikus könyvtárhasználati órát is tartunk. Ezt a korosztályt megcélozva már két éve fut olvasásnépszerűsítő játékunk, a *Körbirodalmi lépegető*, melynek célja, hogy minél több könyvet elolvassanak a jelentkezők. A játékhoz egy külön könyvlista található a gyerekkönyvtári honlapunkon, melybe olyan könyveket válogatunk, amelyek nem feltétlenül népszerűek, vagyis nem sokan találnak rájuk a polcokon, de mi könyvtárosok jónak tartjuk őket, ezért szívesen ajánljuk.

Az óvodás korosztályt inkább tematikus foglalkozásokkal várjuk, melynek fókuszában mindig a mese, mesélés áll. Az ilyen meghittebb programok megtartására a *Pöttyös szoba* a legideálisabb, ahol párnákon ülve, kényelmesen, a kinti zajoktól elzárva adhatják át magukat a gyerekek a mesehallgatásnak. Különböző játékokon keresztül ismerkedhetnek meg a gyerekkönyvtárral és mindig van idő arra is, hogy elmerüljenek a képeskönyvek között és kézbe vegyék a kedvenc témáikkal foglalkozó ismeretterjesztő könyveket. Ennek a korosztálynak találtuk ki a *Tetőkerti mesék* c. foglalkozásainkat – a tetőkert a Körbirodalom kiegészítő tere – egy-egy hétköznap délután, amikor papírszínház előadással, téli időszakban pedig diafilmvetítéssel várjuk a kicsiket és az őket kísérő szülőket, nagyszülőket. A meséket játékos ráhangolódás indítja el és a történethez kapcsolódó rajzolás, színezés zárja, gyakran zenehallgatás is része a foglalkozásnak.

A könyvek kölcsönzése mellett már társasjátékokat is lehet kölcsönözni nálunk, ezt a szolgáltatást 2021 telén vezettük be és igazán sikeresnek mondhatjuk. A játékok között minden korosztály megtalálhatja magának a legmegfelelőbbet, az egyszerűektől a kimondottan fejlesztő játékokon át a bonyolultabb stratégiai játékokig. Utóbbiakat szervezett társasjáték napokon szoktuk az érdeklődőkkel megismertetni.

Programjainkkal és szolgáltatásainkkal arra törekszünk, hogy a gyerekek valóban a saját birodalmuknak érezzék a gyerekkönyvtárat, ahová szívesen bejönnek, ahol biztonságban vannak, ismereteik bővülnek és ahová jó visszatérni. De nem csak a pécsi gyerekeket és családokat várjuk, hanem a megye bármelyik településéről szívesen fogadjuk az új olvasókat, csoportokat, osztályokat, akár a programjainkra, akár könyvtárlátogatásra, a Körbirodalom ajtaja nyitva áll!

Addig is szeretettel ajánljuk honlapunkat és facebook oldalunkat ismerkedésre: *https://gyermekkonyvtarak.csgyk.hu/* és *https://www.facebook.com/korbirodalom*.

Kárpáti Szlávna – Csorba Győző Könyvtár

Figyusz, ezt olvasd!

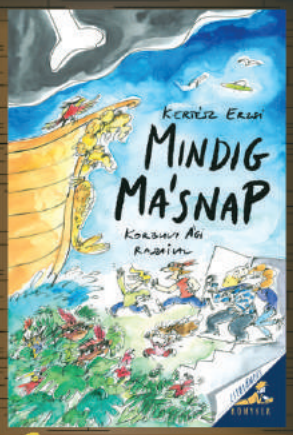
bemutató a gyermekkönyvtár könyvajánlójából

https://gyermekkonyvtarak.csgyk.hu/category/ezt-olvasd/

gyermekregények

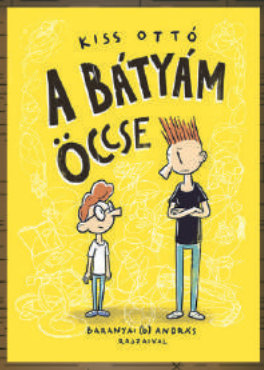

mesék

versek

ifjúsági regények

szakirodalom

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@gmail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Bali Máté	bali.mate@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Molnár Ferenc	molnar.ferenc@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Szerecz Gábor	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
	Urvald Péter	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Fődi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerzés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról
Mesél a kő
Mondák a magyar történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto
Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

VI. évfolyam 4. szám

CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR | BARANYAI KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

„A nehézségekről szabad, sőt kell is beszélni” – interjú Kertész Erzsi íróval

Tippek plakátkészítéshez

Ingyenes, korlátlan újságolvasás a KSZR településeken – bemutatkozik a Laptapir szolgáltatás

ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2022. tél

Pillanatképek az Országos Könyvtári Napok programjaiból

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A téli számunkban elsőként egy összefoglalót olvashattok a Baranya megyei könyvtárosok szakmai napjáról, amely az Országos Könyvtári Napok keretében került megrendezésre Pécsett. Egy interjú keretében megismerhetitek Kertész Erzsi írónőt, akivel egy könyvbemutató apropóján a problémaorientált könyvek fontosságáról, regények világteremtéséről és a könyvekkel való örök barátságról beszélgettünk**.** Helyi érték rovatunkban a *Baranya Megyei Könyvtár 70* című kiállításról olvashattok, amely bemutatja a Csorba Győző Könyvtár történetét, működését, illetve Baranyában betöltött kulturális szerepét. Bemutatkozik Babarc könyvtári szolgáltató helye is, amely egy sikeres NKA pályázatnak köszönhetően megújult, és 2022-ben átadásra került. KönyvtárMozi rovatunkban beszámolunk a Békéscsabán tartott szakmai napról és két filmet ajánlunk vetítésre, melyhez segédanyagot is találtok a konyvtarmozi.hu oldalon, illetve FilmPakkot kölcsönözhettek a megyei könyvtártól. A Hasznos tudnivalókban egy több részes sorozatot indítunk, melyben általános tanácsokat kaphattok plakátkészítéshez, a későbbiekben pedig a Canva képszerkesztő program egyes funkcióit fogjuk nektek bemutatni. Továbbá ebben a rovatunkban még olvashattok a Laptapir szolgáltatásról, amely jövő évtől lesz elérhető a szolgáltatóhelyeken. Végül pedig a karácsonyra készülődve ajánlunk könyveket a gyermekeknek olvasáshoz és ajándékozáshoz.

A szerkesztőség nevében kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

A szerkesztők

Kiadó:
Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
http://www.csgyk.hu

Felelős kiadó:
Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:
Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:
Csobán László, Kárpáti Szlávna, Németh Luca,
Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:
Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor

Megjelenik negyedévente, 300 példányban.

ISSN 2559-8767

1. kép: Adorjás
2. kép: Villány
3. kép: Drávafok
4. kép: Hidas
5. kép: Nagydobsza
6. kép: Bár
7. kép: Bánfa

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS
4 Baranya megyei szakmai nap Pécsett
INTERJÚ
5 „A nehézségekről szabad, sőt kell is beszélni” – interjú Kertész Erzsi íróval
HELYI ÉRTÉK
7 A könyvtár dicsérete - Jubileumi kiállítás a Tudásközpontban
BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK
8 Babarc könyvtári szolgáltatóhely
9 KisSzínes
KÖNYVTÁRMOZI
10 KönyvtárMozi szakmai nap – Békéscsaba
HASZNOS TUDNIVALÓK
12 Tippek plakátkészítéshez
13 Ingyenes, korlátlan újságolvasás a KSZR településeken – bemutatkozik a Laptapir szolgáltatás
14 KÖNYVAJÁNLÓ

Címlapon: Nagydobsza Könyvtári, Információs és Közösségi Hely
Szederkény Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

Baranya megyei szakmai nap Pécsett

Az Országos Könyvtári Napok keretében a Csorba Győző Könyvtár minden évben megszervezi a Baranya megyei könyvtárosok találkozóját. 2022-ben Pécsett a Csorba Győző Könyvtárban került sor a szakmai nap megrendezésére, amelynek témája *Esély – Egyenlőség – Könyvtár* volt.

Az Országos Könyvtári Napok keretében szervezett rendezvényen a könyvtáros kollégákat Miszler Tamás, a Csorba Győző Könyvtár igazgatója köszöntötte. Elmondta, hogy „a Csorba Győző Könyvtár régóta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a saját és a megyében dolgozó könyvtárosok számára újabb és újabb ismereteket nyújtson, amelyek segítik a mindennapi munkájukat. Hagyományosan az Országos Könyvtári Napok keretében megtartott szakmai nap is ezt a célt szolgálja. Az idei évben Esély - Egyenlőség - Könyvtár címmel hirdette meg az Informatikai Könyvtári Szövetség az Országos Könyvtári Napokat. A cím magában foglalja mindazt, ami a 21. századi közkönyvtár feladata kell, hogy legyen. Legyen olyan intézmény, amely inkluzív és nyitott a világra." A szakmai nap előadásai és workshopok témája is ezt a célt szolgálja.

Első előadónk Dr. Guld Ádám, a PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék oktatója, médiakutató, egyetemi docens, aki *Út a Z generáció eléréséhez – Kommunikáció, médiahasználat, magatartás* címmel tartott előadást. A szakember tíz éve foglalkozik a Z generáció kommunikációjával és magatartásával, ezt a témát az elmúlt időszakban nagy érdeklődés övezi, amelynek az lehet az oka, hogy nagyon sok területen, oktatásban, munkahelyeken vagy a hétköznapi életben sokszor merül fel a kérdés, hogy hogyan viselkednek a fiatalok, miért viselkednek másképp, miért gondoljuk azt, hogy nehezebb megérteni őket. Társadalomtudományi szempontból nézve nagyon sok minden változott nagyon rövid idő alatt az elmúlt néhány évtizedben. Ezeknek a gyors és összetett változásoknak az az eredménye, hogy egy új korcsoport jelent meg, akik máshogy szocializálódtak, másfajta gondolkodásmódjuk van, másfajta cselekvési mintával rendelkeznek, mint a korábbi korcsoportok. Guld Ádám az előadásában beszélt a generációkról általában, illetve hogy magának a Z generációnak a viselkedését hogyan befolyásolja a média, a médiakultúra és elsősorban a hálózati kommunikáció, valamint hogy a magyarországi Z generációnak milyen sajátosságai vannak.

Következő előadónk Standovár Ágnes pszichoterapeuta, klinikai szakpszichológus és meseterapeuta az *Érted, amit érzek? – önmagam és a többiek érzelmi állapotainak felmérése az emberi kapcsolatokban* címmel tartott előadást. A résztvevők megismerkedtek az érzelmi intelligencia fogalmával és jelentőségével a mindennapjaink és a munkánk során. Ismertette, milyen kutatások folytak a témában, bemutatta Mayor és Salovey, illetve Daniel Goleman által kidolgozott érzelmi intelligencia modellt, amelynek az öt fő területéről részletesen beszélt. Ezek az alábbiak:

- A képesség felismerni és megnevezni saját érzelmi állapotunkat
- Az érzelmeink kezelésének a képessége
- Képesség arra, hogy tudatosan olyan érzelmi állapotba kerüljünk, ahol hatékonyabb lesz a gondolkodás
- Képesség mások érzéseinek olvasására, mások érzelmi állapotának megismerése, vagyis az empátia
- Képesség kielégítő kapcsolatok létrehozására és fenntartására.

Kiemelten beszélt az érzelmi intelligencia fejlesztéséről, amelyet már kisgyermekkorban el lehet kezdeni és felnőttkorban is javítható, és beszélt a mentalizáció folyamatáról is.

A délelőtti előadásokat két workshop követte, az egyik a *Kultúra Vízitúra – Hajózz velünk a sokszínűség jegyében!* címmel, melynek keretében az Emberség Erejével Alapítvány által fejlesztett Kultúra Vízitúra társasjátékot mutatta be Nyirati András és Arató Vilja, amit a résztvevők ki is próbálhattak. A társasjáték az alsós korosztály számára készült, célja megismertetni a gyerekekkel más nemzetiségek kultúráját, mely a baranyai horvát, német, roma és magyar nemzetiségek jellegzetességeit mutatja be egy játékos hajóút keretén belül. Rámutat, hogy léteznek hasonlóságok és az izgalmas eltérések a kultúrák között. A hajóverseny Felsőszentmártonból (Martince), Magyarország egyik, többségében horvátok lakta településéről indul. A célvonal a horvátországi Erdutban (Erdőd) van, ahol jelentős magyar és német kisebbség

TUDÓSÍTÁS

él napjainkban is. A másik workshopot *A képzeletjátékok szerepe a kreativitás kibontakozásában – Érzelmi intelligencia-fejlesztő foglalkozások a könyvtárban* címmel Milánkovics-Steiner Kitti, a Csorba Győző Könyvtár munkatársa tartotta. A kistelepülések könyvtáraiban tartott érzelmi intelligencia foglalkozások sikere arra ösztönözte, hogy egy workshop keretein belül nagy vonalakban áttekintést nyújtson az ott dolgozó kollégáknak a fantáziajátékok elméleti hátteréről, a gyermekek értelmi és érzelmi képességeire gyakorolt hasznáról és a gyakorlati alkalmazásáról. A résztvevők saját maguk is kipróbálhatták az ún. képzeletjátékokat, a meditatív jellegű álomjátékokat, az „égig emelő légzéses" relaxációs gyakorlatokat, és megtapasztalhatták azok jótékony hatásait. A workshop célja kettős volt: egyrészt bemutatni a módszert és felkelteni az érdeklődést a foglalkozások iránt, másrészt arra biztatni a helyi könyvtárosokat, hogy maguk is emeljenek be hasonló játékokat, meséket, foglalkozásokat a könyvtár látogatóinak szánt programjaikba.

A szakmai programot követően a *Baranya Megyei Könyvtár 70* című kiállítás megnyitóján vettek részt a vendégek, illetve ezt követően a Csontváry Múzeumban a *Szerb megszállás Pécsett 1918-1921* című kiállítást tekintették meg.

Mizerák Andrea – Csorba Győző Könyvtár

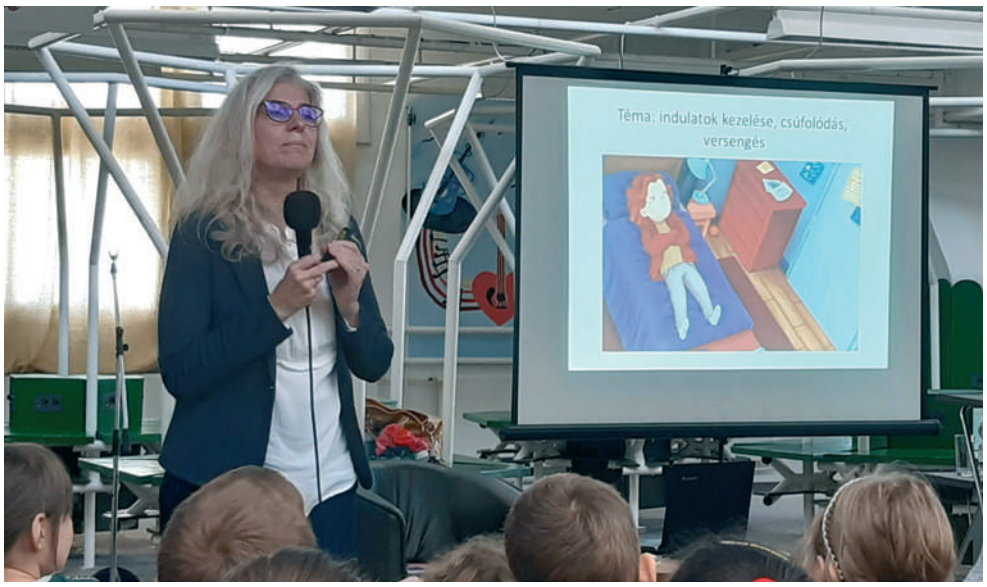
INTERJÚ

„A nehézségekről szabad, sőt kell is beszélni" – interjú Kertész Erzsi íróval

Az Országos Könyvtári Napok során csaknem 200 kisgyerek találkozott a Csorba Győző Könyvtárban és az ANK Fiókkönyvtárban Kertész Erzsivel. A könyvbemutató apropóján a problémaorientált könyvek fontosságáról, regények világteremtéséről és a könyvekkel való örök barátságról beszélgettünk a szerzővel.

Számos köteted jelent meg az elmúlt 10 évben, sokféle műfajban, sokféle hangon szólalnak meg a történeteid. Mit gondolsz, ez az eredeti szakmádnak is köszönhető?

A pszichológia biztosan visszaköszön az írói munkámban. Nagy általánosságban szerintem főleg a karakterek kidolgozásában van a segítségemre, de ez nem azt jelenti, hogy tudományos alapon alkotom meg a szereplőimet, inkább abban segít, hogy ha kialakult bennem egy erős kép a figuráról, akkor a szakmai tudásomat is bevetem, hogy minél életszerűbbre csiszoljam. Olyan is van, amikor a téma máris magával hozza a pszichológia alkalmazását: ez a segítő könyveimnél fordul elő, amikor a mese egy adott problémára, lélektani jelenségre reflektál. Ilyenkor több tudatossággal kell dolgoznom, figyelve arra, hogy ne menjen a mese rovására a hangsúlyozott lélektani irányultság.

Személyes kedvencem az első könyved, a Labirintó. Hogy született meg ez a mese?

Több mint tíz évvel ezelőtt gyerekkönyveket keresgélve, vásárolva szállt meg az ihlet. Egyrészt el voltam bűvölve a könyvek változatosságtól, újszerűségétől, másrészt egy kis hang a fülemben azt súgta, hogy ilyesmit én is tudnék írni. Azt hiszem, akkoriban nagyon hiányzott nekem valamilyen kreatív tevékenység. Nem volt tétje, de azért mindent beleadtam, igyekeztem minél egyedibb világot teremteni. Különös lények, fura csavarok a történetszövésben - semmiben nem fogtam vissza magam. Nagyravágyó célként tűztem ki magam elé azt is, hogy

ne nagyon hasonlítson semmihez, amit addig olvastam. Az eredménnyel kapcsolatban persze vegyes érzéseim voltak, de a félig kész szöveget nagy bátran elküldtem néhány kiadónak. Végül Lovász Andrea vette gondjaiba a kéziratot a Cerkabella Kiadónál, akivel azóta számtalan közös munkát, projektet tudhatunk magunk mögött. Ő volt az, akinek az első visszajelzései és biztatása alapján tovább dolgoztam a szövegen. Akkor még nem sejtettem, hogy pár év múlva csakis a gyerekkönyvek töltik majd ki az időmet: néha írom, néha felolvasom őket. Nem is tudnék ennél jobb hivatást elképzelni.

A könyvbemutató egyik fő slágere a *Göröngyös úti iskola* kötetei voltak, amik leginkább a problémaorientált könyvek kategóriájába sorolhatók. Annak is készültek?

Igen, ezek célzottan problémaorientált könyvek, konkrét felkérésre írtam őket. A kiadó megkérdezte a szülőket, milyen témáról olvasnának szívesen a gyerekeiknek, és mindannyiunk meglepetésére az önbecsülés témája merült fel erős igényként. Ez nagyon megmozgatott érzelmileg, mert nem gondoltam, hogy ilyen kicsiknél is általános ez a probléma. Egyetlen kötetben gondolkodtam, melynek egy furcsa kisfiú állt a középpontjában, aki azzal kelt megütközést a környezetében, hogy minden nehézsége ellenére királynak érzi magát, ezért koronát és palástot visel. Érdekes volt arról írni, hogyan viszonyulnak ehhez a többiek, és ez a megközelítés nekem is segített átgondolni, hogy egy gyereknél az önértékelés milyen mértékben függ a környezet visszajelzéseitől. A könyv sikere aztán magával hozta a folytatásokat. Minden kötetnek egy-egy kisiskolás problémakör áll a középpontjában, és mivel állandó szereplőkkel dolgozom, az olvasók ismerősként üdvözölhetik a Göröngyös úti iskola tanulóit. Szeretném itt megemlíteni, mennyire meghatódtam nálatok, Pécsett az említett októberi találkozónkon. A gyerekeket annyira megmozgatta a sorozat, hogy szinte mindenki úgy érezte, szívesen megosztaná a saját göröngyös vagy csak hepehupás történeteit. Alig akarták abbahagyni a mesélést. Azt hiszem, a legnagyobb hozama ezeknek a könyveknek, hogy gyerekben is, szülőben is tudatosítja: a nehézségekről szabad, sőt kell is beszélni, ez már önmagában is gyógyító lehet.

A másik nagy kedvencként a *Panthera* sorozatot említették a gyerekek. Melyik sorozatot írod könnyebben?

A *Pantheránál* a világteremtés jóval több előkészítést igényel. Mihelyt kilépek a realitás keretei közül, részleteiben kell kidolgoznom azt a világot, amelyben azután otthonosan mozognak majd a szereplőim. Ha ez megvan, akkor már dinamikusan tudom írni, hiszen alapvetően kalandregényről beszélünk, kell hozzá a lendület. De utólagos szerkesztési munka is jócskán van a kézirattal, mert a több szálon futó cselekmény megköveteli, hogy minden részlet, időzítés rendben legyen. A gyerekek imádják felhívni a figyelmemet a következetlenségekre, náluk talán már csak a szülők élvezik ezt jobban. Én meg igyekszem ennek elejét venni, de azért időnként becsúszik egy-egy porszem a gépezetbe.

Emiatt talán mondhatom, hogy a Göröngyöst könnyebb írni: rövidebb, realisztikusabb, kevésbé bonyolult a cselekmény. A pszichológiai irányultsága miatt azonban ott is figyelnem kell a pontosságra, és néha az is nagy fejtörést okoz, mekkora legyen a konfliktus, a dráma, hogy ne terheljem túl a kis olvasókat, de elérjem, hogy érzelmileg bevonódjanak.

2020-ban megjelent az első felnőtteknek szóló köteted, *Az átutazó*. Miben volt más az alkotási folyamat és milyen volt a könyv fogadtatása?

Az átutazót sajnos kevesen ismerik - talán a témája miatt a korábban említett *Labirintóhoz* hasonlóan nem szólít meg olyan széles réteget. Az írás folyamata nem sokban különbözött a gyerekkönyveimtől: ha beszippant a szöveg, megszűnik a külvilág. Nem voltak előzetes elvárásaim a fogadtatásról, azt hiszem, már megedződtem annyira, hogy tudjam, vannak megosztó szövegeim, de egy kis sajnálkozás azért van bennem amiatt, hogy csak kevesekhez ért el a könyv. Érkezett elismerés és fanyalgó kritika is, és egy-két „már megint mi volt ez?" -arcot is láttam. Azt hiszem, kicsit el voltam kényeztetve a gyerekirodalom világában, megkockáztatom, hogy talán a gyerekírói skatulya is körém nőtt, amiből nehéz kilépni. Ennek ellenére továbbra is van bennem nyitottság arra, hogy felnőtteknek írjak, még akkor is, ha a könyvpiacnak ez a része nem tartogat olyan sikereket számomra, mint a gyerekirodalom. Nem kizárólag az olvasók számával, vagy a dicsérettel mérhető a siker, néha az ember egyszerűen csak azt érzi, hogy meg kell írnia valamit. A fogadtatással kapcsolatban pedig azt is be kell vallanom, hogy nem szoktam a könyveim értékelését olvasgatni az ezzel foglalkozó fórumokon.

Min dolgozol most?

Körülbelül két hónapja kezdtem bele egy felnőtteknek szóló regénybe. Sokat még nem tudok mondani róla, folyamatosan alakul a fejemben, de nagy lendülettel és kedvvel írom. Úgy tervezem, hogy jövő tavaszra már megosztható fázisba kerül, ekkor fogok kiadót keresni hozzá.

De hogy ne legyen olyan egyszerű az élet, valamelyik este félálomban megjelent előttem egy figura, olyan élesen, hogy azonnal tudtam: ő bizony nem más, mint a következő mesehősöm. Ilyenkor mindig van egy kis feszültség bennem, melyik kézirathoz nyúljak először, hiszen a felnőtt könyv sok időt kíván, és nem jó kiesni a ritmusából, másrészt viszont nem szerencsés túl sokáig tologatni egy új ötletet sem, mert törődés híján könnyen elenyészhet, elfogy belőle a töltés. Így valószínűleg belekezdek párhuzamosan a mesébe is, ha már így rám parancsolt a főhős.

Van olyan könyvtárhoz kapcsolódó emléked, amit szívesen megosztanál az olvasókkal?

Első osztályos koromban elég gyorsan megtanultam olvasni, és lehetőséget kaptam arra, hogy délutánonként, napközi idején az iskolai könyvtárban segítsem a könyvtáros néni munkáját. Pakolásztam, katalóguscédulákat rendezgettem - fogalmam sincs, milyen hatásfokkal, mert egyébként nem vagyok igazán rendszerező típus. Ez a feladat egyszerre volt megtiszteltetés és valahogy természetes is: hát persze, hogy itt a helyem! Nincs is ennél jobb hely a suliban. Furcsa arra gondolni, hogy a polcok elrendezésére máig emlékszem, miközben a könyvtárosnő arcát sajnos már nem tudom magam elé idézni. De annyi bizonyos, hogy a könyvekkel örök barátságot kötöttem.

Simonfalvi Anita – Csorba Győző Könyvtár

A könyvtár dicsérete - Jubileumi kiállítás a Tudásközpontban

A könyvtári hálózat működését Magyarországon elsőként 1952-ben szabályozta egy minisztertanácsi rendelet. Ennek értelmében sorra jöttek létre a megyei könyvtárak – a Baranya megyei könyvtárat augusztus 20-án nyitották meg.

Ez a dátum avval együtt is fontos fordulópontot jelöl, hogy Pécsett 1943-ban megalakult a város közművelődési könyvtára, hat évvel később pedig a pécsi járási könyvtár is megnyitotta kapuit. A Csorba Győző Könyvtár erről a fontos évfordulóról az intézmény történetét bemutató kiállítás szervezésével emlékezett meg, mely 2022. október 4-én nyílt meg a Baranya megyei könyvtárosok szakmai napjának egyik programjaként.

Az összeállítás azzal a céllal készült, hogy teljes képet adjon könyvtár történetéről és mai felépítéséről, működéséről, szolgáltatásairól és eredményeiről – összességében tehát az intézmények Baranyában betöltött kulturális szerepéről. A szervezők nem annyira a szaktudományos ismeretközlésre, sokkal inkább az élményszerűségre helyezték a hangsúlyt; az anyag a rövid összekötő szövegek mellett számos képi és tárgyi emléket, interaktív és hangulati elemet tartalmaz. Láthatjuk (és kipróbálhatjuk) például az egykori Apáca utcai épület jól ismert zöld foteljeit éppúgy, ahogy a ma is használatos babzsákfotelokat, belelapozhatunk a könyvtár egy-egy kiadványába, a tablókon elhelyezett QR-kódok segítségével pedig számos további érdekességet is elérhetünk. Olyan ritkaságokat is megtekinthetünk, mint a ma már hírből is alig ismert katalóguscédula-stencilező, vagy a röntgenfelvételre készített hanglemez.

A kiállítás első tematikus egysége röviden leírja és szemlélteti a megyei könyvtár alapításának körülményeit és az intézményrendszer fejlődését. A második egységben a Baranya megyei és a Pécs városi hálózat fejlődéséről kapunk átfogó képet, majd a hálózat központjaként szolgáló Apáca utcai épületegyüttes és a Tudásközpont építészeti sajátosságait mutatja be a kiállítás. A harmadik nagy blokk – szakítva a kronologikus renddel – a könyvtáros szakma rejtelmeibe vezet be, a legfontosabb tevékenységi köröket mutatja be. A beszerzés és a feldolgozás munkafolyamatai után az olvasószolgálati munka, a könyv- és folyóiratkiadás, a digitalizálás, a könyvtári rendezvények szervezése és a könyvkötészeti munka kerül terítékre. Ezt a részt a három különgyűjtemény – a Helyismereti Gyűjtemény, a Zeneműtár és a Nemzetiségi Ellátó Központ –, majd az igen jelentős szakmai-módszertani eredményeket felsorakoztató könyvtárbuszok bemutatása zárja. A kiállítás utolsó egysége a könyvtár névadója, a Kossuth-díjas költő, Csorba Győző emlékezetét, emlékének ápolását mutatja be.

Akik végignézik a kiállítást, vagy akik akár csak egy-egy részletére vetnek pillantást, könnyen meggyőződhetnek arról, hogy a Csorba Győző Könyvtár mai arculata és intézményi struktúrája mögött hét évtizednyi – a szellemi elődöket is figyelembe véve pedig még tekintélyesebb – szakmai múlt áll. Ez aligha túlbecsülhető tapasztalati anyagot, személyes ismeretségeket és kötődéseket, társadalmi és kulturális beágyazottságot jelent – Baranya kulturális élete nehezen volna elképzelhető a megyei könyvtár nélkül.

Erdős Zoltán – Csorba Győző Könyvtár

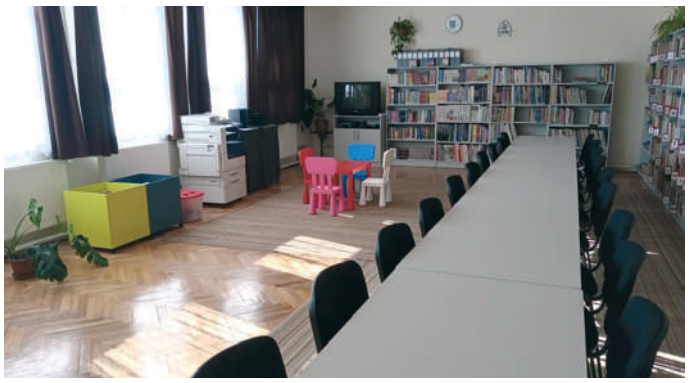
Babarc könyvtári szolgáltatóhely

A falut elsőként 1015-ben említik a pécsváradi apátság alapítólevelében, a települést az apátság kapta adományként. A neve többször változott az idők során: Boborc, Boborcz, Boborch, Babarch, Bibarc, sőt még Bybarch is volt.

A török hódoltság alatt fokozatosan elnéptelenedett. A 18. század első felében sok német bevándorló érkezett a faluba, II. József uralkodása alatt 180 család élt a településen. Nagy részük szőlőműveléssel, állattartással, majd földműveléssel foglalkozott. A II. világháború után a németeket kitelepítették, helyükre a csehszlovák–magyar lakosságcsere keretében felvidéki magyar telepesek érkeztek. 2001-ben lakosságának csak 20%-a vallotta magát német nemzetiségűnek.

Babarc kulturális élete komoly hagyományokkal rendelkezik, mely tradíciók jó alapot biztosítanak a falu lakosságának nyújtott közművelődési szolgáltatások folyamatos biztosításához és fejlesztéséhez. A községben működő Művelődési Ház mellett a helyi könyvtár a kulturális és közösségi élet alapvető színhelye. A község kultúrcsoportjai és civil szervezetei (Babarci Ifjúsági Fúvószenekar, Magyar-Német Baráti Kör Tánccsoportjai, Szivárvány Énekkar, Babarci Német Nemzetiségi Tánccsoport, Dorfmusikanten Zenekar) többnyire az itt élő németség hagyományainak felkutatása, ápolása és bemutatása céljából jöttek létre. A civil szervezetek és csoportok – Babarc Község Önkormányzatával és a Babarci Német Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve – aktívan részt vesznek a helyi rendezvények szervezésében és lebonyolításában. Ezen összefogásnak is köszönhetően az elmúlt időszakban több, évente megrendezésre kerülő kulturális eseménnyel gazdagodott községünk közösségi élete, melyek közül a következők emelkednek ki: BabArc Utcafesztivál, Babarci Búcsú, Szüreti Fesztivál, Adventi Koncert. A visszatérő rendezvények mellett év közben számtalan szórakozási és kulturális program kerül lebonyolításra, melyek egy részének a helyi könyvtár biztosít helyet (kiállítások, előadások, tanfolyamok stb.). Mindemellett – az intézmény saját programjainak lebonyolításán felül – a könyvtáros aktív szerepet vállal a községi rendezvények előkészítésében és lebonyolításában is. A könyvtár a civil szervezetekkel is szoros együttműködést alakított ki, hiszen a szakmai anyagok, német nyelvű kiadványok, kottaanyagok beszerzése és biztosítása mellett az intézmény szükség esetén segítséget nyújt a csoportok mindennapi feladatainak ellátásához is.

A falutörténet a könyvtárat 1960-ban említi először, 422 darab könyvvel, amely több helyiségben működött. 1984-ben épült egy új 150 m² területtel rendelkező könyvtárhelyiség. Ekkor került összevonásra az iskolai és községi könyvtár. 2013-ban a „Babarc község könyvtárának összehangolt infrastruktúra fejlesztése" c. pályázatának köszönhetően az intézmény 8 számítógéppel, valamint színes nyomtatóval és fénymásolóval gazdagodott.

2019-től kezdődően – a Csorba Győző Könyvtárral kötött megállapodás értelmében – a megyei könyvtár szolgáltatásainak igénybevételével folytatja a települési könyvtári ellátást.

2021-ben a sikeres NKA bútor- és eszközfejlesztési pályázatnak köszönhetően a könyvtár új bútorzatot kapott, a kisgyerekeknek pedig külön részleg lett kialakítva, mely barátságosabbá tette a környezetet. A könyvtár festésére és a parketta csiszolására is sor került és a könyvtár mellett kialakításra került egy illemhelyiség.

A könyvtár nyitvatartása igyekszik igazodni a község lakóinak igényeihez. A kora délutáni órákban leginkább az iskolások veszik igénybe a szolgáltatásokat. Gyakran tartanak a pedagógusok könyvtári órákat, hogy az itt megtalálható eszközök segítségével tegyék színesebbé egy-egy ismeretanyag elsajátítását. A diákok szívesen töltik itt szabadidejüket, hiszen számtalan társasjáték is rendelkezésükre áll, ha éppen nem könyveket szeretnének olvasgatni. Az elmúlt évben az idősebb generáció számára alapfokú számítógépes tanfolyamot indítottak a digitális kultúra fejlesztésére, hiszen ez egyre fontosabb mindennapjainkban. A felnőtt lakosságnak a könyvtár olyan programokat szervezett, melyeket szívesen vettek igénybe. Több alkalommal tartottak könyvbemutatókat, előadásokat, író-olvasó találkozókat. A cél az, hogy a könyvtár az elkövetkező években olyan szolgáltatásokat nyújtson a falu lakosságának, amelyek megfelelnek az olvasói igényeknek a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Összeállította: *Mizerák Andrea, Schmidt-Kovács Diána*

Kovács Attila: Petőfi, mielőtt sztár lett

Október 4-én, az Országos Könyvtári Napok keretében ellátogatott hozzánk Kovács Attila író, aki most nem detektívregényeivel, hanem Petőfi Sándorról szóló előadásával ajándékozta meg kis olvasóinkat. Az ajándék valóban találó, mert olyan élményben volt részük a gyermekeknek, ami biztosan eszükbe fog jutni, amikor Petőfi Sándorról tanulnak, vagy olvasnak. A sok, még számunkra is új információ mellett vidám, jó hangulatban tudhattuk meg, milyen volt, hogyan élt „Petőfi, mielőtt sztár lett." Az előadás érdekes és egyben szórakoztató is volt, hiszen a humor segítségével csempészte be az előadó az értékes információkat mondandójába. Köszönjük a Csorba Győző Könyvtárnak a rendezvény szervezését és finanszírozását.

Reitzné Mladonyiczki Anett
Erzsébet Vigadó, Városi Könyvtár és Közétkeztetési Intézmény, Bóly

OKN a Könyvtárbuszokon

A 2022-es Országos Könyvtári Napok keretében számos programot tartottunk könyvtárbuszainkon Berkesd, Lúzsok, Siklósbodony, Nyugotszenterzsébet, Sumony, Kökény, Bogád, Zengővárkony, Cserkút és Orfű településeken. Az egyes könyvtárbuszon a látogatók a *Visszajött a répa* című interaktív papírszínházas előadáson vehettek részt, majd ezt követően az emberi összefogásról szóló Répamese című mesét játszottuk el, ahova bevonódtak kicsik és nagyok egyaránt.

A kettes könyvtárbuszon egy foglalkozás és egy papírszínházi előadás keretén belül felhívtuk a figyelmet a veszélyeztetett állatok helyzetére. Egy másik programon pedig a szegénység fogalmával és annak hozadékaival ismerkedhettek meg a látogatók. Remélhetőleg ezekkel a programokkal mind a könyvtárat, mind pedig a világ jelenlegi problémáit és megoldandó kihívásait is közelebb tudtuk hozni használóink felé.

Molnár Ferenc – Csorba Győző Könyvtár

RETRO KÖNNYŰZENEI SZABADULÓSZOBA

Szállj fel a 60-as, 70-es, 80-as évek könyvtárbuszára!

November 19-én, szombaton immáron két könyvtárbuszos település is kipróbálhatta a Retro könnyűzenei szabadulószobát. Bogádon és Kökényben is jó hangulatban teltek a játékok. A résztvevők megismerkedhettek a 60-as, 70-es, 80-as évek magyar könnyűzenei életével, illetve egy kis gyakorlati tudást szerezhettek a könyvtárhasználatot illetően. A hangulatot nem sikerült *Kordá*ban tartanunk, de így legalább *Koós*tolót kaphattak a szabadulni vágyók a hazai könnyűzenei csemegékből. A sikeres szabadulók oklevéllel távozhattak, a program után *pókháló nem maradt az ablakon*, az egyszer biztos!

Molnár Ferenc
Csorba Győző Könyvtár

70 éves a Baranya Megyei Könyvtár – Rajzpályázat

A Csorba Győző Könyvtár a nyár elején rajzpályázatot hirdetett óvodások és általános iskolások számára, jogelődünk a Baranya Megyei Könyvtár fennállásának 70. évfordulója alkalmából. A gyerekek olyan rajzokkal pályázhattak, amelyek a könyvtárral, az olvasással, egy olvasmányélménnyel, illetve kedvenc szereplővel kapcsolatosak. 134 pályamű érkezett be, köztük szép számban több baranyai településről: Almamellékről, Adorjásról, Csertőről, Drávafokról, Hetvehelyről, Kozármislenyből, Szalántáról és Szentlőrincről. A munkákat a pécsi Berze Nagy János Alapfokú Művészeti Iskola igazgatóhelyettese és tanára, Salamon Ágnes bírálta el és adta át a díjakat az Országos Könyvtári Napok programsorozat keretében. A munkákból kiállítás is nyílt, mely november 15-ig volt látható a Körbirodalom Gyermekkönyvtárban. Ezúton is köszönjük minden résztvevőnek a részvételét, munkáját!

Kárpáti Szlávna – Csorba Győző Könyvtár

KönyvtárMozi szakmai nap – Békéscsaba

Október 25–26-án rendezte meg az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) az idei országos KönyvtárMozi szakmai napot Békéscsabán.

A köszöntők után Ramháb Mária, az IKSZ elnöke ismertette a KönyvtárMozi 2015–2022 közötti eredményeit, és egy fontos, a szolgáltatást segítő változást jelentett be: az IKSZ és a KönyvtárMozi tartalomszolgáltatóinak sikerült megállapodást kötnie az ARTISJUS-szal, így a tanóra keretében megrendezésre kerülő vetítések után nem kell szerzői jogdíjat fizetniük. Fontos, hogy a KönyvtárMozi-szolgáltatást nyújtó településeknek eddig sem kellett fizetniük ezt a díjat, mivel a KönyvtárMozi együttműködő partnerei átvállalták azt. Mikulás Ferenc, a Kecskemétfilm Kft. ügyvezető igazgatója a Kecskeméti Rajzfilmstúdió jövőbeli terveiről mesélt, majd pedig Erdős Emese, a Nemzeti Filmintézet (NFI) – Filmarchívum oktatási referense az Alapfilmekre épülő KLASSZ oktatási és ifjúsági programot mutatta be. *„A Nemzeti Filmintézet 2018 óta építi az Alapfilmek online platformot azzal a céllal, hogy közérthető módon, mégis részletgazdagon mutassa meg a magyar filmtörténet alkotásait. Az oldal hozzájárul a fiatal korosztály médiatudatosságának fejlesztéséhez, a műfajok és a korszakos magyar alkotók életművének megismeréséhez."* [1] *„Az NFI 2020 márciusában indította el az Alapfilmekre épülő Klassz oktatási és ifjúsági programot… A klasszikus filmkincs szinte minden tantárgy oktatásában segítséget nyújthat, hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok jobban megértsék az adott témát, korszakot. Közel 50 filmhez már komplex tanári segédanyagcsomag is rendelkezésre áll, amely ötleteket és kreatív feladatokat kínál a filmek élményszerű feldolgozásához."*[2] A könyvtárakban, akár KönyvtárMozi foglalkozásokhoz is jól használható segédanyagokat itt lehet megtekinteni: https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/tanari-segedanyagok.

Palkovics Brigitta, a Békés Megyei Könyvtár munkatársa a KönyvtárMozi kiegészítő programjairól számolt be, amik közül kiemelkedő a LEGO Story foglalkozás. *„A foglalkozásra többszörösen igaz, hogy itt élmény a tanulás! A program kezdetén egy kalandos történettel ismerkedhetnek meg a résztvevők. A történet szereplőit és helyszíneit LEGO elemek felhasználásával keltik életre a csoportok. A jelenetekből végül digitális eszközökkel képregényt készítenek. A digitális történetmesélés amellett, hogy izgalmas kikapcsolódási lehetőség, a szövegértési és digitális kompetencia mellett a vizuális, a dramaturgiai és a kommunikációs készségeket is fejleszti."*[3]

A szakmai program másnap egy KönyvtárMozi foglalkozással zárult Kétegyházán, így jó ötletekkel és feltöltődve értünk haza Békés megyéből.

Összeállította: *Szöllősi Gréta – Csorba Győző Könyvtár*

1 Alapfilmek portál https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek (Letöltés ideje: 2022. 11. 07.)
2 Klassz program https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/klassz (Letöltés ideje: 2022. 11. 07.)
3 Békés Megyei Könyvtár http://konyvtar.bmk.hu/ (Letöltés ideje: 2022. 11. 07.)

KÖNYVTÁRMOZI

A KönyvtárMozi oldalán található filmek közül most egy játékfilmet és egy animációs filmet ajánlunk vetítésre. A filmek feldolgozásához a Csorba Győző Könyvtárból kölcsönözhető FilmPakk és KönyvtárMozi füzet, illetve segédanyag található a konyvtarmozi.hu oldalon.

Régi idők focija

A *Régi idők focija* 1973-ban Sándor Pál rendezésében, Mándy Iván: *A pálya szélén* című regénye alapján készült, magyar filmszatíra. Mándy a magyar írók közül elsőként emelte irodalmi témává a futballt. A film Budapesten játszódik a húszas években, főhőse Minarik Ede mosodás, akinek egyetlen szenvedélye a foci. Arról álmodik, hogy kedvenc csapata, akikért fanatikusan rajong, a Csabagyöngye SC bejusson az első ligába/osztályba.

Ezért képes feláldozni mindent, amije csak van: a mosodáját, a házasságát. A film nem a konkrét cselekményt, hanem a kisemberek és a perifériára szorultak által benépesített szürreális-abszurd Mándy-világot akarták visszaadni, többek közt a precízen kidolgozott képi világ segítségével. A képi megoldások (szöveges inzertek, lassítások, gyorsítások), a burleszkbe illő gegek és a színészi játék stílusa mind a klasszikus némafilmeket idézik. A film a magyar filmtörténet fontos darabja, szállóigévé vált jelmondata: *Kell egy csapat*! Minarik lett az ellenszélben küzdő, minden pofon után felálló, makacsul álmodó kisember archetípusa, aki egyszerre komikus és tragikus figura. A történet túlmutat a futball közegén, a szedett-vedett csapatért való harc közéleti és társadalmi metaforaként is érvényes, a rendező nem csak a régi idők focija, hanem a mozi hőskora előtt is tiszteleg. Remek alkotók, Garas Dezső kiváló színészi alakítása teszi felejthetetlenné az élményt. A film vetítéséhez segítségként a könyvtárunkból kölcsönözhető Filmpakk és KönyvtárMozi füzet, illetve oktatási segédanyag található a KönyvtárMozi weboldalán:
https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/film/regi-idok-focija;
https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/filmes-tanorak/regi-idok-focija-tanari-segedanyag

A walesi bárdok

Az emberiség története háborúk története. Az ókori Róma óta él a mondás: „Jaj a legyőzötteknek!" Arany János történelmi balladája is hasonló témáról szól, helyszíne a távoli Wales. Anglia a középkorban véres harcok árán elfoglalta ezt a tartományt, ide látogatott el Edward, angol király. A költő gyakran ábrázol olyan egyéni sorsokat műveiben, ahol megjelenik a bűn és a bűnhődés. Ez jellemző *A walesi bárdokra* is, amelyben Edward, a kegyetlen angol király diadalittasan járja végig a leigázott Walest. Elvárja a tiszteletet, sőt ahhoz is ragaszkodik, hogy a Montgomeryben rendezett lakomán őt dicsőítsék. Ehelyett azonban három walesi bárd szembesíti a bűneivel, meggondolatlan tetteinek hatásával. A király dühe fékezhetetlen: ötszáz énekest ítél szörnyű máglyahalálra. Feldúltan tér vissza Londonba, de bűnéért lakolnia kell: lelkiismeret-furdalása az őrületbe kergeti. Gémes József rövid animációs filmje tisztelgés Arany János és költeménye előtt. Nem eljátszani akarja a cselekményt, inkább az animációs film eszközeivel megragadni annak hangulatát. A film vetítéséhez segítségként a könyvtárunkból kölcsönözhető FilmPakk, illetve KönyvtárMozi füzet. A könyvtármozis foglalkozáson résztvevő diákoknak a FilmPakk további Arany-műveket ajánl a balladák mellé, a „mozigépésznek" pedig érdekességeket, számos ötletet kínál a téma feldolgozásához.

Összeállította: Mizerák Andrea

Tippek plakátkészítéshez

A könyvtári programok szervezéséhez nagy segítséget jelent egy jól eltalált, figyelemfelhívó plakát. Szerencsénkre ma már rendelkezésre állnak olyan programok, weboldalak, ahol némi időráfordítással és kreativitással kiváló plakátokat tudunk előállítani, ahelyett, hogy csak egyszerű szövegszerkesztőbe vinnénk fel a megrendezésre kerülő programunk részleteit.

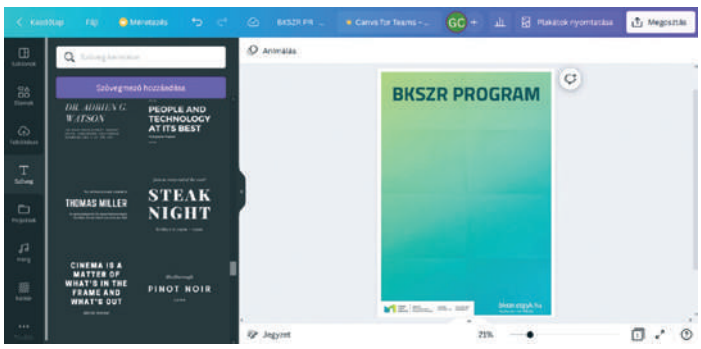
Egyik legnépszerűbb és egyben legfelhasználóbarátabb ilyen online segédeszköz a Canva, amivel plakátokon kívül más típusú vizuális tartalmakat is készíthetünk. Több részes sorozatnak szánt cikkünk bevezető részében általános tanácsokat osztunk meg, a HírZengő későbbi számaiban pedig részletesebben is bemutatjuk a Canva egyes funkcióit, lehetőségeit.

A Canva (canva.com) az egyik legnépszerűbb képszerkesztő program, sokoldalú, nagyon hatékony eszköz. A program előnye, hogy az alapverziója ingyenes, amely nagyon sok mindent tud. **Online program**, azaz nem kell letölteni számítógépre, nagyon sok előre elkészített sablonja közül lehet választani. Saját képtárral rendelkezik, ahonnan jogtisztán, és sok esetben ingyenesen letölthettek képeket, fotókat, amiket rögtön szerkeszthettek is. A program kezelése nagyon könnyen elsajátítható. A Canvával készíthetsz logót, infografikákat, Facebook borítóképet, Instagram vagy Twitter-bejegyzést, blog szalagképet, saját email-fejlécet, Pinterest és Tumblr-grafikát, de akár prezentációkat, plakátot, sőt még pólómintát is. A Canva használatához először létre kell hoznod a saját Canva fiókodat. Az e-mailes megoldás mellett regisztrálhatsz Google vagy Facebook fiókkal is.

Belépés után pedig rögtön el is kezdheted a szerkesztést, ha a Terv készítése gombra kattintasz.

A BKSZR weboldalán elérhető sablonokat (Arculati elemek - https://bkszr.csgyk.hu/letoltheto-dokumentumok) színesítheted mi magunk is, az alábbi hasznos tanácsokat szem előtt tartva.

- Általános szabály: a kevesebb néha több! Ne zsúfold tele a plakátot képekkel, felesleges információkkal!
- Tervezd meg előre, hogy mi szerepel majd a plakáton, gondold át a célját, tartalmát! Kinek szól majd? Milyen üzenetet szeretnél átadni?
- A témához illő képet, ábrát válassz!
- A kép legyen jó minőségű/felbontású, hogy a nagyítás során ne legyen pixeles!

- Törekedj a letisztultságra! A plakát fő célja, hogy felhívja a figyelmet a programra, a kép csak segít ebben, de nem az a lényeg.
- Keresd a hatásos színkombinációkat, de ne vidd túlzásba a színeket!
- A kulcsfontosságú információk szerepeljenek rajta feltűnően, olvashatóan (program időpontja, helyszíne, ingyenes-e)!
- Olyan betűkészletet válassz, ami ismeri a hosszú ékezetes betűket is (ő, ű)!
- A szöveg színe és formája legyen jól olvasható, a háttértől üssön el (pl. sárga háttérre ne írj zöld színnel)!
- Nem érdemes háromnál több betűtípust használni.
- Ügyelj a helyesírásra! Olvasd el többször a szöveget, akár olvastasd át mással is, de ne maradjon benne elírás!

Arculati elemek

BKSZR Plakát Minta #1	1.06 MB
BKSZR Plakát Minta #1	1.04 MB
BKSZR Plakát Minta #2	85.87 KB
BKSZR Plakát Minta #2	69.13 KB
BKSZR Plakát Minta #3	990.92 KB
BKSZR Plakát Minta #3	974.21 KB
BKSZR Plakát Minta #4	139.96 KB
BKSZR Plakát Minta #4	123.12 KB
BKSZR Plakát Minta #5	2.01 MB
BKSZR Plakát Minta #5	1.99 MB
BKSZR Plakát Minta #6	2.06 MB
BKSZR Plakát Minta #6	2.04 MB
CSGYK Logó	13.1 KB
CSGYK Logó Színes	18.23 KB
BKSZR Logó	21.76 KB
BKSZR Logó Színes	26.85 KB

Előfordulhat, hogy egy eseményt nemcsak plakátokkal, szórólapokkal hirdetünk, hanem akár online eseményként is. Ebben az esetben a Canva kiváló segítséget nyújt, ugyanis ki lehet választani, hogy milyen arányú és mekkora képet szeretnénk tervezni, pl. álló plakát, vagy Facebook-esemény borítóképe.

A Canva hasznos képeket, grafikákat is tartalmaz, de inspirációt meríthetünk az alábbi oldalakon is:

- Pinterest (hu.pinterest.com)
- Pixabay (pixabay.com/hu)
- Pexels (pexels.com/hu-hu)
- Unsplash (unsplash.com)

A Canva egyszerű funkciói ingyenesen érhetők el, viszont ha nagyobb szabadságot szeretnél a képszerkesztés terén, az alábbi programokat ajánljuk:

GIMP (ingyenes)
Inkscape (ingyenes)
Adobe Photoshop (fizetős)
CorelDRAW (fizetős)

Csobán László, Németh Luca – Csorba Győző Könyvtár

Ingyenes, korlátlan újságolvasás a KSZR településeken – bemutatkozik a Laptapir szolgáltatás

A Laptapir egy új, innovatív és praktikus megoldás a nyomtatott magazinok digitális olvasására számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon. Az alkalmazás több mint 140 heti- és havilapot tartalmaz, amelyekhez az olvasók teljesen ingyen és korlátlan számban hozzáférhetnek a könyvtárban. A Csorba Győző Könyvtár 2023-tól előfizet erre az új szolgáltatásra az általa ellátott könyvtári szolgáltatóhelyek számára.

Milyen típusú újságokat tartalmaz?

Az autós-motoros lapok közül itt van a Motor Revü és az Auto Bild. A számítástechnika iránt érdeklődőknek a CHIP magazin, illetve a LINUX Magazin. Az ismeretterjesztő kategóriából az IPM és összes különszáma, a GEO, a BBC History. Életmódból, női lapból olvashatják a Családi lapot, a Glamourt, az ÉVA-t, Blikk Nőket, a Kiskegyedet, a fotózás iránt érdeklődőknek a Digitális Fotó magazin hasznos olvasmány. Aki úti célpontokat keres, a Turista Magazinban találhat bőségesen, a futás szerelmeseinek ott a Runners World, a hobbikertészek négy kertészeti magazint forgathatnak. Gyereknek szól a több mint 60 éve indult Dörmögő Dömötör. Aki a német nyelvet gyakorolná, vagy német családtagja él Magyarországon, annak a Budapester Zeitung vagy a BZ Magazin lehet érdekes. Ezen kívül még számos főzőmagazin, lakberendezési és közéleti lap színesíti a kínálatot.

Milyen extra lehetőségek érhetők el?

Nem csak a legfrissebb, hanem a korábbi lapszámokat is lehet böngészni: a Laptapiron elérhetőek a magazinok archívumai, egyes lapok esetében akár 10 évre visszamenőleg, ami több mint 4000 lapszámot jelent. Az olvasók rákereshetnek az érdekes témákra a kiadványokban, könyvjelzővel láthatják el a legérdekesebb cikkeket vagy amelyeket később szeretnének elolvasni, így bármikor visszatérhetnek hozzá. Android és iOS applikáció is elérhető a Laptapirhoz, ezeken belül pedig lehetőség van letölteni a lapokat, így később azok offline is olvashatók. (Webböngészőben nem működik az offline olvasás.)

Egyszerre 10 lapot lehet lementeni, ezeket utána törölni tudják a mentettekből, hogy újabb lapokat is hozzáadhassanak.

Mi szükséges a szolgáltatáshoz a könyvtárban?

A szolgáltatás minden Csorba Győző Könyvtár által ellátott könyvtári szolgáltató helyen elérhető lesz január 1-től geolokációval, amihez csak a könyvtár pontos címét kell megadni a megyei könyvtáron keresztül a Laptapirnak, akik lekérik, majd beállítják, hogy az adott GPS koordináták 60 méteres körzetében elérhetőek legyenek az újságok az ott használt mobileszközökön (illetve minden olyan eszközön, ami be tudja mérni a pontos helyzetet). A helyi számítógépeken akkor lesz hozzáférhető a Laptapir, ha rendelkezik a könyvtár helyben fix IP címmel. Ezt az internetszolgáltatótól lehet igényelni, de kisebb költséggel jár. A Könyvtár informatikai munkatársai erről bővebb információval tudnak szolgálni.

Hogyan használhatják az olvasók?

A látogatók rövid regisztrálás után mobiltelefonon, tableten, laptopon wifi kapcsolattal vagy GPS segítségével bármikor hozzáférhetnek az olvasnivalóhoz, amíg a szolgáltató helyen tartózkodnak. Fontos információ, hogy a Laptapir alkalmazásba számos olyan funkció és plugin került beépítésre, amely a korábbi Android verziókban már nem működne, így Android 7.0 és kisebb verziószámú rendszeren nem fut az alkalmazás.

A lépések:

- Regisztráljon a www.laptapir.hu oldalon.
- Mindössze a nevét és email címét kell megadnia és válasszon jelszót.
- Mobileszközökre (okostelefon, táblagép) töltse le az alkalmazást!
- A regisztrált email-címmel és jelszóval már használhatja is az alkalmazást.

A Laptapir támogatja a fenntarthatóságra és a környezetvédelemre irányuló törekvéseket. A széndioxid-kibocsátás jelentősen csökkenthető az újságnyomtatás minimalizálásával, és már nincs szükség a nyomtatott anyagok szállítására sem. A környezet számára további hozzáadott érték a hulladéktermelés csökkenése.

Az újságok soha nem fogynak el, mindig frissek, és az olvasók bármit és addig olvashatnak, amit és amíg csak akarnak.

Forrás: https://laptapir.hu/ (Letöltés ideje: 2022. 11. 28.)

Összeállította: *Szöllősi Gréta* – *Csorba Győző Könyvtár*

KÖNYVAJÁNLÓ

Lipták Ildikó: Csak neked akartunk jót

A könyv főszereplője Lilla, egy hetedikes lány, aki édesanyjával és annak új párjával él. Nincs mögötte egy biztos család, sem anyagi biztonság. Lilla abban az érzékeny életkorban van, amikor mindenre keresi a magyarázatot, értelmezni próbálja a körülötte élő felnőtteket, igazodni próbál a kortársaihoz, akik nem mindig úgy reagálnak a dolgokra, ahogy ő számít rá, vagy amit ő természetesnek gondol. Mindennapjait olyan konfliktusok nehezítik, amelyeket jellemzően két osztálytársnője okoz. Kinga és Tündi, akik bár újak a közösségben, mégis lehengerlő magabiztossággal szerveznek és irányítanak, többek között Lillát, aki a hatásuk alá kerül, mert semmire sem vágyik jobban, mint tartozni valahová, valakikhez. Kellemetlen helyzetek és csalódások követik egymást, melyeket átélve Lilla hamarosan felismeri, hogy kihasználják és barátságuk egyáltalán nem őszinte. Okosan kiáll magáért és levonja a megfelelő tanulságokat: a valóság nem mindig az, mint amit látunk, és felismeri a különbséget a felszínes és a valóban értékes dolgok között. Közben az is kiderül, hogy sokszor a családi háttér felelős azért, ahogyan viselkedünk, ahogy másokhoz viszonyulunk. Lilla történetén keresztül olyan problémákkal találkozunk, amelyek a kamaszok mindennapjaiban jelen vannak, de a könyv szól anyagi és társadalmi különbségekről és arról is, hogyan látják ők a felnőtteket.

Csimota Könyvkiadó, 2020

Kárpáti Szlávna – *Csorba Győző Könyvtár*

Vámos Miklós: Ötvenhét lépés

Vámos Miklós *Ötvenhét lépés* című kötete a Karcsú Könyvek sorozat első darabja. Tervei szerint ebben a sorozatban olyan műveket közöl a szerző, amelyek kellően tömörek ahhoz, hogy könnyedén magunkkal vigyük akár egy utazásra is, – Vámos Miklós elmondása szerint a kötetet annyira leszikárította, amennyire csak emberileg és művészileg lehetséges. Ugyanakkor, amennyire vékony a kötet, annyira nehéz témákat taglal. Négy nő sorsát követhetjük végig a huszadik században. A történetet olvasva nagyon pontos a leírásokat kapunk azokról az érzelmi folyamatokról, amik a könyvben szereplő nőkben zajlanak, mint például a szégyenérzetből fakadó elhallgatás, ami jellemző volt a világháborút átélt generációkra, de még ma is rengeteg nő életében jelen van. A nagymama, anya, lánya sorsát követve láthatjuk, ahogy a sorstragédiák újra és újra ismétlődnek, és felmerül a kérdés, vajon tudunk-e változtatni az örökölt sorsunkon? A traumatikus sorsörökség mellett nagy szerepet kap a halál témája is, nem csak a túlvilági lét, hanem az elengedési folyamat kapcsán is. A szerző ebben a kötetben tabutémákat feszeget, és akarva-akaratlan önvizsgálatra készteti az olvasókat.

Athenaeum Kiadó, 2022

Simonfalvi Anita – *Csorba Győző Könyvtár*

Fábián Janka: Árvízi napló

Fábián Janka történelmi témájú regényeivel már számtalan izgalmas, kellemes percet szerzett olvasóinak. Új kisregényében a *Cholera napló* című művéből már megismert Gruber család hét évvel későbbi életébe nyerhetünk betekintést Gruber Vilma naplóján keresztül.

A történet az 1838-as árvíz idején játszódik, amikor minden idők legnagyobb árvize öntötte el Pestet. A katasztrófa idején Gruber Vilma Pesten a nővére otthonában tartózkodik, mivel a megáradt folyótól pár utcányira lakik, ezért hamarosan családjával az események központjába kerülnek. A hónapok óta észlelt előjelekkel nem törődve a várost meglepetésszerűen öntötte el a Duna. Az ő szemén keresztül ismerjük meg az árvíz történetét, látjuk a katasztrófát megelőző körülményeket, a súlyos pusztítást, Pest víz által elöntött, leomló épületeit, az emberáldozatokat, fosztogatásokat és a veszteségeket. Olvasmányos történet, amely bő két hónap eseményeit eleveníti fel, ezért a történések dinamikusan követik egymást. Színes életképekben elevenedik meg előttünk a korszak, a reformkori mindennapok, a szokások. Érdekes volt arról olvasni, hogy az emberek mennyire tartottak egy, a Pestet és Budát összekötő híd megépítésétől, valamint hogy az előző 1775-ös árvíz emléke még kísértett, és ennek ellenére nem készültek fel különösebben egy újabb ilyen eseményre. Történelmi alakok is felbukkannak a kisregényben: Wesselényi Miklós, az árvízi hajós, a nyomdász, Landerer Lajos, Vásárhelyi Pál mérnök, István főherceg, József nádor fia, illetve Déryné, a híres színésznő. Ezáltal ízelítőt kapunk a kor kulturális életéből is. Izgalmas kisregény, hiteles korrajz, ahol a letűnt kor hősei is megjelennek és az újrakezdés reménye is felcsillan. 2022-ben hagyományteremtő szándékkal indították útjára a Nők Lapja Irodalmi Díjat, ahol a közönségdíjat a Nők Lapja olvasóinak szavazatai alapján az *Árvízi napló* c. kisregény kapta.

Libri Kiadó, 2022

Mizerák Andrea – *Csorba Győző Könyvtár*

Karácsonyi könyvek gyerekeknek olvasásra, ajándékozásra

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	E-mail	Telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@gmail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Bali Máté	bali.mate@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Molnár Ferenc	molnar.ferenc@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Szerecz Gábor	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
	Urvald Péter	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Fődi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerzés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról
Mesél a kő
Mondák a magyar történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto
Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap